

Πρακτικός οδηγός για τις πολιτικές πεπαιθήσεις

Η παρούσα μετάφραση δεν έχει ελεγχθεί ως προς την ποιότητά της από τις αρμόδιες εθνικές αρχές. Εάν διαπιστώσετε ότι η μετάφραση δε συμφωνεί με τη σχετική ορολογία σε εθνικό επίπεδο, παρακαλείστε να επικοινωνήσετε με την [EUAA](#).

Στις 19 Ιανουαρίου 2022, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο (EASO) μετατράπηκε σε Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (EUAA). Κάθε αναφορά στην EASO, καθώς και στα προϊόντα και στα όργανα της EASO, πρέπει να εκλαμβάνεται ως

Το χειρόγραφο ολοκληρώθηκε τον Νοέμβριο του 2022

Ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (EUAA) και τα άτομα που ενεργούν εξ ονόματός του δεν φέρουν καμία ευθύνη για ενδεχόμενη χρήση των πληροφοριών που περιέχονται στην παρούσα έκδοση.

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2023

Εκτύπωση ISBN 978-92-9403-310-9 doi: 10.2847/554033 BZ-05-22-044-EL-C

PDF ISBN 978-92-9403-307-9 doi: 10.2847/88587 BZ-05-22-044-EL-N

© Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (EUAA), 2023

Εικόνα εξωφύλλου: rootstocks © iStock, 2018.

Επιτρέπεται η αναπαραγωγή με αναφορά της πηγής. Για κάθε χρήση ή αναπαραγωγή φωτογραφιών ή άλλου υλικού που δεν υπόκειται στους κανόνες του EUAA για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, πρέπει να ζητείται απευθείας η άδεια των κατόχων των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Σχετικά με τον οδηγό

Γιατί δημιουργήθηκε ο παρών οδηγός; Αποστολή του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (ΕΥΑΑ) είναι να υποστηρίζει τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τις συνδεδεμένες χώρες (χώρες ΕΕ+), μεταξύ άλλων, μέσω κοινής κατάρτισης, κοινών προτύπων ποιότητας και κοινών πληροφοριών για τις χώρες καταγωγής (ΠΧΚ). Σύμφωνα με τον γενικό στόχο του να υποστηρίζει τα κράτη μέλη για την επίτευξη κοινών προτύπων και διαδικασιών υψηλής ποιότητας στο πλαίσιο του Κοινού Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασύλου, ο ΕΥΑΑ αναπτύσσει κοινά πρακτικά εργαλεία και οδηγίες.

Πώς εκπονήθηκε ο παρών οδηγός; Ο παρών οδηγός εκπονήθηκε από εμπειρογνώμονες από όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), με την πολύτιμη συνεισφορά της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (UNHCR) και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες και τους Εξόριστους.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες οφείλουμε στα μέλη της ομάδας εργασίας που ανέλαβαν τη σύνταξη του οδηγού: κα Αιμιλία Βουλβούλη και κ. Robert Markovski. Θα θέλαμε επίσης να ευχαριστήσουμε τα ακόλουθα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας, δικαστές και αξιωματούχους των διοικήσεων των χωρών ΕΕ+ και της UNHCR, οι οποίοι συμμετείχαν στη Θεματική Διάσκεψη του ΕΥΑΑ για τις Πολιτικές Πεποιθήσεις και συνεισέφεραν σημαντικά μέσω των παρουσιάσεων και των υλικών που αντάλλαξαν για την εκπόνηση του παρόντος πρακτικού οδηγού: Δικαστής Holger Böhmman, Δικαστής Cindy Carroll, Δρ. Catherine Dauvergne, Δρ. Constantin Hruschka, κ. Maxime Lismonde, Δρ. Stephen Meili, κα Marina Pinault, Δρ. Tania Racho, κα Astrid Smis, Δρ. Hugo Storey, κα Denise Venturi και Δρ. Cornelis Wouters.

Ο ΕΥΑΑ διευκόλυνε και συντόνισε την εκπόνηση του οδηγού. Πριν από την οριστικοποίηση του οδηγού, πραγματοποιήθηκε διαβούλευση με όλα τα κράτη μέλη μέσω του δικτύου διαδικασιών ασύλου του ΕΥΑΑ.

Σε ποιον απευθύνεται ο παρών οδηγός; Ο παρών οδηγός απευθύνεται πρωτίστως στους χειριστές υποθέσεων ασύλου, στους υπαλλήλους που διενεργούν συνεντεύξεις και στους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων, καθώς και στους φορείς χάραξης πολιτικής στις εθνικές αποφαινόμενες αρχές. Επιπλέον, το παρόν εργαλείο είναι χρήσιμο για τους αρμόδιους υπαλλήλους για θέματα ποιότητας και τους νομικούς συμβούλους, καθώς και για κάθε άλλο πρόσωπο που εργάζεται ή εμπλέκεται στον τομέα της διεθνούς προστασίας στο πλαίσιο της ΕΕ.

Ο παρών οδηγός θα πρέπει να χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με άλλους πρακτικούς οδηγούς του ΕΥΑΑ, και συγκεκριμένα τους ακόλουθους: *Πρακτικός οδηγός: Προϋποθέσεις χορήγησης καθεστώτος διεθνούς προστασίας, Πρακτικός οδηγός για τη χρήση πληροφοριών της χώρας καταγωγής από τους υπευθύνους χειρισμού υποθέσεων κατά την εξέταση αιτήσεων χορήγησης ασύλου και Πρακτικός οδηγός: Αξιολόγηση αποδεικτικών στοιχείων, καθώς και τη δικαστική ανάλυση βάσει του εγγράφου Προϋποθέσεις χορήγησης καθεστώτος διεθνούς προστασίας (οδηγία 2011/95/ΕΕ) — Δικαστική ανάλυση.*

Πώς συνδέεται ο παρών οδηγός με την εθνική νομοθεσία και πρακτική;

Πρόκειται για ένα ήπιο εργαλείο σύγκλισης και δεν έχει νομικά δεσμευτικό χαρακτήρα. Αποτυπώνει κοινώς αποδεκτά πρότυπα και περιλαμβάνει ειδικό χώρο για την ενσωμάτωση των εθνικών αποκλίσεων όσον αφορά τη νομοθεσία, τις κατευθυντήριες γραμμές και την πρακτική.

Αποποίηση ευθύνης

Ο παρών οδηγός καταρτίστηκε με την επιφύλαξη της αρχής ότι μόνο το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορεί να δώσει έγκυρη ερμηνεία του δικαίου της ΕΕ.

Περιεχόμενα

Κατάλογος συντομογραφιών.....	6
Εισαγωγή.....	7
1. Ορισμός των πολιτικών πεποιθήσεων – γενικές αρχές και νομική βάση.....	8
1.1. Σχετικές νομικές διατάξεις	8
1.2. Τι συνιστά πολιτικές πεποιθήσεις στο πλαίσιο της διεθνούς προστασίας;.....	9
1.2.1. Ο τύπος του πολιτικού καθεστώτος.....	10
1.2.2. Τύπος των εμπλεκόμενων συμφερόντων: δημόσια ή ιδιωτικά.....	12
1.2.3. Μη κρατικοί υπεύθυνοι δίωξης: προθυμία και ικανότητα του κράτους να παρέχει προστασία	13
1.2.4. Μη κρατικοί υπεύθυνοι δίωξης: ύπαρξη πολιτικού ή κοινωνικού θεματολογίου	14
1.2.5. Πρότυπα συμπεριφοράς του υπεύθυνου δίωξης.	15
1.3. Εκδηλώσεις πολιτικών πεποιθήσεων.....	16
1.3.1. Εκφραζόμενες πολιτικές πεποιθήσεις.....	16
1.3.2. Μη εκφραζόμενες πολιτικές πεποιθήσεις	18
1.3.3. Αποδιδόμενες πολιτικές πεποιθήσεις.....	19
2. Αξιολόγηση αιτήσεων λόγω πολιτικών πεποιθήσεων στην πράξη	23
2.1. Προετοιμασία για την προσωπική συνέντευξη.....	23
2.1.1. Πληροφορίες από τον φάκελο της υπόθεσης.....	23
2.1.2. Πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής.....	24
2.1.3. Κατευθυντήριες οδηγίες ανά χώρα.....	27
2.2. Θέματα προς διερεύνηση κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης	28
2.2.1. Διερεύνηση του ατομικού ιστορικού και των προσωπικών περιστάσεων του αιτούντος.....	28
2.2.2. Διερεύνηση του πολιτικού προφίλ του αιτούντος	29
2.2.3. Διερεύνηση αποδιδόμενων πολιτικών πεποιθήσεων.....	38
2.2.4. Διερεύνηση παλαιότερων προβλημάτων και απειλών	40
2.2.5. Διερεύνηση των προβληματισμών του αιτούντος για την κατάστασή του μετά την επιστροφή.....	42
2.3. Εκτίμηση κινδύνων.....	43
2.3.1. Πολιτικό προφίλ	44
2.3.2. Αποδιδόμενες πολιτικές πεποιθήσεις.....	46
2.3.3. Αντίληψη των (αποδιδόμενων) πολιτικών πεποιθήσεων του αιτούντος από τον υπεύθυνο δίωξης	47
2.3.4. Παλαιότερα προβλήματα ή/και απειλές.....	49

2.3.5.	Συναφείς προσωπικές περιστάσεις.....	51
2.4.	Νομική ανάλυση.....	52
2.4.1.	Βάσιμος φόβος δίωξης.....	53
2.4.2.	Σύνδεση / (για λόγους).....	53
2.4.3.	Προστασία στη χώρα καταγωγής.....	56
2.4.4.	Πράξη(-εις) που ισοδυναμεί(-ούν) με πραγματικό κίνδυνο σοβαρής βλάβης.....	58
3.	Ειδικές αιτήσεις ασύλου λόγω πολιτικών πεποιθήσεων.....	60
3.1.	Στρατιωτική θητεία.....	60
3.1.1.	Σχετική ορολογία.....	61
3.1.2.	Δίωξη για λόγους (αποδιδόμενων) πολιτικών πεποιθήσεων στο πλαίσιο της στρατιωτικής θητείας.....	61
3.1.3.	Θέματα προς διερεύνηση κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης.....	63
3.1.4.	Νομική ανάλυση.....	67
3.2.	Μέλη της οικογένειας.....	71
3.2.1.	Φόβος δίωξης βάσει οικογενειακών σχέσεων.....	71
3.2.2.	Θέματα προς διερεύνηση κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης.....	72
3.2.3.	Συναφείς πληροφορίες για τις χώρες καταγωγής.....	74
3.2.4.	Λόγοι δίωξης.....	74
3.3.	Πολιτικές πεποιθήσεις που αποδίδονται λόγω (αντικανονικής) παραμονής στην αλλοδαπή.....	75
3.3.1.	Σχετικοί προβληματισμοί.....	75
3.3.2.	Θέματα προς διερεύνηση κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης.....	77
3.4.	Καταγγελία ή αντίσταση στη διαφθορά και σε άλλη εγκληματική συμπεριφορά των αρχών.....	77
3.4.1.	Θέματα προς διερεύνηση κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης.....	79
3.4.2.	Πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής.....	80
3.5.	Παράνομες πράξεις που διαπράττονται από τον αιτούντα και υποκινούνται από πολιτική πεποίθηση.....	80
3.5.1.	Παράνομη πράξη.....	81
3.5.2.	Δυσανάλογη ή μεροληπτική ποινική δίωξη ή επιβολή ποινής.....	82
3.5.3.	Η σύνδεση με τις πολιτικές πεποιθήσεις.....	83
3.5.4.	Θέματα προς διερεύνηση κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης.....	83
3.6.	Πολιτικές πεποιθήσεις που εκφράζονται <i>επιτόπου</i>	85
3.6.1.	Δραστηριότητες μετά την αναχώρηση.....	86
3.6.2.	Η γνώση των δραστηριοτήτων του αιτούντος από τον υπεύθυνο δίωξης.....	89
3.6.3.	Θέματα προς διερεύνηση κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης.....	91
3.7.	Πολιτικές πεποιθήσεις εκφραζόμενες στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.....	92

3.7.1.	Η πεποίθηση που εκφράζεται στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης εκλαμβάνεται ως πολιτική πεποίθηση από τον υπεύθυνο δίωξης;.....	93
3.7.2.	Έχει ο υπεύθυνος δίωξης γνώση της δημοσίευσης ή των δημοσιεύσεων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;.....	94
3.7.3.	Πρότυπα καταστολής ως δείκτης μελλοντικού κινδύνου	97
3.7.4.	Πρακτικά ζητήματα που αφορούν τη συγκέντρωση πληροφοριών και την αξιολόγηση αποδεικτικών στοιχείων.....	97

Κατάλογος συντομογραφιών

Συντομογραφία	Ορισμός
ΔΕΕ	Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΠΧΚ	Πληροφορίες για τις χώρες καταγωγής
EASO	Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο
ΕΥΑΑ	Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
Χώρες ΕΕ+	Κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συνδεδεμένες χώρες
ΕΔΕΠ	Εναλλακτική δυνατότητα εγχώριας προστασίας
Κράτη μέλη	Κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΟΕΑΑ (αναδιατύπωση)	οδηγία για τις ελάχιστες απαιτήσεις ασύλου – οδηγία 2011/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας (αναδιατύπωση)
Σύμβαση για τους πρόσφυγες	Σύμβαση για το καθεστώς των προσφύγων (1951) και το πρωτόκολλό της (1967) [αναφέρεται ως «σύμβαση της Γενεύης» στη νομοθεσία της ΕΕ για το άσυλο, καθώς και από το ΔΕΕ]
UNHCR	Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους πρόσφυγες

Εισαγωγή

Οι πολιτικές πεποιθήσεις θεωρούνται συχνά ως ο «απλούστερος» από τους πέντε λόγους της σύμβασης της Γενεύης. Ο απλός άνθρωπος συνδέει συχνά τους όρους «πρόσφυγας» και «πολιτικός». Ωστόσο, οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες προκλήσεις όταν εξετάζουν αιτήσεις παροχής διεθνούς προστασίας βάσει αυτού του λόγου.

Μεταξύ άλλων δυσκολιών, εξακολουθούν να υφίστανται παρανοήσεις σχετικά με το τι μπορεί να εκλαμβάνεται ως «πολιτικές πεποιθήσεις». Επιπλέον, κάτι το οποίο είναι ιδιαίτερα σημαντικό αλλά συχνά παραβλέπεται είναι και η αντίληψη του υπεύθυνου της δίωξης σχετικά με το τι συνιστά πολιτικές πεποιθήσεις, καθώς και οι πολιτικές πεποιθήσεις που αποδίδονται στον αιτούντα. Δεν είναι επίσης εύκολο για τους χειριστές υποθέσεων ασύλου να προσδιορίζουν τα συναφή θέματα προς διερεύνηση ή τα στοιχεία που πρέπει να εξετάζονται ανάλογα με το γενικό πλαίσιο της χώρας καταγωγής και τις προσωπικές περιστάσεις του αιτούντος, ο οποίος βασίζει την αίτηση ασύλου του σε (αποδιδόμενες) πολιτικές πεποιθήσεις. Ο εντοπισμός της σύνδεσης μεταξύ του φόβου δίωξης και του λόγου που αφορά πολιτικές πεποιθήσεις ενέχει τις δικές του προκλήσεις. Αυτές είναι μερικές μόνο από τις δυσκολίες που ανακύπτουν.

Σε αυτό το πλαίσιο, στόχος του παρόντος πρακτικού οδηγού είναι να παράσχει στους χειριστές υποθέσεων ασύλου ένα πλαίσιο για την εξέταση των αιτήσεων διεθνούς προστασίας για λόγους πολιτικών πεποιθήσεων.

Ο παρών πρακτικός οδηγός περιλαμβάνει τρία κύρια κεφάλαια.

Το κεφάλαιο 1, «Ορισμός των πολιτικών πεποιθήσεων – γενικές αρχές και νομική βάση», περιγράφει τις γενικές αρχές και τη νομική βάση των πολιτικών πεποιθήσεων ως λόγο δίωξης. Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται διαφορετικοί τύποι εκδήλωσης των πολιτικών πεποιθήσεων.

Το κεφάλαιο 2, «Αξιολόγηση αιτήσεων λόγω πολιτικών πεποιθήσεων στην πράξη», επικεντρώνεται στην αξιολόγηση των ισχυρισμών που αφορούν πολιτικές πεποιθήσεις στην πράξη. Περιγράφονται εδώ τα ζητήματα που πρέπει να διερευνώνται κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης και παρέχονται οδηγίες σχετικά με την αξιολόγηση του κινδύνου και τη διενέργεια της νομικής ανάλυσης.

Το κεφάλαιο 3, «Ειδικές αιτήσεις ασύλου λόγω πολιτικών πεποιθήσεων», παρέχει οδηγίες για τον χειρισμό ειδικών αιτήσεων ασύλου για λόγους πολιτικών πεποιθήσεων και περιλαμβάνει παραδείγματα θεμάτων που πρέπει να διερευνώνται κατά την εξέταση μιας υπόθεσης.

1. Ορισμός των πολιτικών πεποιθήσεων – γενικές αρχές και νομική βάση

1.1. Σχετικές νομικές διατάξεις

Οι πολιτικές πεποιθήσεις αναφέρονται ρητά ως ένας από τους πέντε λόγους δίωξης τόσο στην αναδιατυπωμένη οδηγία του 2011 για τις ελάχιστες απαιτήσεις ασύλου (ΟΕΑΑ (αναδιατύπωση)) όσο και στη Σύμβαση του 1951 για τους πρόσφυγες. Παρότι η τελευταία δεν παρέχει περαιτέρω αποσαφήνιση του όρου, η ΟΕΑΑ (αναδιατύπωση) περιγράφει, με μη εξαντλητικό τρόπο, τα στοιχεία στα οποία εφαρμόζεται η έννοια των πολιτικών πεποιθήσεων στο συγκεκριμένο πλαίσιο των αιτήσεων παροχής διεθνούς προστασίας.

Άρθρο 10 παράγραφος 1 στοιχείο ε) της ΟΕΑΑ (αναδιατύπωση) ⁽¹⁾ – λόγοι δίωξης

η έννοια των πολιτικών πεποιθήσεων περιλαμβάνει, ιδίως, την υποστήριξη άποψης, ιδέας ή πεποιθήσεως επί ζητήματος που σχετίζεται με τους ενδεχόμενους φορείς δίωξης του άρθρου 6 ⁽²⁾ και με τις πολιτικές ή τις μεθόδους τους, ανεξαρτήτως του εάν ο αιτών έχει εκδηλώσει εμπράκτως την εν λόγω άποψη, ιδέα ή πεποίθηση.

Η έννοια των πολιτικών πεποιθήσεων συνδέεται στενά με τις διατάξεις τόσο του νομικού πλαισίου της ΕΕ όσο και άλλων διεθνών μέσων για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ιδίως ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ⁽³⁾, στον οποίο η ΟΕΑΑ (αναδιατύπωση) αναφέρεται ρητά υπό την αιτιολογική σκέψη 16, αντανακλά στο άρθρο 11 (ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης) δικαιώματα τα οποία είχαν προηγουμένως οριστεί από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ⁽⁴⁾ και το Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα ⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ [Οδηγία 2011/95/ΕΕ](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας (αναδιατύπωση) (ΕΕ L 337 της 20.12.2011).

² Άρθρο 6 της ΟΕΑΑ (αναδιατύπωση).

Στους υπεύθυνους δίωξης ή σοβαρής βλάβης συμπεριλαμβάνονται: α) το κράτος, β) ομάδες ή οργανώσεις που ελέγχουν το κράτος ή σημαντικό μέρος του εδάφους του κράτους, γ) μη κρατικοί υπεύθυνοι, εάν μπορεί να καταδειχθεί ότι οι υπεύθυνοι που αναφέρονται υπό στοιχεία α) και β), περιλαμβανομένων των διεθνών οργανισμών, δεν είναι σε θέση ή δεν επιθυμούν να παράσχουν προστασία κατά της δίωξης ή της σοβαρής βλάβης, όπως ορίζεται με το άρθρο 7.

³ ΕΕ, [Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης](#), 26 Οκτωβρίου 2012, 2012/C 326/02.

⁽⁴⁾ Συμβούλιο της Ευρώπης, [Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών](#), όπως τροποποιήθηκε με τα Πρωτόκολλα αριθ. 11 και αριθ. 14, 4 Νοεμβρίου 1950, ETS 5. Βλ. ιδίως άρθρα 10 και 11.

⁽⁵⁾ Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, [Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα](#), 16 Δεκεμβρίου 1966, Ηνωμένα Έθνη, Σειρά Συνθηκών, τ. 999, σ. 171. Βλ. ιδίως άρθρα 19, 21, 22 και 25.

Άρθρο 11 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης – ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης

1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερία έκφρασης. Το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνει την ελευθερία γνώμης και την ελευθερία λήψης ή μετάδοσης πληροφοριών ή ιδεών, χωρίς την ανάμειξη δημοσίων αρχών και αδιακρίτως συνόρων.
2. Η ελευθερία των μέσων μαζικής ενημέρωσης και η πολυφωνία τους είναι σεβαστές.

Έχει από καιρό αναγνωριστεί ότι η έννοια των πολιτικών πεποιθήσεων πρέπει να ερμηνεύεται ευρύτερα ⁽⁶⁾ και η συγκεκριμένη προσέγγιση αντανακλάται επίσης στη διατύπωση της ΟΕΑΑ (αναδιατύπωση).

1.2. Τι συνιστά πολιτικές πεποιθήσεις στο πλαίσιο της διεθνούς προστασίας;

Εάν λάβουμε ως σημείο εκκίνησης τον ορισμό που περιέχεται στην ΟΕΑΑ (αναδιατύπωση), οι «πολιτικές» πεποιθήσεις περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την υποστήριξη άποψης, ιδέας ή πεποιθήσεως σχετικά με τις πολιτικές ή τις μεθόδους του κράτους ή της ομάδας που ελέγχει το κράτος ή σημαντικό μέρος του εδάφους του κράτους ⁽⁷⁾. Μια πεποίθηση μπορεί να θεωρείται πολιτική εφόσον αφορά τη φύση, τις πολιτικές και τις πρακτικές μιας οντότητας, όπως ενός κράτους ή ενός μη κρατικού παράγοντα που ασκεί παρόμοιες εξουσίες. Επιπλέον, μια πεποίθηση μπορεί επίσης να θεωρείται «πολιτική», εφόσον ανήκει σε μη κρατικούς παράγοντες έναντι των οποίων το κράτος (ή παρόμοιες ομάδες) δεν μπορούν ή είναι απρόθυμες να παρέχουν προστασία.

Ο εν λόγω ορισμός παρέχει ένα ευρύ πεδίο εντός του οποίου μπορούν να προσδιοριστούν οι πολιτικές πεποιθήσεις ή όσες εκλαμβάνονται ως τέτοιες. Ωστόσο, προκειμένου να καθοριστεί εάν μια άποψη, ιδέα ή πεποίθηση είναι πολιτική, είναι πάντα απαραίτητο αυτή να αναλύεται στο πλαίσιο της κοινωνίας στην οποία υποστηρίζεται ή θεωρείται ότι υποστηρίζεται. Το πεδίο εφαρμογής της έννοιας των «πολιτικών πεποιθήσεων» (δηλαδή, ποιες ενέργειες, θέσεις ή εκφράσεις σκέψεων θεωρούνται πολιτικές) μπορεί να διαφέρει σημαντικά ανάλογα με το εκάστοτε πλαίσιο. Παραθέτοντας σχετική νομολογία από τη Νέα Ζηλανδία ⁽⁸⁾, η Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (UNHCR) έχει επιβεβαιώσει στα έγγραφα κατευθυντήριων γραμμών της ότι οι πολιτικές πεποιθήσεις πρέπει πάντα να ερμηνεύονται εντός του συγκεκριμένου πλαισίου: «... οι πολιτικές πεποιθήσεις πρέπει να αντανακλούν την πραγματικότητα συγκεκριμένου γεωγραφικού,

⁽⁶⁾ Hathaway, J. C. and Foster, M., *The Law of Refugee Status*, 2η έκδοση, Cambridge University Press, Cambridge, 2014, σ. 405–7.

⁽⁷⁾ Άρθρο 10 της ΟΕΑΑ (αναδιατύπωση).

⁽⁸⁾ Αρχή Πρόσφυγών για το Καθεστώς του Πρόσφυγα (Νέα Ζηλανδία), απόφαση της 11ης Σεπτεμβρίου 2008, αριθ. 76044, παράγραφος 84.

ιστορικού, πολιτικού, νομικού, δικαστικού, και κοινωνικο-πολιτισμικού πλαισίου της χώρας προέλευσης»⁽⁹⁾).

Οι ακόλουθες (μη εξαντλητικές) παράμετροι⁽¹⁰⁾ μπορούν να κατευθύνουν τον χειριστή υποθέσεων ασύλου στο να αξιολογήσει εάν μια πεποίθηση, όταν αυτή εκφράζεται ή αποδίδεται σε κάποιον μέσα σε ένα συγκεκριμένο πλαίσιο, μπορεί να εκλαμβάνεται ως πολιτικής φύσης:

- ο τύπος του πολιτικού καθεστώτος
- ο τύπος των εμπλεκόμενων συμφερόντων: δημόσια ή ιδιωτικά
- οι λόγοι πίσω από την απροθυμία ή την ανικανότητα του κράτους να παρέχει προστασία, όταν ο υπεύθυνος της δίωξης είναι μη κρατικός παράγοντας
- η ύπαρξη πολιτικού θεματολογίου όταν ο υπεύθυνος της δίωξης είναι μη κρατικός παράγοντας
- τα πρότυπα συμπεριφοράς του υπεύθυνου της δίωξης.

Οι εν λόγω παράμετροι αποσαφηνίζονται περαιτέρω στις ενότητες που ακολουθούν.

Επισημαίνεται επίσης ότι μια πεποίθηση δεν χρειάζεται οπωσδήποτε να έρχεται σε αντίθεση με τις πολιτικές ή τις πρακτικές μιας αρχής προκειμένου να χαρακτηριστεί «πολιτική» (βλ. επίσης ενότητα [Μη κρατικοί υπεύθυνοι δίωξης: προθυμία και ικανότητα του κράτους να παρέχει προστασία](#)).

1.2.1. Ο τύπος του πολιτικού καθεστώτος

Ο τύπος του πολιτικού καθεστώτος στο οποίο μια πράξη διενεργείται (ή όχι) και στο οποίο μια άποψη, σκέψη ή πεποίθηση υποστηρίζεται ή εκφράζεται συνιστά βασικό παράγοντα, ο οποίος επηρεάζει το εάν τέτοιες πράξεις/πεποιθήσεις θεωρούνται πολιτικές. Μια πράξη ή πεποίθηση η οποία μπορεί να μην θεωρείται πολιτική σε ένα καθεστώς, μπορεί κάλλιστα να θεωρείται ως τέτοια σε ένα άλλο. Κατά κανόνα, όσο λιγότερο δημοκρατικό είναι το πολιτικό καθεστώς στη χώρα καταγωγής, τόσο πιθανότερο είναι να θεωρείται μια πεποίθηση «πολιτική» – και επομένως δυνητικά προβληματική – από εκείνους που ασκούν κοινωνικοπολιτικό έλεγχο.

Για την καλύτερη κατανόηση του πλαισίου εντός του οποίου μια πεποίθηση μπορεί να θεωρείται πολιτική, είναι σημαντικό να εξετάζεται ο τύπος του κυβερνώντος καθεστώτος στη χώρα καταγωγής του αιτούντος, καθώς και ο βαθμός εξουσίας και ελέγχου που ασκούν όσοι κατέχουν την εξουσία σε ορισμένους ευρείς τομείς της κοινωνίας και επί του ιδιωτικού βίου των ατόμων. Υπάρχουν διαφορετικοί τρόποι κατηγοριοποίησης και ορισμού των πολιτικών καθεστώτων, τα οποία κυμαίνονται από τα απολύτως δημοκρατικά έως τα αυταρχικά και απολυταρχικά καθεστώτα.

⁽⁹⁾ UNHCR, [Σημείωμα για την εξέταση των αιτημάτων ασύλου των θυμάτων των οργανωμένων συμμοριών](#), 2010, παράγραφος 46.

⁽¹⁰⁾ Η Catherine Dauvergne μιλάει για την ανάγκη «δεικτών», οι οποίοι «παρέχουν οδηγίες σχετικά με το ποιες πτυχές του πλαισίου έχουν σημασία και με το τι θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη ένας υπεύθυνος λήψης αποφάσεων προκειμένου να ορίσει την κυβέρνηση, το κράτος ή την αντιπολίτευση.» Βλ. Dauvergne, C., 'Toward a new framework for understanding political opinion', *Michigan Journal of International Law*, τ. 37, αριθ. 2, 2016, σ. 291–4.

Σύμφωνα με τη μεθοδολογία του *Democracy Index 2021* ⁽¹⁾, το Economist Intelligence Unit περιγράφει τους ακόλουθους τύπους καθεστώτων.

Απολύτως δημοκρατικά καθεστώτα: Χώρες στις οποίες όχι μόνο γίνονται σεβαστές οι βασικές πολιτικές ελευθερίες και ελευθερίες των πολιτών, αλλά και που στηρίζονται σε μια πολιτική κουλτούρα η οποία συμβάλλει στην άνθηση της δημοκρατίας. Η λειτουργία της κυβέρνησης είναι ικανοποιητική. Τα μέσα ενημέρωσης είναι ανεξάρτητα και ποικιλόμορφα. Υπάρχει ένα αποτελεσματικό σύστημα ελέγχων και ισορροπιών. Η δικαστική εξουσία είναι ανεξάρτητη και οι δικαστικές αποφάσεις μπορούν να εφαρμόζονται. Στη λειτουργία τους, οι δημοκρατίες αντιμετωπίζουν περιορισμένα μόνο προβλήματα.

Προβληματικές δημοκρατίες: Στις εν λόγω χώρες διεξάγονται ελεύθερες και αδιάβλητες εκλογές και, ακόμη και αν υπάρχουν προβλήματα (όπως παραβιάσεις της ελευθερίας των μέσων ενημέρωσης), γίνονται σεβαστές οι βασικές ελευθερίες των πολιτών. Ωστόσο, υπάρχουν εδώ σημαντικές αδυναμίες σε άλλες πτυχές της δημοκρατίας, περιλαμβανομένων των προβλημάτων διακυβέρνησης, μιας πλημμελώς ανεπτυγμένης πολιτικής κουλτούρας και χαμηλών επιπέδων πολιτικής συμμετοχής.

Υβριδικά καθεστώτα: Οι εκλογές χαρακτηρίζονται από ουσιώδεις παρατυπίες, οι οποίες συνεπάγονται συνήθως εκλογές που δεν είναι ούτε ελεύθερες ούτε αδιάβλητες. Οι κυβερνητικές πιέσεις κατά των κομμάτων και υποψηφίων της αντιπολίτευσης μπορεί να είναι σύννηθες φαινόμενο. Οι σοβαρές αδυναμίες είναι πιο διαδεδομένες σε σχέση με τις προβληματικές δημοκρατίες – στην πολιτική κουλτούρα, στη λειτουργία της κυβέρνησης και στην πολιτική συμμετοχή. Η διαφθορά είναι συνήθως εκτεταμένη και το κράτος δικαίου αδύναμο. Η κοινωνία των πολιτών είναι αδύναμη. Κατά κανόνα, οι δημοσιογράφοι υφίστανται παρενόχληση και πιέσεις, ενώ η δικαστική εξουσία δεν είναι ανεξάρτητη.

Απολυταρχικά καθεστώτα: Σε αυτά τα κράτη, ο κρατικός πολιτικός πλουραλισμός είτε δεν υπάρχει είτε υφίσταται σοβαρούς περιορισμούς. Πολλές χώρες αυτής της κατηγορίας είναι ξεκάθαρα δικτατορίες. Ενδέχεται να διαθέτουν ορισμένους τυπικούς δημοκρατικούς θεσμούς, αλλά αυτοί έχουν περιορισμένη μόνο σημασία. Οι εκλογές, όταν γίνονται, δεν είναι ούτε ελεύθερες ούτε αδιάβλητες. Επικρατεί αδιαφορία σχετικά με τυχόν καταχρηστικές πρακτικές και παραβιάσεις των ελευθεριών των πολιτών. Τα μέσα ενημέρωσης είναι συνήθως κρατικά ή ελέγχονται από ομάδες που συνδέονται με το κυβερνών καθεστώς. Τα καθεστώτα αυτά χαρακτηρίζονται από καταστολή τυχόν επικρίσεων κατά της κυβέρνησης και από εκτεταμένη λογοκρισία. Δεν υπάρχει ανεξάρτητη δικαστική εξουσία. ⁽¹²⁾

Κατά κανόνα, τα απολύτως δημοκρατικά καθεστώτα και, σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό, οι προβληματικές δημοκρατίες ανέχονται συνήθως την έκφραση πολιτικών πεποιθήσεων, ακόμη και όταν αυτές αντιβαίνουν στις κυβερνητικές πολιτικές. Στις δημοκρατίες, η ελευθερία του λόγου είναι κατά κανόνα συνταγματικά κατοχυρωμένη. Οι άνθρωποι ασκούν τα πολιτικά δικαιώματά τους ελεύθερα και μπορούν να εκφράζουν τις πολιτικές πεποιθήσεις

⁽¹⁾ Economist Intelligence Unit, *Democracy Index 2021 – The China challenge*, 2022. Η έκθεση εκπονείται από το Economist Intelligence Unit, το τμήμα έρευνας και ανάλυσης του ομίλου The Economist Group. Διατίθεται προς μεταφόρτωση κατόπιν αίτησης (<https://www.eiu.com/n/democracy-index-2021-less-than-half-the-world-lives-in-a-democracy>).

⁽¹²⁾ Economist Intelligence Unit, *Democracy Index 2021 – The China challenge*, 2022, σ. 66–7.

τους ελεύθερα, χωρίς φόβο δίωξης. Όταν προκύπτει παρέμβαση από ιδιώτες, η προστασία έναντι δραστηριοτήτων αυτού του είδους, διασφαλίζεται συνήθως ή παρέχεται από τις αρχές μέσω της εφαρμογής της νομοθεσίας. Οι περιορισμοί των πολιτικών δικαιωμάτων πρέπει να ρυθμίζονται διά νόμου και να είναι ανάλογοι του νόμιμου σκοπού (π.χ. προστασία του δημόσιου συμφέροντος), σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο.

Δεν ισχύει το ίδιο για άλλους τύπους καθεστώτων όπου, αντιθέτως, (νομικοί ή πραγματικοί) περιορισμοί στην άσκηση των πολιτικών δικαιωμάτων αυξάνονται σταδιακά, καθώς μετακινούμαστε από μια προβληματική δημοκρατία σε μια υβριδική δημοκρατία και, τέλος, σε ένα απολυταρχικό καθεστώς. Διώξεις λόγω πολιτικών πεποιθήσεων μπορούν να συμβαίνουν σε προβληματικές δημοκρατίες, ιδίως όταν ο υπεύθυνος της δίωξης είναι μη κρατικός παράγοντας. Ωστόσο, κατά κανόνα, οι δίωξεις είναι συνηθέστερες σε υβριδικά ή απολυταρχικά καθεστώτα.

Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι, μεταξύ των απολυταρχικών καθεστώτων, ενδέχεται να υπάρχουν σημαντικές διαφορές ως προς τη μορφή διακυβέρνησης ή τη βάση της εξουσίας, όπως τα θεοκρατικά καθεστώτα, οι δικτατορίες και τα απολυταρχικά καθεστώτα. Ορισμένα καθεστώτα επικεντρώνονται κυρίως στη διασφάλιση της ιδεολογίας τους και ικανοποιούνται μόνο εφόσον κανείς δεν αντιτίθεται σε αυτήν ανοιχτά. Σε άλλα καθεστώτα, τον κεντρικό ρόλο καταλαμβάνει η εξουσία του ηγέτη, από την άποψη ότι «ο λόγος του ηγέτη είναι νόμος». Αυτά τα καθεστώτα απαιτούν συνήθως την αναγνώριση της αδιαμφισβήτητης θέσης του ηγέτη και το να μην αμφισβητεί κανείς δημόσια την εξουσία του. Άλλοι τύποι καθεστώτων, και κυρίως τα απολυταρχικά, προχωρούν περισσότερο και ζητούν επίσης τον έλεγχο της προσωπικής ζωής ή ακόμα και των σκέψεων των πολιτών τους.

Ο τύπος του καθεστώτος συνιστά σχετικό παράγοντα για τον καθορισμό των πράξεων, της απουσίας πράξεων, των απόψεων, των σκέψεων ή των πεποιθήσεων που μπορούν να θεωρηθούν πολιτικές. Για παράδειγμα, ενώ η επιλογή ενός συγκεκριμένου σχολείου ή οργάνωσης νεολαίας εκ μέρους του γονέα ενός παιδιού θεωρείται ως προσωπική επιλογή των γονέων στις περισσότερες κοινωνίες, μπορεί ωστόσο να θεωρηθεί ως έκφραση πολιτικών πεποιθήσεων σε ένα απολυταρχικό ή ολοκληρωτικό καθεστώς, στο οποίο ο ηγέτης αναμένει ή απαιτεί τα παιδιά να γίνονται μέλη της οργάνωσης νεολαίας που συνδέεται με το κυβερνών κόμμα.

Παράλληλα με τη φύση του καθεστώτος, οι προτεραιότητες πολιτικής μπορούν επίσης να επηρεάζουν το τι θεωρείται πολιτικό. Για παράδειγμα, στο πλαίσιο μιας κυβέρνησης η οποία βασίζεται σε μια λαϊκιστική θεματολογία που περιστρέφεται γύρω από την εθνική ταυτότητα, τυχόν δραστηριότητες ή απόψεις οι οποίες νοούνται ως πολυπολιτισμικές ενδέχεται να εκλαμβάνονται από την κυβέρνηση ως χαρακτηριζόμενες από μια πολιτική διάσταση.

1.2.2. Τύπος των εμπλεκόμενων συμφερόντων: δημόσια ή ιδιωτικά

Μια πεποίθηση είναι συνήθως πολιτική μόνο όταν υπερβαίνει αμιγώς ιδιωτικά ή προσωπικά συμφέροντα. Η πολιτική ⁽¹³⁾ αφορά κατά κανόνα σχέσεις ισχύος στην κοινωνία ως σύνολο.

Ωστόσο, το εάν η πεποίθηση προέκυψε αρχικά από προσωπικό συμφέρον δεν έχει να κάνει με την πολιτική της φύση. Για παράδειγμα, ένας επιχειρηματίας που διαμαρτύρεται για

⁽¹³⁾ Βλ. π.χ. τον ορισμό της πολιτικής στο *Longman Dictionary of Contemporary English*: «1 [μη αριθμησίμο] ιδέες και δραστηριότητες που σχετίζονται με την απόκτηση και τη χρήση της εξουσίας σε μια χώρα, πόλη κλπ.» (<https://www.ldoceonline.com/dictionary/politics>).

διακριτική μεταχείριση εκ μέρους κυβερνητικών αξιωματούχων προκειμένου να προασπίσει την επιβίωση της επιχείρησής του, κινητοποιεί άλλους επιχειρηματίες και προτείνει τρόπους αναμόρφωσης της κυβερνητικής διοίκησης, μπορεί να θεωρηθεί ότι εκφράζει μια πολιτική πεποίθηση.

Ταυτόχρονα, δράσεις που αναλαμβάνονται ή πεποιθήσεις που εκφράζονται από προσωπικό συμφέρον μπορούν επίσης να εκλαμβάνονται από τον υπεύθυνο της δίωξης ως αντιβαίνουσες σε πολιτικούς ή κοινωνικούς στόχους.

Επιπλέον, δεν είναι απαραίτητο η εκφραζόμενη πεποίθηση να προέρχεται από πολιτικό κόμμα ή οργανισμό. Πεποιθήσεις μπορούν να εκφράζονται στο πλαίσιο και άλλων τύπων οργανισμών, καθώς και με την επαγγελματική ή προσωπική ιδιότητα του εκφράζοντος.

Επιπλέον, ορισμένες απόψεις ενδέχεται εκ πρώτης όψews να μοιάζουν με πεποιθήσεις οι οποίες δεν είναι πολιτικές, όπως εκείνες που αφορούν τον τρόπο με τον οποίο ντύνεται κανείς ή τις σεξουαλικές σχέσεις τις οποίες συνάπτει, διότι οι εν λόγω απόψεις μοιάζουν να απορρέουν από καθαρά προσωπικές επιλογές. Ωστόσο, εάν η άποψη αφορά νόμους (περιλαμβανομένων των εθιμικών, θρησκευτικών ή άλλων κοινωνικών κανόνων) οι οποίοι μπορούν να καθορίζουν ορισμένες συμπεριφορές ως υποχρεωτικές ή απαγορευμένες, για παράδειγμα ρυθμίζοντας τον τρόπο με τον οποίο ντύνονται οι άνθρωποι (π.χ. επιβάλλοντας την κάλυψη της κεφαλής για τις γυναίκες) ή το ποιες σεξουαλικές σχέσεις θεωρούνται παράνομες, τότε μπορεί να περιγραφεί ως πολιτική πεποίθηση, διότι αφορά εν τέλει τις πρακτικές και τις πολιτικές ενός κράτους.

1.2.3. Μη κρατικοί υπεύθυνοι δίωξης: προθυμία και ικανότητα του κράτους να παρέχει προστασία

Σύμφωνα με τη διατύπωση της ΟΕΑΑ (αναδιατύπωση), μια πεποίθηση δεν χρειάζεται κατ' ανάγκη να αφορά ρητά την κυβέρνηση και τους θεσμούς της για να είναι πολιτική. Οι πολιτικές πεποιθήσεις μπορούν επίσης να αναφέρονται σε μη κρατικούς υπεύθυνους, υπό την προϋπόθεση ότι αφορούν μη κρατικούς υπεύθυνους έναντι των οποίων το κράτος (ή παρόμοιες ομάδες) είναι ανίκανο ή απρόθυμο να παρέχει προστασία. Πιο συγκεκριμένα, πεποιθήσεις που αφορούν τις βασικές δομές ισχύος και συναλλαγές μη κρατικών υπευθύνων εντός μιας κοινωνίας μπορούν επίσης να θεωρούνται πολιτικές. Είναι σημαντικό να εξετάζεται σε ποιον βαθμό αυτές οι δομές ισχύος και συναλλαγές καθιερώνονται, υποστηρίζονται ή παραβλέπονται από το κράτος.

Μια πεποίθηση σχετικά με τους ρόλους των φύλων π.χ. μπορεί να έχει πολιτικές διαστάσεις όταν αντανακλά ή αμφισβητεί τις βασικές δομές εξουσίας ή συναλλαγές εντός μιας κοινωνίας. Για παράδειγμα, μια γυναίκα που αφήνει τον σύζυγό της για προσωπικούς λόγους αλλά που το πράττει σε μια κοινωνία όπου η γυναίκα δεν δικαιούται, δυνάμει είτε του νόμου είτε του εθιμικού δικαίου, να κινήσει διαδικασίες διαζυγίου ή χωρισμού από τον σύζυγό της, ενδέχεται να μη λάβει υποστήριξη από τον περίγυρό της ή προστασία από το κράτος έναντι πιθανών αντιποίνων εκ μέρους του συζύγου της. Αυτό συμβαίνει διότι οι πράξεις της εκλαμβάνονται ως αμφισβήτηση θεμελιωδών δομών ισχύος εντός της κοινωνίας, οι οποίες κωδικοποιούνται συχνά υπό μορφή νομοθεσίας ή υποστηρίζονται με άλλον τρόπο από την κυβέρνηση. Ο βαθμός στον οποίο τέτοιες πράξεις μπορούν να εκλαμβάνονται ως πολιτικά

σημαντικές πρέπει να εξετάζεται στο συγκεκριμένο πλαίσιο της κοινωνίας, λαμβανομένων υπόψη των νόμων της, του τρόπου με τον οποίο εφαρμόζονται, της τυπικής ή άτυπης αναγνώρισης των οργανισμών που εκπροσωπούν κοινωνικές νόρμες, της ισχύος της οποίας χαίρουν στην κοινωνία και της υποστήριξης που λαμβάνουν από την κυβέρνηση. Η σύμπραξη του κράτους αποτελεί εδώ σημαντικό στοιχείο, το οποίο μπορεί να σύρει μια πεποίθηση επί ενός μη κρατικού υπευθύνου στο πολιτικό πεδίο. Ωστόσο, όταν οι δυνάμεις μιας κοινωνίας είναι τόσο ισχυρές ώστε το κράτος να καθίσταται απλώς ανίκανο να παρέχει προστασία, το να εκλαμβάνεται κάτι ως αντιβαίνων στις κοινωνικές αυτές δυνάμεις ενδέχεται να θεωρηθεί ως στοιχείο που συνιστά πολιτική πεποίθηση.

1.2.4. Μη κρατικοί υπεύθυνοι δίωξης: ύπαρξη πολιτικού ή κοινωνικού θεματολογίου

Προκειμένου να αξιολογείται το εάν η πεποίθηση ενός αιτούντος κατά μη κρατικό υπευθύνου ή μια διαμάχη ανάμεσα σε αιτούντα και μη κρατικό υπεύθυνο μπορεί να εκλαμβάνεται ως πολιτική, είναι σημαντικό να εξετάζεται η φύση, οι στόχοι και οι τρόποι δράσης του υπευθύνου και η ύπαρξη ή μη ενός πολιτικού ή κοινωνικού αφηγήματος.

Όταν ο κύριος σκοπός του οργανισμού ή του υπευθύνου είναι εγκληματικός, η σύγκρουση με έναν τέτοιο υπεύθυνο δεν έχει πιθανότητες να είναι πολιτική. Πεποιθήσεις σχετικά με τις δραστηριότητες του υπευθύνου, απόψεις ή πράξεις που αποσκοπούν στο να αποτρέψουν τυχόν επίθεση ή πίεση εκ μέρους του οργανισμού προς τον αιτούντα, εφόσον αποσκοπούν απλώς στην αποκατάσταση προσωπικής αδικίας και παραμένουν ιδιωτικής φύσεως, δεν θεωρούνται κατά κανόνα ως έχουσες πολιτική διάσταση. Το εν λόγω σενάριο παραμένει κατά κανόνα μια ιδιωτική διαφορά μεταξύ ενός ιδιώτη και ενός άλλου (ή ομάδας άλλων). Τα κύρια ερωτήματα αφορούν επομένως την ικανότητα ή την προθυμία του κράτους να προστατεύσει τον αιτούντα έναντι τέτοιων δραστηριοτήτων, καθώς και το εάν το κράτος θα παρείχε ή όχι προστασία για λόγους που σχετίζονται με τις (αποδιδόμενες) πολιτικές πεποιθήσεις του αιτούντος.

Δεν είναι ασύνηθες, ωστόσο, ορισμένοι μη κρατικοί οργανισμοί να συνδυάζουν εγκληματικούς ή τρομοκρατικούς στόχους με πολιτικούς στόχους, από την άποψη ότι επιθυμούν να αποκτήσουν έλεγχο επί εδαφών ή/και να επιβάλλουν ορισμένους κανόνες σε μια κοινωνία. Όταν ένας οργανισμός ασκεί κρατικής φύσεως εξουσίες ή αναλαμβάνει λειτουργίες που συνήθως αποδίδονται στο κράτος, οποιαδήποτε εναντίωση προς τις πολιτικές ή τις μεθόδους του μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει κάποια πολιτική χροιά. Όσο περισσότερο επιθυμεί ένας οργανισμός, έχοντάς το ως αυτοσκοπό, να αποτελεί διαρθρωτική δύναμη στην κοινωνία, παρά να δημιουργεί απλώς ένα περιβάλλον κατάλληλο για τη διεξαγωγή παράνομων δραστηριοτήτων, τόσο περισσότερο η εναντίωση προς αυτόν μπορεί να εκλαμβάνεται ως πολιτική.

Στις ενδείξεις ότι ένας οργανισμός μπορεί να έχει κοινωνικές και πολιτικές φιλοδοξίες μπορεί να περιλαμβάνονται η στιβαρή ρητορική σχετικά με τη διάρθρωση της κοινωνίας και της πολιτικής, καθώς και η προθυμία για την παροχή ή/και άσκηση ελέγχου επί ορισμένων πτυχών του κράτους, όπως οι κοινωνικοί κανόνες, οι μηχανισμοί επίλυσης διαφορών ή/και δικαιοσύνης, τα προγράμματα κοινωνικής πρόνοιας, η υγειονομική περίθαλψη και η παιδεία.

Ορισμένες εγκληματικές ή τρομοκρατικές οργανώσεις ενδέχεται επίσης να διαθέτουν διαφορετικές «πτέρυγες», μία εκ των οποίων θα μπορούσε να θεωρείται ότι ασκεί πολιτική ή κοινωνική δράση. Αυτό προσθέτει στις ενδείξεις ότι ένας τέτοιος μη κρατικός υπεύθυνος θεωρεί εαυτόν ως πολιτικό ή/και κοινωνικό παράγοντα και αυξάνει τις πιθανότητες μια πεποίθηση εναντίον του να θεωρηθεί πολιτική.

Σε τέτοιες περιπτώσεις, αυτό που μπορεί να θεωρηθεί ως πολιτικού χαρακτήρα είναι η πεποίθηση του αιτούντος σχετικά με τον μη κρατικό υπεύθυνο, εφόσον ο αιτών αμφισβητεί τις πολιτικές και τις δράσεις που αφορούν την κοινωνία και προωθούνται από τον μη κρατικό υπεύθυνο. Παρά ταύτα, η ανικανότητα ή απροθυμία του κράτους να παρέχει προστασία στον αιτούντα έναντι του μη κρατικού υπεύθυνου ή η σύμπραξη μεταξύ του κράτους και του μη κρατικού υπεύθυνου δίωξης, π.χ. μέσω διαφθοράς, αποτελούν σημαντικό επιπρόσθετο στοιχείο που πρέπει να εξετάζεται κατά την αξιολόγηση του βαθμού στον οποίο οι πεποιθήσεις του σχετικού αιτούντος και η προκύπτουσα σύγκρουση μπορούν να θεωρηθούν πολιτικού χαρακτήρα. Για παράδειγμα, η ανικανότητα του κράτους να παρέχει προστασία στον αιτούντα μπορεί να συνδέεται με την εδαφική και κοινωνική ισχύ του μη κρατικού υπεύθυνου δίωξης.

1.2.5. Πρότυπα συμπεριφοράς του υπεύθυνου δίωξης.

Η πολιτική φύση μιας πεποίθησης εξαρτάται, σε μεγάλο βαθμό, από τη σημασία που αποδίδει ο υπεύθυνος δίωξης στο θέμα επί του οποίου εκφράζεται ή αποδίδεται μια πεποίθηση, το οποίο ενδέχεται επίσης να εξαρτάται από τη χρονική στιγμή της εκπεφρασμένης ή αποδιδόμενης πεποίθησης και από τον διάλογο που χρησιμοποιείται για την κοινοποίηση της πεποίθησης. Το πλαίσιο εντός του οποίου εκφράζεται ή αποδίδεται μια πεποίθηση έχει καθοριστική σημασία, όπως περιγράφεται στις προηγούμενες ενότητες.

Παράδειγμα

Μια άποψη που διατυπώνεται σε μια ημερήσια εφημερίδα και αφορά τη λειτουργία του συστήματος υγείας ενδέχεται να μην θεωρηθεί σημαντική από τις αρχές σε ένα πλαίσιο «λειτουργίας κατά τα ειωθότα». Η άποψη μπορεί ωστόσο να αποκτήσει βαρύτητα και πολιτική σημασία κατά την αντίληψη των αρχών, εφόσον αυτή διατυπωθεί από κάποιον ειδικό μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης κατά την εποχή μιας πανδημίας, όταν το κλίμα είναι αρνητικό για τις αρχές όσον αφορά την ικανότητά τους να αντιμετωπίσουν την κατάσταση.

Ορισμένοι δείκτες που αφορούν τη συμπεριφορά του υπεύθυνου δίωξης βοηθούν στην αξιολόγηση του εάν μια πεποίθηση που εκφράζεται (ή αποδίδεται) σε σχέση με ένα θέμα μπορεί να εκλαμβάνεται ως αντίθετη προς τις μεθόδους και τις πολιτικές του υπευθύνου και, ως εκ τούτου, να θεωρείται πολιτική. Οι εν λόγω δείκτες αφορούν κυρίως τη σημασία που αποδίδει ο υπεύθυνος δίωξης στο θέμα στο οποίο αναφέρεται η πεποίθηση, η οποία σημασία μπορεί να προκύπτει βάσει του ακόλουθου (μη εξαντλητικού) καταλόγου ερωτημάτων προς εξέταση.

- Η επίσημη εκδοχή του υπεύθυνου δίωξης σε σχέση με το θέμα. Ποιο είναι το μήνυμα που μοιράζεται δημόσια ο υπεύθυνος δίωξης μέσω επίσημων μέσων; Υπάρχει κάποιος είδους προπαγάνδα σε σχέση με αυτό; Είναι ένα θέμα που επανέρχεται τακτικά;
- Ο τρόπος με τον οποίο ο υπεύθυνος δίωξης χειρίζεται ζητήματα σχετικά με το συγκεκριμένο θέμα. Ποινικοποιείται η έκφραση απόψεων σχετικά με το θέμα; Επαναλαμβανόμενα πρότυπα δίωξης σε σχέση με την έκφραση (ή απόδοση) πεποιθήσεων σχετικών με το θέμα ενδέχεται να παρέχουν πληροφορίες για τον κίνδυνο με τον οποίο μπορεί να βρίσκεται αντιμέτωπος ο αιτών (βλ. ενότητα [Αντίληψη των \(αποδιδόμενων\) πολιτικών πεποιθήσεων του αιτούντος από τον υπεύθυνο δίωξης](#)). Μπορεί επίσης να συνιστά ένδειξη της πολιτικής σημασίας που έχει το θέμα για τον υπεύθυνο δίωξης.
- Η σημασία που αποδίδει ο υπεύθυνος στον διάυλο μέσω του οποίου κοινοποιείται η πεποίθηση. Για παράδειγμα, εάν ένα κράτος έχει συγκροτήσει ένα εξελιγμένο σύστημα για την παρακολούθηση του περιεχομένου των μέσων κοινωνικής δικτύωσης των πολιτών του, αυτό υποδηλώνει ότι η κυβέρνηση αποδίδει εξέχουσα σημασία στις πεποιθήσεις που κοινοποιούνται στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (βλ. ενότητα [Πολιτικές πεποιθήσεις εκφραζόμενες στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης](#)).
- Η επένδυση σε υπηρεσίες πληροφοριών ή επιχειρήσεις για την παρακολούθηση (του συνόλου ή ειδικά στοχευμένων) δραστηριοτήτων ή πεποιθήσεων στη χώρα και πιθανότατα και στο εξωτερικό, και ο βαθμός και το πεδίο εφαρμογής τέτοιων δραστηριοτήτων παρακολούθησης.

1.3. Εκδηλώσεις πολιτικών πεποιθήσεων

Μια πολιτική πεποίθηση μπορεί να εκδηλώνεται με διαφορετικούς τρόπους. Όταν εκφράζεται, η διατύπωσή της μπορεί να λαμβάνει διάφορες μορφές (βλ. ενότητα [Εκφραζόμενες πολιτικές πεποιθήσεις](#)). Από την άλλη πλευρά, μπορεί κανείς να έχει μια πολιτική πεποίθηση χωρίς να την εκφράζει ή να την εκδηλώνει εμπράκτως (βλ. ενότητα [Μη εκφραζόμενες πολιτικές πεποιθήσεις](#)). Τέλος, μια πολιτική πεποίθηση μπορεί να αποδίδεται από τον υπεύθυνο δίωξης (βλ. ενότητα [Αποδιδόμενες πολιτικές πεποιθήσεις](#)).

1.3.1. Εκφραζόμενες πολιτικές πεποιθήσεις

Η έκφραση πολιτικών πεποιθήσεων συνεπάγεται δημόσια έκθεση, τουλάχιστον σε κάποιον βαθμό. Ο αριθμός των ανθρώπων που λαμβάνουν γνώση των πεποιθήσεων του αιτούντος εξαρτάται από τους διαύλους μέσω των οποίων εκφράζονται οι πεποιθήσεις του.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η έκφραση μιας πολιτικής πεποιθήσεως δεν συνεπάγεται κατ' ανάγκη την επιθυμία εναντίωσης προς μian αρχή και η επιθυμία εναντίωσης προς την αρχή δεν πρέπει να απαιτείται από τον αιτούντα.

Όταν εκφράζεται μια πολιτική πεποίθηση, αυτό που ενδέχεται να προκαλέσει την προσοχή του υπεύθυνου δίωξης ως προς την πολιτική της φύση είναι κατά κανόνα το περιεχόμενό της (η ίδια η πεποίθηση) και ο τρόπος με τον οποίο αυτή εκφράζεται.

Μια πολιτική πεποίθηση μπορεί να εκφράζεται με ποικίλους τρόπους: επίσημα ή ανεπίσημα, ατομικά ή στο πλαίσιο μιας ομάδας. Τονίζεται ότι όλες οι μορφές έκφρασης θεωρούνται εξίσου έγκυρες στο πλαίσιο της παροχής διεθνούς προστασίας. Δεν υπάρχει καμία απολύτως απαίτηση μια πεποίθηση να εκφράζεται από προσκείμενο σε κάποια οργάνωση προκειμένου να θεωρηθεί πολιτική, π.χ. από μέλος κάποιου πολιτικού κόμματος.

(α) Συμμετοχή σε οργάνωση

Ένας κοινός τρόπος έκφρασης πολιτικών πεποιθήσεων είναι μέσω της επίσημης ή ανεπίσημης συμμετοχής σε μια οργάνωση. Οι πολιτικές οργανώσεις έχουν συνήθως ένα καθιερωμένο σχέδιο ή αποστολή και ένα σύνολο κοινών αξιών. Εκτελούν δράσεις ή εκστρατείες για την υλοποίηση ή την προώθηση των καθορισμένων στόχων τους. Διαθέτουν επίσης καθιερωμένη δομή, με έναν ή περισσότερους εκπροσώπους να εκτελούν διαφορετικές αρμοδιότητες και καθήκοντα.

Παραδείγματα τέτοιων οργανώσεων είναι τα πολιτικά κόμματα και κινήματα, οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών (π.χ. μη κυβερνητικές οργανώσεις, επιτροπές πολιτών και φοιτητικοί σύλλογοι) και τα συνδικάτα.

Επίσημη συμμετοχή σε οργάνωση

Η επίσημη συμμετοχή σε οργάνωση περιλαμβάνει τη συμμετοχή με την ιδιότητα του ιδρυτικού μέλους, με την ιδιότητα του μέλους ή με την ανάληψη κάποιου ρόλου στην οργάνωση.

Η ιδιότητα μέλους μιας οργάνωσης συνεπάγεται την ανάληψη ενεργειών για την ενδυνάμωση και την επισημοποίηση της σύνδεσης με αυτήν. Αντανακλά κατά κανόνα την επιθυμία υποστήριξης της οργάνωσης ή ενίσχυσης της υποστήριξης προς αυτήν, καθώς και την επιθυμία του να είναι κανείς μέρος της ή/και να μπορεί να διαδραματίζει ρόλο στη διαχείρισή της. Ως εκ τούτου, η ιδιότητα του μέλους μιας οργάνωσης ενδέχεται κατά κανόνα να συνεπάγεται υψηλότερο βαθμό συμμετοχής στις δραστηριότητές της.

Ανεπίσημη συμμετοχή σε οργάνωση

Εκτός από το να αποτελεί «μέλος», μπορεί κανείς να συνδέεται με μια οργάνωση ως «υποστηρικτής». Η κύρια διαφορά μεταξύ επίσημης και ανεπίσημης συμμετοχής έγκειται στο ότι, μέσω της ανεπίσημης συμμετοχής, ο υποστηρικτής συμμερίζεται τις απόψεις της οργάνωσης αλλά δεν έχει περάσει μέσα από την επίσημη διαδικασία ώστε να γίνει δεκτός ως επίσημο μέλος. Επιπλέον, οι υποστηρικτές έχουν λιγότερες πιθανότητες να ασκούν οποιαδήποτε επίσημη αρμοδιότητα εντός ή εκ μέρους της οργάνωσης.

Η υποστήριξη προς μια οργάνωση μπορεί να περιορίζεται στο να συμμερίζεται ο υποστηρικτής τις πεποιθήσεις, ιδέες, στόχους της κλπ. Μπορεί επίσης να εκτείνεται στην εκτέλεση δραστηριοτήτων της ίδιας φύσης και βαθμού με τις αντίστοιχες των επισήμων μελών της οργάνωσης, εξαιρουμένων των δραστηριοτήτων που σχετίζονται αποκλειστικά με την ιδιότητα του μέλους.

Η διαχωριστική γραμμή μεταξύ απλής υποστήριξης και επίσημης συμμετοχής σε μια οργάνωση δεν είναι πάντα ξεκάθαρη και, ως εκ τούτου, δεν είναι απαραίτητο να είναι κανείς μέλος μιας οργάνωσης προκειμένου μια πεποίθησή του, που είναι υποστηρικτική των στόχων της οργάνωσης, να θεωρηθεί πολιτική.

(β) Συμμετοχή σε ανεπίσημα κινήματα

Η έκφραση μιας πολιτικής πεποίθησης δεν προϋποθέτει συμμετοχή σε καθιερωμένη οργάνωση. Μια πολιτική πεποίθηση μπορεί επίσης να εκφράζεται μέσα από τη συμμετοχή σε μη συντονισμένα, μη διαρθρωμένα και αυθόρμητα κινήματα εκτός του πεδίου μιας επίσημης οντότητας. Παραδείγματα τέτοιων κινήματων θα μπορούσαν να αποτελούν τυχόν αποκεντρωμένα κινήματα διαμαρτυρίας (π.χ. ενάντια στη διαφθορά ή τον πόλεμο) ή προοδευτικές πρωτοβουλίες πολιτών (π.χ. παράλληλα κοινωνικοοικονομικά δίκτυα).

(γ) Ατομική έκφραση πολιτικής ιδεολογίας/απόψεων

Περαιτέρω, τα άτομα ενδέχεται να έχουν τις δικές τους διακριτές και πρωτότυπες σκέψεις και τον δικό τους τρόπο να τις εκφράζουν, ενώ αυτές δεν χρειάζεται να ευθυγραμμίζονται με τις απόψεις οποιουδήποτε υφιστάμενου κινήματος ή οργάνωσης. Αυτό ισχύει, για παράδειγμα, για τα άτομα που εκφράζουν πολιτικές πεποιθήσεις κατ' ιδίαν ή που υιοθετούν αντισυμβατικές συμπεριφορές ή περιβολές, καθώς και για δημοσιογράφους, συντάκτες ιστολογίων, συγγραφείς και καλλιτέχνες που εκφράζουν πολιτικές πεποιθήσεις μέσω του έργου τους, των βιβλίων, του διαδικτύου ή άλλων διαύλων.

1.3.2. Μη εκφραζόμενες πολιτικές πεποιθήσεις

Οι πολιτικές πεποιθήσεις συνήθως εκφράζονται, με τον έναν ή τον άλλον τρόπο, αλλά μπορεί κανείς ενίοτε να επιλέξει να κρατήσει τις πολιτικές του πεποιθήσεις για τον εαυτό του.

Υπάρχει μια σειρά λόγων για τις οποίες θα μπορούσε κανείς να επιλέξει να αποκρύψει τις απόψεις του, π.χ. εφόσον υπάρχει κίνδυνος η ανοιχτή έκφραση ορισμένων πολιτικών πεποιθήσεων να βλάψει το πρόσωπο που τις συμμαρτίζει ή τυχόν οικείους του (μέλη της οικογένειας, συγγενείς κλπ.). Οι περιπτώσεις μη εκφραζόμενων πολιτικών πεποιθήσεων είναι, ως εκ τούτου, πιο πιθανές σε χώρες καταγωγής όπου οι αρχές εφαρμόζουν πολύ κατασταλτικές πολιτικές σε σχέση με τις εκάστοτε πεποιθήσεις. Οι κοινωνικές ή οικογενειακές πιέσεις μπορούν επίσης να αποτρέψουν κάποιον από το να μοιραστεί τις πολιτικές πεποιθήσεις του.

Σε άλλες περιπτώσεις, ιδίως σε δικτατορικά και απολυταρχικά καθεστώτα, δεν είναι απαραίτητο να εκφράσει κανείς ρητά μια πολιτική πεποίθηση προκειμένου να διωχθεί: η άρνηση επίδειξης ανοιχτής υποστήριξης προς το καθεστώς ή προσποίησης αφοσίωσης συχνά αρκεί.

Το δικαίωμα γνωστοποίησης των πεποιθήσεων του ατόμου κατοχυρώνεται μέσω του δικαιώματος της ελευθερίας έκφρασης, το οποίο συνιστά θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα. Ακόμη και αν δεν έχει κανείς εκφράσει τις πεποιθήσεις του δημόσια μέχρι πρότινος, δεν μπορεί να αναμένεται ότι θα παραμείνει σιωπηλός σε σχέση με μια άποψη που μπορεί να έχει. Συγκεκριμένα, δεν μπορεί να αναμένεται από ένα άτομο να συγκρατήσει ή να εξακολουθεί να συγκρατεί τις πεποιθήσεις του για να αποφύγει τυχόν δίωξη σε περίπτωση επιστροφής⁽¹⁴⁾.

⁽¹⁴⁾ Αυτό συνάδει με το σκεπτικό του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) όσον αφορά την απόκρυψη της θρησκείας ή του σεξουαλικού προσανατολισμού του ατόμου, το οποίο μπορεί να θεωρηθεί ότι ισχύει, τηρουμένων των αναλογιών, και για την έκφραση των πολιτικών πεποιθήσεων. Βλ. τις ακόλουθες

1.3.3. Αποδιδόμενες πολιτικές πεποιθήσεις

Μια αποδιδόμενη πολιτική πεποίθηση είναι η πεποίθηση που αποδίδεται από τον υπεύθυνο δίωξης στον αιτούντα. Ο αιτών δεν χρειάζεται να έχει πραγματικά την πολιτική πεποίθηση που του αποδίδεται ή να έχει κάνει οτιδήποτε το οποίο να οδηγεί στη σκέψη ότι την έχει. Αρκεί να έχει ο υπεύθυνος δίωξης την αντίληψη ότι ο αιτών υποστηρίζει μια τέτοια άποψη ή να την αποδίδει σε αυτόν με άλλον τρόπο.

Υπάρχουν διάφοροι λόγοι για τους οποίους ένας υπεύθυνος δίωξης μπορεί να αποδίδει μια πολιτική πεποίθηση στον αιτούντα. Κατά κανόνα, αυτό που οδηγεί τον υπεύθυνο δίωξης στο να συνδέσει τον αιτούντα με συγκεκριμένες πολιτικές πεποιθήσεις είναι είτε πράξεις είτε παραλείψεις του αιτούντος. Ωστόσο, μια τέτοια απόδοση θα μπορούσε επίσης να απορρέει από άλλα χαρακτηριστικά του αιτούντος, όπως π.χ. η κοινωνική του κατάσταση ή η συμμετοχή του σε συγκεκριμένη ομάδα.

Ακολουθούν ορισμένα παραδείγματα παραγόντων που ενδέχεται να συμβάλλουν στο να αποδώσει ένας υπεύθυνος δίωξης πολιτικές πεποιθήσεις σε έναν αιτούντα. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ανάλογα με τη φύση του καθεστώτος και τον βαθμό στον οποίο νιώθει ο αιτών ότι απειλείται σε μια δεδομένη χρονική στιγμή, οι εν λόγω παράγοντες μπορούν από μόνοι τους να οδηγήσουν στην απόδοση πολιτικών πεποιθήσεων. Σε άλλες περιπτώσεις, ενδέχεται να αποτελούν στοιχείο που συμβάλλει στην απόδοση πεποιθήσεων.

Επισημαίνεται ότι η απόδοση πολιτικών πεποιθήσεων συμπίπτει ενίοτε με άλλους συμβατικούς λόγους, π.χ. όταν ο υπεύθυνος δίωξης αποδίδει μια ορισμένη πολιτική πεποίθηση σε ένα άτομο λόγω του ότι αυτό ανήκει σε ενδοτική ή θρησκευτική ομάδα η οποία έχει παραδοσιακά μια δεδομένη πολιτική απόχρωση (αλληλοεπικάλυψη με λόγους φυλής ή θρησκείας). Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. ενότητα [Νομική ανάλυση](#).

(α) Τυχαία, μεμονωμένη ή ευκαιριακή συμμετοχή σε πολιτικές πράξεις

Ο υπεύθυνος δίωξης μπορεί να αποδίδει πολιτικές πεποιθήσεις στον αιτούντα διότι ο τελευταίος έχει συμμετάσχει σε κάποιου είδους πολιτική πράξη, παρότι αυτό δεν ήταν αποτέλεσμα μιας εγγενώς υποστηριζόμενης πολιτικής πεποιθήσεως. Για παράδειγμα, μπορεί ένας αιτών να συνόδευσε κάποτε έναν φίλο σε μια πολιτική διαμαρτυρία, ως χάρη ή ως συντροφιά, παρά ως αποτέλεσμα βαθύτερων πεποιθήσεών του. Ομοίως, μπορεί κανείς να έχει συμμετάσχει σε μια πολιτική συνάθροιση καθαρά από περιέργεια ή για ευκαιριακούς λόγους (π.χ. δωρεάν διανομή βοήθειας, δυνατότητες δικτύωσης), χωρίς αυτό να βασίζεται σε κάποιου είδους εγγενή πολιτική πεποίθηση. Στο πλαίσιο των επιτόπου αιτήσεων, ο αιτών μπορεί να θεωρήσει την πολιτική του συμμετοχή ως ευκαιρία να αυξήσει τις πιθανότητες να

αποφάσεις ΔΕΕ, απόφαση της 5ης Σεπτεμβρίου 2012, *Bundesrepublik Deutschland κατά Υ και Ζ*, υποθέσεις C-77/11 και C-99/11, ECLI:EU:C:2012:518 Σύνοψη διαθέσιμη στη [βάση δεδομένων νομολογίας του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Ασυλο \(EUAA\)](#). ΔΕΕ, απόφαση της 7ης Σεπτεμβρίου 2013, *Minister voor Immigratie en Asiel v X και Y και Z v Minister voor Immigratie en Asiel*, συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-199/12 έως C-201/12, ECLI:EU:C:2013:720. Σύνοψη διαθέσιμη στη [βάση δεδομένων νομολογίας του EUAA](#). Βλ. επίσης UNHCR, *Παρατηρήσεις εκ μέρους του Γραφείου της Υπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες στις υποθέσεις υπ' αριθμόν 201701423/1/V2, 201704575/1/V2 και 201700575/1/V2 ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας*, 28 Φεβρουαρίου 2018. Επισημαίνεται ότι αίτηση για έκδοση προδικαστικής αποφάσεως σχετικά με το συγκεκριμένο θέμα υποβλήθηκε από το Raad van State (Κάτω Χώρες) στο ΔΕΕ στις 2 Μαρτίου 2022. Το εν λόγω ερώτημα, η εξέταση του οποίου εκκρεμεί, έχει καταχωρηθεί από το δικαστήριο ως [υπόθεση αριθ. C-151/22](#). Η απόφαση θα είναι διαθέσιμη μέσω της [βάσης δεδομένων νομολογίας του EUAA](#) αφότου το ΔΕΕ αποφανθεί επί των ερωτημάτων που έχουν υποβληθεί.

του χορηγηθεί διεθνής προστασία (βλ. ενότητα [Πολιτικές πεποιθήσεις που εκφράζονται επιτόπου](#)).

(β) Μη συμμετοχή στο κρατικό κόμμα, στο οποίο αυτή είναι υποχρεωτική

Σε ορισμένα πολιτικά καθεστώτα, ο κρατικός έλεγχος είναι τόσο εκτεταμένος με αποτέλεσμα ολόκληρη η κοινωνία να οργανώνεται μέσω των απόψεων του κόμματος που ελέγχει το κράτος. Σε τέτοια καθεστώτα, η απασχόληση για λογαριασμό του κράτους προϋποθέτει π.χ. την επίδειξη αφοσίωσης στο κυβερνών κόμμα. Η πιο κοινή υποχρέωση είναι η υποχρέωση οποιουδήποτε ατόμου, το οποίο επιθυμεί να εργαστεί για το κράτος, να γίνει μέλος του κρατικού κόμματος και να ορκιστεί αφοσίωση σε αυτό. Πέραν αυτού, μπορεί κανείς να δέχεται πιέσεις προκειμένου να συμμετέχει σε ορισμένες οργανωμένες δραστηριότητες ή να ενεργεί κατ' εντολή του κόμματος. Σε τέτοιες περιπτώσεις, η άρνηση συμμετοχής σε δραστηριότητες ή ενέργειες ή η άρνηση αφοσίωσης μπορεί να θεωρηθεί έκφραση πολιτικών πεποιθήσεων. Μπορεί επίσης να θεωρηθεί αντικαθεστωτική νοοτροπία. Τα πραγματικά κίνητρα (ηθικά, θρησκευτικά, πολιτικά, πρακτικά, οικογενειακά κλπ.) πίσω από την άρνηση αφοσίωσης ή την άρνηση υποταγής στις υποχρεώσεις που επιβάλλονται από το καθεστώς δεν έχουν καμία σημασία. Αυτό που έχει σημασία είναι ο τρόπος με τον οποίο ο υπεύθυνος δίωξης εκλαμβάνει αυτή την άρνηση.

(γ) Επαφή με αρχές ή οργανώσεις της αλλοδαπής

Σε ορισμένες χώρες, το γεγονός της διατήρησης επαφών (ή πρώην επαφών) με αρχές ή οργανώσεις της αλλοδαπής, ή ακόμη και με ιδιωτικές εταιρίες, μπορεί να θεωρηθεί από τον υπεύθυνο δίωξης ως μια μορφή αντικαθεστωτικής νοοτροπίας, ακόμη και ως προδοσία, ανεξάρτητα από τα πραγματικά κίνητρα του αιτούντος. Αυτό μπορεί να ισχύει όταν το καθεστώς είναι ιδιαίτερα καχύποπτο απέναντι σε ξένες επιρροές και νιώθει ότι τέτοιες επιρροές θα μπορούσαν να υπονομεύσουν την εξουσία του. Επισημαίνεται ότι η επαφή με αρχές, οργανώσεις ή εταιρίες της αλλοδαπής συνδέεται συχνά με τη δυνατότητα πρόσβασης σε κονδύλια, γεγονός που ενδέχεται να επιτείνει την αντίληψη της απειλής από την πλευρά της κυβέρνησης.

Για παράδειγμα, από την προοπτική του υπευθύνου δίωξης, η εργασία στη χώρα καταγωγής για λογαριασμό εταιριών ή αρχών της αλλοδαπής (όπως στην περίπτωση των διερμηνέων, των εργαζόμενων ως προσωπικό ασφαλείας, των πολιτικών αναδόχων, των διοικητικών υπαλλήλων και του προσωπικού επιχειρήσεων επιμελητείας κλπ.) μπορεί να θεωρείται ως υποστήριξη μιας πολιτικής πεποίθησης. Η υποβολή αίτησης για χορήγηση διεθνούς προστασίας⁽¹⁵⁾ ή η επιστροφή από το εξωτερικό (π.χ. από την Ευρώπη) μετά από μεγάλο χρονικό διάστημα μπορεί επίσης να προκαλέσει την προσοχή ενός δυνητικού υπευθύνου δίωξης, ο οποίος ενδέχεται να θεωρήσει ότι ο αιτών βρισκόταν στο εξωτερικό προκειμένου να συμμετάσχει σε επικίνδυνες δραστηριότητες (π.χ. αντικαθεστωτικές δραστηριότητες ή δραστηριότητες για λογαριασμό ή κατ' εντολή των αρχών ξένης χώρας). Σε άλλες περιπτώσεις, οι επαναπατριζόμενοι ενδέχεται να θεωρούνται ως «δυτικοποιηθέντες» (βλ. ενότητα [Πολιτικές πεποιθήσεις που αποδίδονται λόγω \(αντικανονικής\) παραμονής στην αλλοδαπή](#)). Αυτό μπορεί ιδίως να συμβαίνει όταν οι σχέσεις μεταξύ των αρχών της χώρας

⁽¹⁵⁾ Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο (EASO), [Προϋποθέσεις χορήγησης διεθνούς προστασίας \(οδηγία 2011/95/ΕΕ\) — Δικαστική ανάλυση](#), Δεκέμβριος 2016, σ. 46

καταγωγής και εκείνων της χώρας προορισμού είναι τεταμένες, και ακόμα περισσότερο όταν οι σχέσεις αυτές έχουν διακοπεί.

(δ) Συγγένεια με συγκεκριμένη οικογένεια

Εάν ο αιτών ανήκει σε οικογένεια γνωστή από τον υπεύθυνο δίωξης ως ταυτιζόμενη με συγκεκριμένο πολιτικό χώρο, ολόκληρη η οικογένεια μπορεί να θεωρείται ότι υποστηρίζει συγκεκριμένες πολιτικές πεποιθήσεις. Σε ορισμένες χώρες, συγκεκριμένα επώνυμα συνδέονται π.χ. με συγκεκριμένα πολιτικά κόμματα ή προσανατολισμούς. Ένας υπεύθυνος δίωξης μπορεί επίσης να θεωρήσει ότι τα μέλη της οικογένειας ενός γνωστού πολιτικού ή μέλους μιας οργάνωσης υποστηρίζουν τον συγκεκριμένο συγγενή τους και, ως εκ τούτου, συμμερίζονται τις πολιτικές του απόψεις. Ως αποτέλεσμα, οι εν λόγω συγγενείς ενδέχεται να συνδέονται με τις ίδιες πολιτικές πεποιθήσεις κατά την άποψη του υπευθύνου δίωξης, ακόμη και εάν ο δεσμός παραμένει ουσιαστικά αυστηρά οικογενειακός (βλ. ενότητα [Μέλη της οικογένειας](#)).

(ε) Επαγγελματικές ή κοινωνικές δραστηριότητες

Η δημιουργία συλλόγου με στόχους που συνδέονται καθαρά με την κοινωνία των πολιτών ή με ανθρωπιστικά θέματα (για την υποστήριξη του πληθυσμού, π.χ. μέσω επισιτιστικών ή εκπαιδευτικών προγραμμάτων) μπορεί να εκλαμβάνεται ως έκφραση πολιτικών πεποιθήσεων, ανάλογα με το κοινωνικό πλαίσιο.

(στ) Καταγωγή από συγκεκριμένη περιοχή

Ο τόπος διαμονής ή καταγωγής μπορεί επίσης να οδηγήσει τον υπεύθυνο δίωξης στο να αποδώσει πολιτικές απόψεις στον αιτούντα. Η καταγωγή από ή/και η διαμονή σε συγκεκριμένη περιφέρεια ή πόλη ή γειτονιά, ή η μετακίνηση σε μια συγκεκριμένη περιοχή, μπορεί να θεωρηθεί από τον υπεύθυνο δίωξης ως ένδειξη πολιτικής προτίμησης, ίσως επειδή η συγκεκριμένη πόλη ή γειτονιά αποτελεί προπύργιο της αντιπολίτευσης ή λόγω ισχυρής προκατάληψης εκ μέρους του υπευθύνου δίωξης έναντι όσων ζουν σε μια συγκεκριμένη γειτονιά.

(ζ) Δημιουργικές δραστηριότητες

Ενώ οι δημιουργικές δραστηριότητες (λογοτεχνία και ποίηση, παραστατικές τέχνες, εικαστικές και πλαστικές τέχνες κλπ.) ενδέχεται κάποιες φορές να εκφράζουν μια πολιτική στάση, αυτό δεν ισχύει πάντα. Ένας καλλιτέχνης μπορεί να μην έχει πολιτικές προθέσεις αλλά το έργο του να ερμηνεύεται πολιτικά, ιδίως εάν αγγίζει κοινωνικά θέματα. Αυτό ισχύει ιδίως σε χώρες όπου η καλλιτεχνική έκφραση οριοθετείται αυστηρά ή όπου ορισμένες μορφές καλλιτεχνικής έκφρασης απαγορεύονται ή αντιμετωπίζονται με καχυποψία. Σε ορισμένες χώρες, κάποιες μορφές καλλιτεχνικής έκφρασης μπορούν να θεωρούνται έως και πράξη εναντίωσης προς την εξουσία και τους κανόνες της.

(η) Δημόσιοι λειτουργοί και μέλη των αρχών επιβολής του νόμου ή του δικαστικού σώματος

Μη κρατικοί υπεύθυνοι ενδέχεται να αποδίδουν πολιτικές πεποιθήσεις σε εκπροσώπους του κράτους, όταν αυτοί οι εκπρόσωποι συνιστούν τους αντιπάλους τους. Σε τέτοιες περιπτώσεις, δημόσιοι λειτουργοί, μέλη των ενόπλων δυνάμεων, αστυνομικοί κλπ. μπορεί να

θεωρούνται ότι συμμερίζονται τις πολιτικές απόψεις της αρχής την οποία εκπροσωπούν, ανάλογα με τη χώρα καταγωγής.

Ομοίως, οι αρχές ενός νέου καθεστώτος ενδέχεται να αποδίδουν στους εκπροσώπους των προηγούμενων αρχών τις ιδέες και τις απόψεις που χαρακτήριζαν το παλαιότερο καθεστώς.

Κύρια σημεία που αξίζει να συγκρατήσετε

- Το εάν μια πεποίθηση είναι «πολιτική» πρέπει να εξετάζεται εντός του εκάστοτε πολιτισμικού, κοινωνικού, νομικού και πολιτικού πλαισίου. Σημαντικό παράγοντα για την εν λόγω αξιολόγηση αποτελεί ο τύπος του πολιτικού καθεστώτος εντός του οποίου υποστηρίζεται ή/και εκφράζεται μια πεποίθηση. Άλλες παράμετροι είναι ο βαθμός στον οποίο ιδιωτικά ή δημόσια συμφέροντα συνιστούν κίνητρο για την πεποίθηση, καθώς και η φύση και οι σκοποί οποιουδήποτε μη κρατικού υπευθύνου δίωξης. Η σημασία που αποδίδει ο υπεύθυνος δίωξης στο θέμα που αφορά η πεποίθηση αποτελεί επίσης σημαντική παράμετρο.
- Υπάρχουν πολλοί διαφορετικοί τρόποι έκφρασης μιας πολιτικής πεποίθησης, μεταξύ των οποίων η επίσημη και ανεπίσημη συμμετοχή σε οργανώσεις, η συμμετοχή σε ανεπίσημα κινήματα, καθώς και οι ατομικές μορφές έκφρασης.
- Ενδέχεται να υπάρχουν έγκυροι λόγοι για τους οποίους ένας αιτών δεν έχει προηγουμένως εκφράσει τις πολιτικές του πεποιθήσεις στη χώρα καταγωγής του. Ως εκ τούτου, οι μη εκπεφρασμένες πολιτικές πεποιθήσεις μπορούν επίσης να αποτελούν λόγο δίωξης.
- Υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες μια πολιτική πεποίθηση μπορεί να αποδίδεται από τον υπεύθυνο δίωξης βάσει είτε των ενεργειών ή παραλείψεων του αιτούντος είτε άλλων χαρακτηριστικών του αιτούντος.

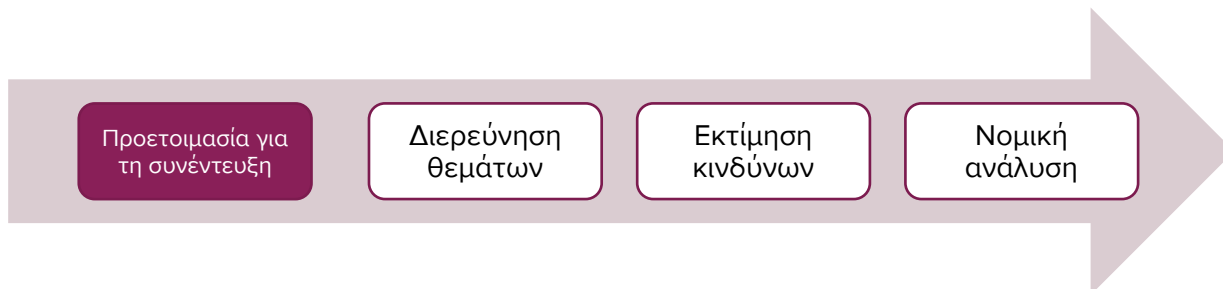

2. Αξιολόγηση αιτήσεων λόγω πολιτικών πεποιθήσεων στην πράξη

Στόχος του παρόντος κεφαλαίου είναι να παρουσιάσει τα αναγκαία βήματα που πρέπει να ακολουθεί ο χειριστής μιας υπόθεσης ασύλου κατά την αξιολόγηση αίτησης λόγω πολιτικών πεποιθήσεων στο πλαίσιο εξέτασης της υπόθεσης.

2.1. Προετοιμασία για την προσωπική συνέντευξη

Η συγκέντρωση πληροφοριών αποτελεί κρίσιμο στάδιο για τη σωστή αξιολόγηση μιας αίτησης χορήγησης διεθνούς προστασίας και μια συνεχιζόμενη διαδικασία καθ' όλη τη διάρκεια της εξέτασης. Νέες πληροφορίες ενδέχεται να ανακλύπτον ανά πάσα στιγμή κατά τη διαδικασία, από τη στιγμή υποβολής της αίτησης διεθνούς προστασίας μέχρι και τη διενέργεια της εκτίμησης κινδύνων. Για παράδειγμα, εάν κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης ανακλύψουν νέες, μη αναμενόμενες πληροφορίες, θα πρέπει να αναλύσετε τις νέες αυτές πληροφορίες, να επανεξετάσετε τις προηγούμενες υπό το φως των νέων και να προσαρμόσετε τη συνέντευξη ανάλογα. Ως εκ τούτου, η συγκέντρωση πληροφοριών προϋποθέτει να διαθέτετε ικανότητα αντίδρασης, ανοιχτό πνεύμα και ικανότητα προσαρμογής.

Το στάδιο της προετοιμασίας (προετοιμασία για την προσωπική συνέντευξη) περιλαμβάνει συνήθως δύο πτυχές: συγκέντρωση πληροφοριών από τον φάκελο της υπόθεσης και συγκέντρωση πληροφοριών για τη χώρα καταγωγής (ΠΧΚ).

Για αιτήσεις λόγω πολιτικών πεποιθήσεων, είναι σημαντικό να πηγαίνει κανείς στον πυρήνα του ατόμου του αιτούντος. Αυτό γίνεται προκειμένου να προσδιορίζεται το ατομικό υπόβαθρο του αιτούντος, συγκεκριμένες περιστάσεις και το πολιτικό του προφίλ. Οι συγκεκριμένες πτυχές καλύπτονται στην ενότητα [Θέματα προς διερεύνηση κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης](#).

2.1.1. Πληροφορίες από τον φάκελο της υπόθεσης

Πρέπει να προετοιμάξετε μέσω της εξοικείωσής σας με όλες τις διαθέσιμες πληροφορίες από τον φάκελο της υπόθεσης. Καταρχήν, μπορείτε να βασίζεστε στις πληροφορίες που έχουν συγκεντρωθεί κατά τη διαδικασία καταγραφής: στις αρχικές προφορικές δηλώσεις του αιτούντος ή/και γραπτές δηλώσεις σχετικά με το αντικείμενο της αίτησής του για χορήγηση διεθνούς προστασίας, καθώς και στα αποδεικτικά έγγραφα που έχουν υποβληθεί από τον αιτούντα.

Αναλόγως της εθνικής πρακτικής σχετικά με τις πληροφορίες που συλλέγονται κατά την καταγραφή, μπορείτε να εξοικειώνεστε με τυχόν δεσμούς που διατηρεί ο αιτών με οποιοδήποτε πολιτικό κίνημα, καθώς και με τις απόψεις του αιτούντος και τα βασικά στοιχεία των φόβων του λόγω των (αποδιδόμενων) πολιτικών του πεποιθήσεων. Ενδέχεται να υπάρχουν λόγοι για τους οποίους ορισμένες πληροφορίες δεν είναι διαθέσιμες σε αυτό το στάδιο, αλλά οι πληροφορίες που λείπουν δεν θα πρέπει να έχουν αντίκτυπο επί των επόμενων βημάτων της διαδικασίας.

Ενδέχεται επίσης ο φάκελος της υπόθεσης να περιέχει ήδη αποδεικτικά έγγραφα ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία που έχουν υποβληθεί από τον αιτούντα στα αρχικά στάδια της διαδικασίας. Τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία μπορεί να είναι σε διαφορετικούς μορφότυπους, όπως βίντεο, κάρτες μέλους, μαρτυρίες, βεβαιώσεις από πολιτικά κόμματα ή οργανώσεις και κάρτες εισφορών και να πρόκειται είτε για πρωτότυπα είτε για αντίγραφα.

Οι πληροφορίες που συλλέγονται από τον φάκελο μπορούν να σας δώσουν μια **προκαταρκτική** ένδειξη σχετικά με το **πολιτικό προφίλ** του αιτούντος. Αυτό θα σας επιτρέψει να διενεργήσετε μια περισσότερο εστιασμένη έρευνα στις σχετικές ΠΧΚ και να προβείτε σε μια πρώτη αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων που έχουν ήδη υποβληθεί ⁽¹⁶⁾.

2.1.2. Πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής

Η συγκέντρωση των ΠΧΚ πρέπει να καθορίζεται βάσει του πολιτικού προφίλ του αιτούντος. Ως εκ τούτου, η προσέγγιση και το πεδίο εφαρμογής και το βάθος της έρευνάς σας θα διαφέρει αναλόγως των διαθέσιμων πληροφοριών. Υπάρχουν τέσσερις βασικοί σκοποί για τη συγκέντρωση πληροφοριών σχετικά με το πολιτικό πλαίσιο στη χώρα καταγωγής ⁽¹⁷⁾.

- Πρώτον, σας επιτρέπουν να εξοικειωθείτε με τη **γενική πολιτική κατάσταση** στη χώρα καταγωγής του αιτούντος, καθώς και με την κατάσταση όσον αφορά την ασφάλεια και ανθρώπινα δικαιώματα ή/και το κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον.
- Δεύτερον, σας δίνουν τη δυνατότητα να αποκτήσετε συναφείς και επαρκείς πληροφορίες, οι οποίες θα αποτελέσουν τη βάση της επακόλουθης **αξιολόγησης της αξιοπιστίας** του πολιτικού προφίλ που ισχυρίζεται ο αιτών (εξωτερική αξιοπιστία).

⁽¹⁶⁾ Για περαιτέρω γενικές οδηγίες, βλ. EASO, *Πρακτικός οδηγός: Προσωπική συνέντευξη*, Δεκέμβριος 2014, ενότητα 1.2.1.

⁽¹⁷⁾ Βλ. επίσης EASO, *Πρακτικός οδηγός για τη χρήση πληροφοριών της χώρας καταγωγής από τους υπευθύνους χειρισμού υποθέσεων κατά την εξέταση αιτήσεων χορήγησης ασύλου*, Δεκέμβριος 2020, σ. 19–20.

Παράδειγμα

Εάν ο αιτών είναι μέλος συγκεκριμένης πολιτικής οργάνωσης ή κινήματος, θα χρειαστεί να συγκεντρώσετε πληροφορίες σχετικά με την ίδια την οργάνωση. Τέτοιες πληροφορίες θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν λεπτομέρειες σχετικά με την ηγεσία, τη δομή, τον σκοπό και τους στόχους της οργάνωσης, τις οποίες μπορείτε να χρησιμοποιήσετε κατά τη διενέργεια της συνέντευξης ώστε να σας βοηθήσουν να αξιολογήσετε το εάν ο αιτών έχει προβάλει αξιόπιστο ισχυρισμό σχετικά με την ιδιότητά του ως μέλους της οργάνωσης και, εφόσον συντρέχει περίπτωση, εάν έχει αναλάβει εκεί τον ρόλο που ισχυρίζεται.

- Τρίτον, η έρευνα επί των ΠΧΚ σημαίνει εύρεση συναφών και επαρκών πληροφοριών για την αξιολόγηση των στοιχείων που τεκμηριώνουν ή όχι την **ανάγκη του αιτούντος για διεθνή προστασία βάσει των (αποδιδόμενων) πολιτικών του πεποιθήσεων**. Αυτό περιλαμβάνει τον βασίμο φόβο δίωξης του αιτούντος, συμπεριλαμβανομένου του μελλοντικού κινδύνου, τα διάφορα είδη βλάβης, επιμέρους πτυχές των λόγων αίτησης διεθνούς προστασίας, την αδιάκριτη άσκηση βίας, τις δυνατότητες προστασίας και την εφαρμογή της έννοιας της εναλλακτικής δυνατότητας εγχώριας προστασίας (ΕΔΕΠ).

Εάν μπορείτε να προσδιορίσετε τις πολιτικές πεποιθήσεις του αιτούντος από τον φάκελο της υπόθεσης, π.χ. μέσω της ιδιότητάς του ως μέλους πολιτικής οργάνωσης ή κινήματος, θα πρέπει να συγκεντρώσετε τις ΠΧΚ που περιγράφονται ανωτέρω. Ο βαθμός κινδύνου εξαρτάται από τις ειδικές περιστάσεις στην εκάστοτε χώρα ⁽¹⁸⁾. Ως εκ τούτου, η αξιολόγηση αιτήσεων λόγω πολιτικών πεποιθήσεων προϋποθέτει την ύπαρξη συναφών και επικαιροποιημένων ΠΧΚ ώστε να μπορέσετε να κατανοήσετε πλήρως την υπόθεση.

- Τέλος, η έρευνα επί των ΠΧΚ σας επιτρέπει να ανακαλύψετε πιθανούς λόγους **αποκλεισμού**.

Σε περίπτωση που δεν υπάρχουν διαθέσιμες ΠΧΚ, μπορείτε να ζητήσετε πληροφορίες ή να διεξαγάγετε έρευνα επί πληροφοριών συναφών προς την αίτηση ⁽¹⁹⁾. Έχετε κατά νου ότι η αξιολόγηση των πηγών κατά την έρευνα επί των ΠΧΚ έχει καθοριστική σημασία. Πρέπει να διασφαλίζετε ότι διαθέτετε πληροφορίες από διαφορετικές οπτικές γωνίες. Όταν χρησιμοποιείτε μέσα κοινωνικής δικτύωσης ως πηγές πληροφοριών, πρέπει να έχετε υπόψη σας ότι το περιεχόμενο ενδέχεται να είναι ψευδές.

Η ανυπαρξία ΠΧΚ δεν σημαίνει απαραίτητως ότι το προβαλλόμενο περιστατικό/γεγονός δεν συνέβη. Για παράδειγμα, η ανυπαρξία ΠΧΚ μπορεί να οφείλεται στην περιορισμένη πρόσβαση σε πληροφορίες στη χώρα καταγωγής ή στη μικρότερη κλίμακα και προβολή του γεγονότος. Συνεπώς, η ανυπαρξία ΠΧΚ δεν πρέπει αφεαυτής να οδηγεί σε αρνητικό πόρισμα όσον αφορά την αξιοπιστία ⁽²⁰⁾. Ο φάκελος της υπόθεσης δεν σας παρέχει πάντα τις λεπτομέρειες που απαιτούνται για μια περισσότερο στρατηγική και διαρθρωμένη προετοιμασία της συνέντευξης. Τα θέματα που παρατίθενται στη συνέχεια μπορούν να

⁽¹⁸⁾ Όπως περιγράφεται στο Ορισμός των πολιτικών πεποιθήσεων – γενικές αρχές και νομική βάση, το τι συνιστά πολιτική πεποίθηση πρέπει να αξιολογείται εντός του πολιτισμικού, κοινωνικού, νομικού και πολιτικού πλαισίου εντός του οποίου αυτή η πεποίθηση (αποδιδόμενη ή μη) υπάρχει.

⁽¹⁹⁾ EASO, *Πρακτικός οδηγός: Αξιολόγηση αποδεικτικών στοιχείων*, Μάρτιος 2015, ενότητα 1.3.2.2. «Πληροφορίες χώρας καταγωγής (ΠΧΚ)» (επικείμενη επικαιροποίηση).

⁽²⁰⁾ EASO, *Πρακτικός οδηγός: Αξιολόγηση αποδεικτικών στοιχείων*, Μάρτιος 2015, ενότητα 1.3.2.2. «Πληροφορίες χώρας καταγωγής (ΠΧΚ)» (επικείμενη επικαιροποίηση).

χρησιμεύουν ως γενικά σημεία εκκίνησης σχετικά με το ποιες ΠΧΚ πρέπει να διερευνήσετε ώστε να προετοιμαστείτε για μια συνέντευξη σχετικά με πολιτικές πεποιθήσεις.

Τα θέματα που παρατίθενται στη συνέχεια παρέχονται ως παραδείγματα που μπορούν να σας βοηθήσουν στη συγκέντρωση πληροφοριών. Ο κατάλογος **δεν** πρέπει να θεωρείται **εξαντλητικός**. Τα εν λόγω θέματα δεν πρέπει επίσης να θεωρούνται συναφή σε όλες τις περιπτώσεις, καθώς ο βαθμός λεπτομέρειας στον οποίο μπορείτε να εισέλθετε εξαρτάται από την ποσότητα των πληροφοριών που είναι ήδη διαθέσιμες στον φάκελο της υπόθεσης.

- Ύπαρξη κακομεταχείρισης λόγω πολιτικών πεποιθήσεων ⁽²⁾.
- Τύποι απόψεων και συμπεριφορών που θεωρούνται από το καθεστώς ή άλλους δυνητικούς υπεύθυνους δίωξης εκφράσεις αντίθετων πολιτικών πεποιθήσεων.
- Εντοπισμός δυνητικών ομάδων ή ατόμων που κινδυνεύουν λόγω πολιτικών πεποιθήσεων.
- Εντοπισμός δυνητικών υπευθύνων δίωξης (π.χ. το κράτος, μη κρατικοί υπεύθυνοι).
- Συναφή πολιτικά γεγονότα και οι συνέπειές τους (ειδικά εάν συνδέονται με την οργάνωση ή το ανεπίσημο κίνημα με το οποίο ο αιτών ισχυρίζεται ό τι σχετίζεται).
- Ανασκόπηση της νομοθεσίας και της πολιτικής σχετικά με τις πολιτικές πεποιθήσεις και του τρόπου με τον οποίο εφαρμόζονται στην πράξη. Εάν πράξεις που περιλαμβάνονται στην έκφραση των πολιτικών πεποιθήσεων ποινικοποιούνται, η συγκέντρωση πληροφοριών πρέπει επίσης να εστιάζεται στον τρόπο με τον οποίο οι εν λόγω νόμοι εφαρμόζονται στην πράξη.
- Εάν ο αιτών βασίζεται σε αποδιδόμενες πολιτικές πεποιθήσεις, προσδιορίστε την ύπαρξη των αποδιδόμενων πολιτικών πεποιθήσεων και την έκτασή τους. Υπάρχουν ομάδες όπως εκείνες που αναφέρονται στην ενότητα Αποδιδόμενες πολιτικές πεποιθήσεις στις οποίες αποδίδονται πολιτικές πεποιθήσεις; Ανήκει ο αιτών σε μια τέτοια ομάδα;
- Ύπαρξη πολιτικά υποκινούμενης ποινικής δίωξης και επιβολής ποινής.
- Οι δραστηριότητες παρακολούθησης και οι ικανότητες του υπεύθυνου δίωξης (στη χώρα καταγωγής και στο εξωτερικό).
- Εμπειρικές πληροφορίες σχετικά με την πολιτική οργάνωση, εάν ο αιτών ισχυρίζεται ότι έχει προσχωρήσει στις ιδέες μιας συγκεκριμένης οργάνωσης: στόχοι, λειτουργία, ιεραρχία, λογότυπος, σλόγκαν, ιστορικό, αντίληψη των αρχών σχετικά με την οργάνωση, τρόποι λειτουργίας κλπ.

Σχετικό εργαλείο του ΕΥΑΑ

Πρακτικός οδηγός για τη χρήση πληροφοριών της χώρας καταγωγής από τους υπευθύνους χειρισμού υποθέσεων κατά την εξέταση αιτήσεων χορήγησης ασύλου

Ο παρών πρακτικός οδηγός παρέχει πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο χρήσης των ΠΧΚ στα διάφορα στάδια της εξέτασης των αιτήσεων, περιλαμβανομένης της αξιολόγησης της

⁽²⁾ Εάν οι πληροφορίες στον φάκελο περιλαμβάνουν τις πολιτικές πεποιθήσεις του αιτούντος, θα πρέπει να εστιάσετε την έρευνά σας σε ΠΧΚ που αφορούν τις συγκεκριμένες αυτές πολιτικές πεποιθήσεις. Αυτό ισχύει επίσης για όλα τα στοιχεία του καταλόγου.

αξιοπιστίας. Πέραν των λεπτομερέστερων πληροφοριών σχετικά με τον τρόπο χρήσης των ΠΧΚ για την αξιολόγηση της αξιοπιστίας, ο οδηγός περιέχει πληροφορίες σχετικά με το τι σημαίνει συναφείς και ακριβείς ΠΧΚ ή ΠΧΚ που είναι επικαιροποιημένες και έχουν συλλεχθεί από διάφορες πηγές.

2.1.3. Κατευθυντήριες οδηγίες ανά χώρα

Οι κατευθυντήριες οδηγίες ανά χώρα μπορούν να σας βοηθούν να στρέψετε την προσοχή σας στα βασικά ζητήματα που διακυβεύονται και να προσαρμόζετε αναλόγως τη στρατηγική της συνέντευξης.

Πέρα από τυχόν διαθέσιμες εθνικές οδηγίες για συγκεκριμένες χώρες, ο χειριστής της υπόθεσης πρέπει να συμβουλευέται διαθέσιμα έγγραφα οδηγιών του ΕΥΑΑ για τις σχετικές χώρες ⁽²²⁾, όπως ορίζεται στο άρθρο 11 παράγραφος 3 του κανονισμού ΕΥΑΑ ⁽²³⁾. Βάσει της κοινής ανάλυσης της κατάστασης σε μια δεδομένη χώρα καταγωγής από υψηλόβαθμους αξιωματούχους της ΕΕ+, τα έγγραφα οδηγιών ανά χώρα παρέχουν κατευθυντήριες οδηγίες σχετικά με τον τρόπο αξιολόγησης των συνήθων προφίλ (περιλαμβανομένων εκείνων που έχουν κάποια σύνδεση με τον λόγο που αφορά τις πολιτικές πεποιθήσεις) σε ό,τι αφορά τις προϋποθέσεις για χορήγηση καθεστώτος διεθνούς προστασίας. Αναλόγως της χώρας, οι σχετικές ενότητες μπορεί να περιλαμβάνουν θέματα όπως οι πολιτικοί αντίπαλοι, οι δημοσιογράφοι, οι δημόσιοι λειτουργοί προηγούμενου καθεστώτος, οι άνθρωποι που συνδέονται με ξένους οργανισμούς και άλλα προφίλ για τα οποία μπορεί να θεωρείται ότι υπάρχει βάσιμος φόβος δίωξης για λόγους πολιτικών πεποιθήσεων (συχνά σε συνδυασμό με άλλους λόγους, π.χ. θρησκευτικούς). Η UNHCR ⁽²⁴⁾ δημοσιεύει επίσης παρόμοια υλικά καθοδήγησης ανά χώρα, όπως κατευθυντήριες οδηγίες σχετικά με την επιλεξιμότητα και ζητήματα διεθνούς προστασίας.

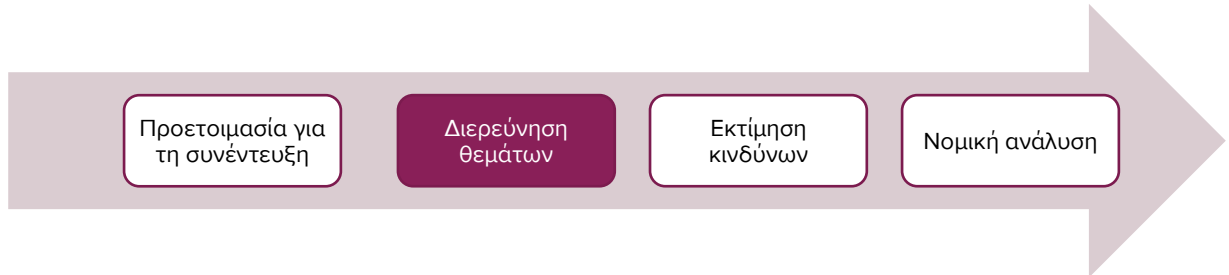
⁽²²⁾ Το σύνολο των εγγράφων του ΕΥΑΑ με κατευθυντήριες γραμμές ανά χώρα διατίθεται επιγραμματικά (<https://euaa.europa.eu/asylum-knowledge/country-guidance>).

⁽²³⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/2303 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Δεκεμβρίου 2021, σχετικά με τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Ασυλο και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 439/2010 (ΕΕ 468/1, 30.12.2021).

⁽²⁴⁾ Το σύνολο των εγχειριδίων και οδηγιών της UNHCR διατίθενται επιγραμματικά (<https://www.unhcr.org/search?comid=4a2789926&cid=49aea93ae2&tags=GIP>).

2.2. Θέματα προς διερεύνηση κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης

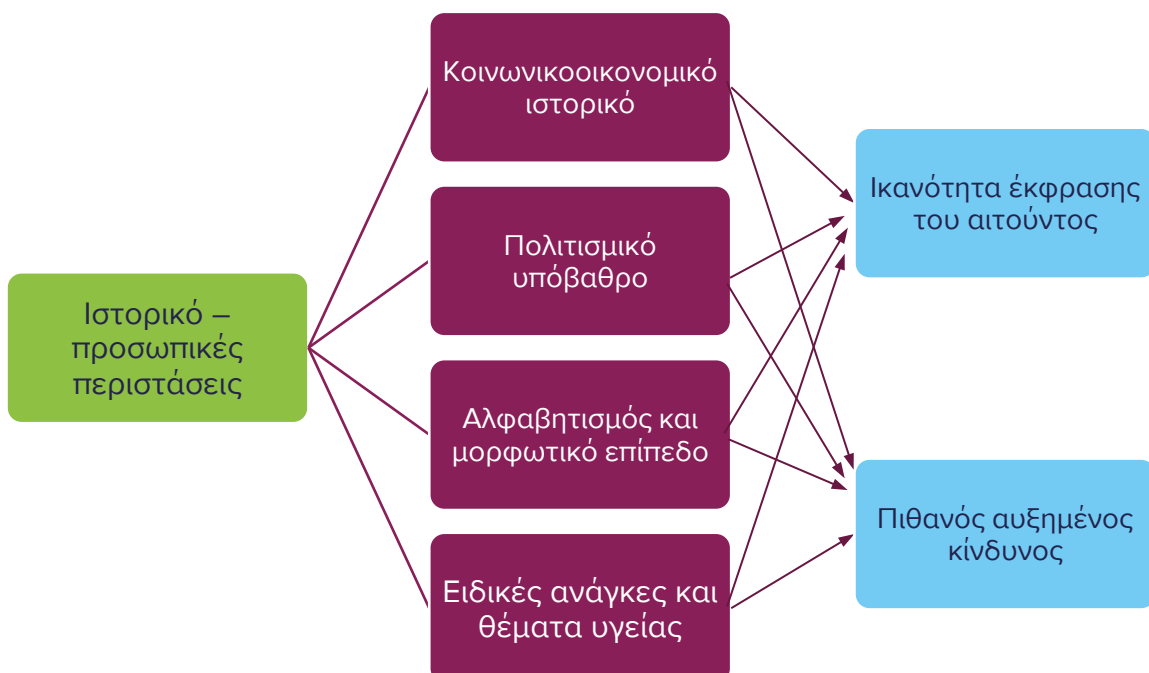

Η παρούσα ενότητα καλύπτει τα συναφή θέματα προς διερεύνηση κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης, όταν εξετάζονται αιτήσεις λόγω πολιτικών πεποιθήσεων. Τα ζητήματα που παρουσιάζονται εδώ δεν είναι εξαντλητικά, καθώς κάθε αίτηση εξετάζεται κατά περίπτωση και ενδέχεται να πρέπει να διερευνηθούν περαιτέρω ή άλλα θέματα κατά τη διάρκεια της συνέντευξης.

2.2.1. Διερεύνηση του ατομικού ιστορικού και των προσωπικών περιστάσεων του αιτούντος

Προτού μελετήσετε τα ιδιαίτερα θέματα που αφορούν τις πολιτικές πεποιθήσεις του αιτούντος, το πρώτο βήμα της συνέντευξης πρέπει να είναι ο προσδιορισμός του ατομικού ιστορικού και των προσωπικών περιστάσεων του αιτούντος, όπως π.χ. το κοινωνικοοικονομικό και πολιτισμικό του ιστορικό, το μορφωτικό του επίπεδο, το επίπεδο αλφαριθμητισμού του, τυχόν ειδικές ανάγκες και θέματα υγείας.

Διάγραμμα 1. Ατομικό ιστορικό και περιστάσεις

Ο σκοπός εδώ είναι να κατανοήσετε την ικανότητα έκφρασης του αιτούντος και να προσδιορίσετε τις προσδοκίες που μπορείτε να έχετε από αυτόν κατά την εξέταση θεμάτων που αφορούν πολιτικές πεποιθήσεις και δραστηριότητες. Σε γενικές γραμμές, ένας αναλφάβητος αιτών με πολύ χαμηλό κοινωνικοοικονομικό προφίλ και χαμηλό ή ανύπαρκτο μορφωτικό επίπεδο έχει πολύ λίγες πιθανότητες να μπορεί να παράσχει μια λεπτομερή και εις βάθος περιγραφή των πολιτικών του πεποιθήσεων, των δραστηριοτήτων, του ρόλου και των αρμοδιοτήτων ή της δομής της πολιτικής οργάνωσης ή του κινήματος του οποίου ο αιτών είναι μέλος ή το οποίο υποστηρίζει, καθώς και των αξιών, των στόχων και του σκοπού του. Ως εκ τούτου, ο προσδιορισμός της ικανότητας έκφρασης του αιτούντος είναι επίσης θεμελιώδους σημασίας για την επακόλουθη αξιολόγηση της αξιοπιστίας.

Ταυτόχρονα, το ιστορικό και οι προσωπικές περιστάσεις μπορούν να υποδηλώνουν έναν αυξημένο (ή περιορισμένο) κίνδυνο δίωξης ή σοβαρής βλάβης. Για παράδειγμα, ανάλογα με την κατάσταση στη χώρα καταγωγής, ένα πολιτικός ακτιβιστής που ανήκει σε οικογένεια με ισχυρή πολιτική φήμη ενδέχεται να αντιμετωπίζει υψηλότερο κίνδυνο δίωξης απ' ό,τι ένας ακτιβιστής ο οποίος δεν προέρχεται από γνωστή οικογένεια. Από αυτήν την άποψη, το ιστορικό και οι προσωπικές περιστάσεις του αιτούντος μπορούν να επηρεάσουν την εκτίμηση κινδύνων (βλ. ενότητα [Συναφείς προσωπικές περιστάσεις](#)).

2.2.2. Διερεύνηση του πολιτικού προφίλ του αιτούντος

Όταν ο αιτών επικαλείται φόβο κακομεταχείρισης λόγω των πολιτικών του πεποιθήσεων, χρειάζεται βεβαίως να συγκεντρώσετε πληροφορίες, να ερευνήσετε και να διαπιστώσετε το πολιτικό του προφίλ. Το πολιτικό προφίλ συνίσταται συνήθως στις πολιτικές πεποιθήσεις του αιτούντος, τις δραστηριότητες, τον βαθμό συμμετοχής και το επίπεδο έκθεσής του και παρέχει επομένως τις θεμελιώδεις πληροφορίες που είναι απαραίτητες για την επακόλουθη αξιολόγηση της αξιοπιστίας και την εκτίμηση κινδύνων. Ως εκ τούτου, η διερεύνηση και ο προσδιορισμός του πολιτικού προφίλ του αιτούντος είναι θεμελιώδους σημασίας.

Σε περίπτωση αιτούντων που δεν έχουν συγκεκριμένες πολιτικές πεποιθήσεις, πρέπει να διερευνήσετε τις προσωπικές πεποιθήσεις του αιτούντος και τα προσωπικά κίνητρα που τον οδήγησαν στο να ενστερνιστεί μια συγκεκριμένη πολιτική πεποίθηση.

(α) Προσωπικές πεποιθήσεις και κίνητρα του αιτούντος

Μια πολιτική πεποίθηση είναι η πεποίθηση σχετικά με τη φύση, τις πολιτικές ή τις πρακτικές ενός κράτους ή μιας οντότητας που έχει την ικανότητα, νόμιμη ή άλλη, να ασκεί κοινωνική εξουσία ή έλεγχο (βλ. ενότητα [Τι συνιστά πολιτικές πεποιθήσεις στο πλαίσιο της διεθνούς προστασίας](#)). Ως εκ τούτου, οι πολιτικές πεποιθήσεις ενδέχεται να έχουν μια ευρύτερη ή βαθύτερη πτυχή, η οποία να αφορά περισσότερο αφηρημένους προβληματισμούς.

Μια σημαντική πτυχή που πρέπει να ερευνάται είναι το κίνητρο ή οι προβληματισμοί του αιτούντος για την πολιτική ιδέα ή κίνημα που ισχυρίζεται ότι υποστηρίζει. Ο αιτών, μέσα από το πρίσμα των πολιτικών του πεποιθήσεων, πρέπει να μπορεί να εξετάζει και να αναλύει την κοινωνία της χώρας καταγωγής του και να εξηγεί τα μειονεκτήματά της, όπως εκείνος τα αντιλαμβάνεται, καθώς και την εναλλακτική κοινωνία που οραματίζεται. Πρέπει να κάνετε τον αιτούντα να καταλάβει τη σημασία του να περιγράψει και να εξηγήσει την πολιτική του ιδέα με αποτελεσματικό τρόπο.

Η διερεύνηση του τρόπου με τον οποίο οι πολιτικές πεποιθήσεις εκδηλώνονται στην καθημερινή ζωή του αιτούντος, η σημασία της πολιτικής ταυτότητας για τον αιτούντα, καθώς και η σημασία της πολιτικής έκφρασης, μπορούν επίσης να επιτελέσουν τον δικό τους σκοπό σε ό,τι αφορά την αξιολόγηση των προβληματισμών του αιτούντος.

Ωστόσο, η περιγραφή των πολιτικών κινήτρων και ιδεών **δεν περιορίζεται στην αποσαφήνιση μιας ιδεολογίας με λογικό και συνεκτικό τρόπο**. Τα πολιτικά κίνητρα μπορούν π.χ. κάλλιστα να απορρέουν από άμεσες συναισθηματικές ή ακόμη και ενστικτώδεις αντιδράσεις σε αδικίες που γίνονται εις βάρος μελών της οικογένειας ή άλλων ανθρώπων με τους οποίους μπορεί να ταυτίζεται ο αιτών.

Η εξέταση των κινήτρων του αιτούντος για την ταύτισή του με μια πολιτική πεποίθηση επιτρέπει την αξιολόγηση της **ειλικρίνειας και βαθύτητας** της επικαλούμενης πολιτικής του πεποίθησης σε μετέπειτα στάδιο της διαδικασίας.

Παράδειγμα

Σε μια χώρα όπου ακόμη και η ταύτιση με μια συγκεκριμένη ιδέα μπορεί να συνδέεται με σοβαρό κίνδυνο, ο τρόπος με τον οποίο διαμορφώθηκε μια πολιτική πεποίθηση και ο λόγος για τον οποίο συνέβη αυτό ενδέχεται να αποτελούν ενδείξεις της ειλικρίνειας και της βαθύτητας της ταύτισης. Κατά κανόνα, ο ενστερνισμός και η υποστήριξη μιας αντίθετης πολιτικής πεποίθησης σε ένα καθεστώς καταστολής έχει περισσότερες πιθανότητες να θεωρηθεί συνειδητή πράξη και στοχαστική απόφαση, καθώς συνδέεται με κίνδυνο και έχει σημαντικό αντίκτυπο στη ζωή του ατόμου. Ως εκ τούτου, ο αιτών μπορεί κατά κανόνα να αναμένεται να παράσχει μια λεπτομερή και περιεκτική περιγραφή των λόγων για τους οποίους ενστερνίστηκε μια πολιτική πεποίθηση, με αποτελεσματικό τρόπο, καθώς και μια λεπτομερή και περιεκτική περιγραφή της ίδιας της πολιτικής πεποίθησης.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, αυτό που διαμορφώνει μια πολιτική άποψη είναι μια ισχυρή πεποίθηση σχετικά με αδικίες που διαπράττονται στη χώρα καταγωγής, ενίοτε σε συνδυασμό με αρνητικές προσωπικές εμπειρίες. Ο εν λόγω αιτών μπορεί να έχει μεγαλώσει σε μια περιοχή όπου τα μειονοτικά του δικαιώματα καταπατήθηκαν επί δεκαετίες και η οικογένειά του έχει αφοσιωθεί στην υποστήριξη των δικαιωμάτων της για γενιές. Τα κίνητρα του αιτούντος για προσχώρηση στις πολιτικές πεποιθήσεις της οικογένειάς του ενδέχεται, σε μια τέτοια περίπτωση, να είναι η φυσική συνέπεια του γεγονότος ότι μεγάλωσε μαζί της.

Σε άλλες περιπτώσεις, οι λόγοι ενστερνισμού μιας πολιτικής πεποίθησης μπορούν να είναι συγκεκριμένοι ή ασαφείς ή να μη βασίζονται σε μια ισχυρή προσωπική πεποίθηση και ο αιτών μπορεί να μη συμμετέχει σε καμία από τις δραστηριότητες που σχετίζονται με τη συγκεκριμένη πεποίθηση. Ο αιτών μπορεί να έχει διαβάσει ένα φυλλάδιο και να αποφάσισε να ενστερνιστεί μια πολιτική πεποίθηση σε μια χώρα όπου ο ενστερνισμός αυτής της άποψης να συνεπάγεται μεγάλο κίνδυνο δίωξης. Σε τέτοιες περιπτώσεις απαιτείται περαιτέρω εξέταση, καθώς φαίνεται να πρόκειται για απόφαση που ελήφθη μάλλον αλόγιστα, δεδομένου του υφιστάμενου υψηλού κινδύνου κακομεταχείρισης.

Κατά κανόνα, όσο μεγαλύτερος είναι ο **βαθμός συμμετοχής**, οι πεποιθήσεις και η πολιτική δραστηριότητα, τόσο περισσότερο αναμένεται ο αιτών να μπορεί να παρέχει μια περιγραφή των πολιτικών του πεποιθήσεων. Βεβαίως, σε ορισμένες περιπτώσεις, οι προσδοκίες πρέπει να είναι χαμηλότερες, όταν π.χ. ο αιτών είναι αναλφάβητος ή χαμηλού μορφωτικού επιπέδου

και έχει απλώς υποστηρίξει μια πολιτική οργάνωση χωρίς να έχει συμμετάσχει σε καμία δραστηριότητα.

Παραδείγματα θεμάτων προς διερεύνηση σχετικά με τα κίνητρα

- Λόγοι ενστερνισμού της πολιτικής ιδέας από την προσωπική προοπτική.
 - Τι προκάλεσε την καλλιέργεια της πολιτικής πεποίθησης;
 - Πώς καλλιεργήθηκε η πεποίθηση;
 - Κίνητρα για τον ενστερνισμό μιας τέτοιας πεποίθησης.
- Ο αιτών πρέπει να καλείται να περιγράψει τις πολιτικές του πεποιθήσεις από την προσωπική του προοπτική.
- Με ποιον τρόπο εκδηλώνεται η υποστήριξη της πολιτικής άποψης του αιτούντος στην καθημερινή του ζωή; Ποια είναι η σημασία της πολιτικής ταυτότητας για τον αιτούντα και τι σημαίνει για εκείνον η έκφραση των πολιτικών του πεποιθήσεων;

(β) Γνώση του ευρύτερου πολιτικού πλαισίου: δομές, νόμοι, γεγονότα

Το γεγονός της αναχώρησης από τη χώρα καταγωγής εξαιτίας φόβου δίωξης λόγω πολιτικών πεποιθήσεων μπορεί να θεωρηθεί ότι προϋποθέτει έναν ορισμένο βαθμό συνειδητοποίησης και γνώσης των κινδύνων που συνδέονται με την υποστήριξη μιας συγκεκριμένης πολιτικής πεποίθησης. Η συνειδητοποίηση αυτή μπορεί να εκδηλώνεται με διάφορους τρόπους. Το εν λόγω τμήμα της συνέντευξης πρέπει συνολικά να εστιάζεται σε απόψεις από την προσωπική προοπτική του αιτούντος. Ακόμη και αν ο αιτών δεν έχει αντιμετωπίσει σε προσωπικό επίπεδο παλαιότερα προβλήματα ή απειλές, πρέπει κατά κανόνα να αναμένεται να έχει γνώση των αντιλήψεων διαφόρων υπευθύνων (όπως η κοινωνία, το κράτος ή μη κυβερνητικές ομάδες) και των αντιδράσεών τους έναντι ατόμων που υποστηρίζουν τις ίδιες πολιτικές απόψεις με τον αιτούντα.

Πρόκειται για ένα είδος εκμείυσης των απόψεων του αιτούντος σχετικά με τους λόγους για τους οποίους ενδεχομένως κινδυνεύει και με το σκεπτικό στο οποίο βασίζονται αυτά τα συμπεράσματα.

Ακολουθεί μη εξαντλητικός κατάλογος θεμάτων στα οποία μπορείτε να εσιάζεστε και τα οποία μπορούν να σας βοηθήσουν κατά τη διερεύνηση της συνειδητοποίησης από την πλευρά του αιτούντος των κινδύνων που διατρέχει.

Παραδείγματα θεμάτων προς διερεύνηση σχετικά με τη γνώση του ευρύτερου πολιτικού πλαισίου

- Οι διατάξεις του νόμου σχετικά με την ελευθερία έκφρασης.
- Ειδικές διατάξεις του νόμου σχετικά με τις πολιτικές πεποιθήσεις ή/και δραστηριότητες του αιτούντος και ο τρόπος αντιμετώπισης τέτοιων πεποιθήσεων και δραστηριοτήτων:
 - αναλόγως του βαθμού συμμετοχής του αιτούντος και του μορφωτικού του επιπέδου, θα μπορούσε ίσως να αναμένεται ότι έχει γνώση των σχετικών νομικών διατάξεων, π.χ. όσον αφορά τυχόν παράνομες δραστηριότητες στη χώρα καταγωγής.
- Η αντιμετώπιση αυτών των υποθέσεων από τα δικαστήρια, εάν υπάρχει δίωξη από το κράτος.
- Η δυνατότητα λήψης μέτρων προστασίας από αρχές επιβολής του νόμου, εάν ο υπεύθυνος της δίωξης δεν είναι το κράτος:
 - εάν υπάρχει τέτοια δυνατότητα, η αποτελεσματικότητα της προστασίας και η πρόσβαση του αιτούντος σε αυτήν.
 - εάν δεν υπάρχει τέτοια δυνατότητα, οι λόγοι εξαγωγής αυτού του συμπεράσματος.

(γ) Προσχώρηση σε πολιτική οργάνωση (δραστηριότητες, γνώση)

Οι εκφραζόμενες πολιτικές πεποιθήσεις συνίστανται σε επίσημη ή ανεπίσημη προσχώρηση σε καθιερωμένες πολιτικές οργανώσεις και σε ανεπίσημη προσχώρηση σε πολιτικές σκέψεις / προσχώρηση σε ανεπίσημα κινήματα (βλ. ενότητα [Εκφραζόμενες πολιτικές πεποιθήσεις](#)).

Η διερεύνηση του πολιτικού προφίλ του αιτούντος θα είναι ελαφρώς διαφορετική αναλόγως του εάν η έκφραση εκδηλώθηκε μέσω επίσημης ή ανεπίσημης προσχώρησης.

Επίσημη προσχώρηση

Η επίσημη προσχώρηση σε καθιερωμένη πολιτική οργάνωση ισχύει όταν οι πολιτικές πεποιθήσεις ενός ατόμου εκφράζονται μέσω της προσχώρησης σε υφιστάμενη πολιτική οργάνωση ή μέσω της δημιουργίας μιας τέτοιας οργάνωσης ή της συμμετοχής σε αυτήν ως επίσημο (ιδρυτικό) μέλος της.

Αυτός ο τύπος οργάνωσης ενδέχεται να έχει καθιερωμένο σχέδιο ή αποστολή και τα μέλη της μπορεί να μοιράζονται κοινές αξίες και να αναλαμβάνουν δράσεις ή εκστρατείες για την υλοποίηση ή προώθηση των καθορισμένων στόχων της οργάνωσης. Μπορεί επίσης να διαθέτει καθιερωμένη δομή με έναν ή περισσότερους εκπροσώπους, πιθανώς με διαφορετικές αρμοδιότητες και καθήκοντα. Παραδείγματα τέτοιων οργανώσεων είναι τα πολιτικά κόμματα και κινήματα, οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και τα συνδικάτα.

Το διάγραμμα 2 δείχνει ορισμένα παραδείγματα δραστηριοτήτων που αναφέρονται συχνά σε αιτήσεις ασύλου από μέλη πολιτικών οργανώσεων, για ορισμένες εκ των οποίων γίνεται λόγος στον παρόντα οδηγό.

Διάγραμμα 2. Παραδείγματα δραστηριοτήτων

Όταν πρόκειται για αιτούντες οι οποίοι ισχυρίζονται ότι είναι **επίσημα μέλη** μιας πολιτικής οργάνωσης, πρέπει να διερευνώνται τα βήματα που απαιτούνται προκειμένου να γίνει κανείς μέλος, καθώς και οι λεπτομέρειες γύρω από την προσχώρηση στην οργάνωση ή/και στην πολιτική πεποίθηση. Παραδείγματα τέτοιων θεμάτων παρατίθενται στο πλαίσιο που ακολουθεί.

Παραδείγματα θεμάτων προς διερεύνηση σχετικά με προσχώρηση σε πολιτική οργάνωση ή υποστήριξη συγκεκριμένων πολιτικών πεποιθήσεων

- Βήματα που απαιτούνται για να γίνει κανείς μέλος.
- Ιδιαιτερότητες όσον αφορά την προσχώρηση στην οργάνωση.
- Πώς ο αιτών έμαθε αρχικά για τη συγκεκριμένη πεποίθηση/οργάνωση.
- Πώς ο αιτών απέκτησε πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με την οργάνωση.
- Οι λόγοι της ένταξης στην οργάνωση.
- Ο τόπος της πρώτης συνάντησης με εκπροσώπους της οργάνωσης και ο τρόπος με τον οποίον αυτή κανονίστηκε.

- Ιδιαιτερότητες όσον αφορά τη διαδικασία εισδοχής (εάν υπάρχουν) και έκδοση βεβαίωσης μέλους.

Επισημαίνεται ότι, εάν η προσχώρηση σε αντίθετη πολιτική πεποίθηση ή οργάνωση συνδέεται με κίνδυνο, τυχόν συναντήσεις με άλλους είναι απίθανο να έχουν γίνει ανοιχτά. Εάν ο αιτών ισχυρίζεται ότι οι επαφές έγιναν ανοιχτά σε καταπιεστικό καθεστώς, απαιτείται περαιτέρω διερεύνηση του θέματος.

Πέραν της διερεύνησης της διαδικασίας εισδοχής, ενδέχεται να θεωρήσετε σκόπιμο να διερευνήσετε και τον βαθμό στον οποίο ο αιτών γνωρίζει τον τρόπο οργάνωσης του πολιτικού κινήματος στο οποίο έχει προσχωρήσει. Έχετε κατά νου τον σκοπό αυτής της διερεύνησης. Πράγματι, όταν η ιδιότητα και μόνο του μέλους μιας πολιτικής οργάνωσης είναι αρκετή ώστε να δημιουργεί κινδύνους μετά την επιστροφή, είναι σκόπιμο να διερευνάται η γενική γνώση του αιτούντος σχετικά με την οργάνωση. Από την άλλη μεριά, εάν ο βαθμός συμμετοχής στην οργάνωση είναι σημαντικός ανεξαρτήτως επίσημης συμμετοχής, είναι περισσότερο σκόπιμο να επικεντρώνεται κανείς στη διερεύνηση των δραστηριοτήτων του αιτούντος εντός της οργάνωσης, παρά στη γνώση της οργάνωσης αυτής καθεαυτήν εκ μέρους του αιτούντος. Εσείς πρέπει να αξιολογήσετε τη σημασία της διερεύνησης αυτών των θεμάτων και, εφόσον τα διερευνήσετε, να αποφασίσετε ποια παρουσιάζουν περισσότερο ενδιαφέρον για τη μελλοντική αξιολόγηση της ανάγκης χορήγησης διεθνούς προστασίας.

Παραδείγματα θεμάτων προς διερεύνηση σχετικά με τη γνώση της πολιτικής οργάνωσης

- Η γνώση του αιτούντος για την πολιτική κατάσταση εν γένει στη χώρα καταγωγής.
- Γνώση της ίδιας της πολιτικής οργάνωσης, όπως:
 - στόχοι/ιδεολογία
 - λογότυπος/σλόγκαν
 - λειτουργία
 - δομή και ιεραρχία
 - δεσμοί με άλλες οργανώσεις
 - ιστορία
 - άποψη των αρχών σχετικά με την οργάνωση.

Η παρούσα ενότητα επικεντρώνεται στον τρόπο διενέργειας της συνέντευξης σε σχέση με ορισμένες από τις δραστηριότητες που περιγράφονται ανωτέρω. Αυτές οι δραστηριότητες αναφέρονται συχνά σε αιτήσεις χορήγησης διεθνούς προστασίας από μέλη πολιτικών οργανώσεων.

Οι αιτούντες που ισχυρίζονται ότι είναι απλώς **επίσημο μέλος** (αλλά καθόλου ενεργό) μιας πολιτικής οργάνωσης, σε μια χώρα όπου και μόνο η ιδιότητα του μέλους συνεπάγεται κίνδυνο για αυτούς, αναμένεται συνήθως να έχουν υψηλό βαθμό κινήτρου και γνώσης των πολιτικών πεποιθήσεων που υποστηρίζονται από την οργάνωση. Οι εν λόγω αιτούντες αναμένεται, ως εκ τούτου, να παρέχουν μια σχετικά λεπτομερή και από προσωπική προοπτική περιγραφή των πολιτικών τους πεποιθήσεων (βλ. ενότητα [Προσωπικές πεποιθήσεις και κίνητρα του αιτούντος](#)), οι οποίες και αποτελούν το κίνητρο για την προσχώρησή τους στην οργάνωση. Συνήθως αναμένει κανείς ότι θα είναι σε θέση να

παρέχουν μια εύλογη περιγραφή των λόγων για τους οποίους αποφάσισαν να γίνουν μέλη (το οποίο συνεπάγεται από μόνο του κίνδυνο), χωρίς όμως ενεργό ρόλο. Αναμένεται επίσης ότι θα είναι σε θέση να παρέχουν μια εύλογη και λεπτομερή περιγραφή του τρόπου με τον οποίο ήρθαν σε επαφή με την οργάνωση στο υφιστάμενο πλαίσιο κινδύνου, ανεξαρτήτως του ιστορικού και των προσωπικών τους περιστάσεων. Αυτό ενδέχεται να επηρεάζει ή όχι την ικανότητά τους να περιγράψουν και να παρέχουν λεπτομερείς εξηγήσεις. Εάν οι περιγραφές του αιτούντος σχετικά με την οργάνωση, τα κίνητρα και τις πολιτικές τους πεποιθήσεις είναι ασαφείς, θα πρέπει να αναζητήσετε πιθανές εξηγήσεις γι' αυτό.

Οι αιτούντες που δηλώνουν ενεργό ρόλο πρέπει επίσης να αναμένεται ότι θα είναι σε θέση να παράσχουν πληροφορίες σχετικά με δραστηριότητες στις οποίες συμμετείχαν προσωπικά.

Για παράδειγμα, εάν ο αιτών έχει **διανείμει προωθητικό υλικό ή φυλλάδια**, πρέπει να θέσετε ερωτήματα σχετικά με το περιεχόμενο αυτού του υλικού, τις περιστάσεις υπό τις οποίες παραδόθηκε στον αιτούντα, τον τρόπο με τον οποίο διανεμήθηκε από αυτόν στη συνέχεια και το τι προσπάθησε να πετύχει ο αιτών μέσω της διανομής αυτού του υλικού. Συνήθως αναμένεται ότι ο αιτών θα είναι σε θέση να περιγράψει τις πολιτικές πεποιθήσεις και τα κίνητρά του με τον τρόπο που περιγράφεται στο ανωτέρω παράδειγμα.

Κατά τη διερεύνηση της **συμμετοχής σε πολιτικές συναθροίσεις**, πρέπει να επικεντρωθείτε στις λεπτομέρειες. Αυτές περιλαμβάνουν τον ρόλο του αιτούντος κατά τη διάρκεια της συνάθροισης (εάν υπάρχει)· τον τόπο της συνάθροισης· τον διοργανωτή· τους συμμετέχοντες· το πολιτικό μήνυμα που μεταφέρθηκε· τον τρόπο με τον οποίο ο αιτών ενημερώθηκε σχετικά με τις λεπτομέρειες της συνάθροισης, όπως ο τόπος, ο χρόνος και η ημερομηνία διεξαγωγής· και εάν ελήφθησαν τυχόν μέτρα προφύλαξης από τον διοργανωτή ή τον αιτούντα (και με ποιον τρόπο) και, εάν ναι, για τι μέτρα επρόκειτο. Οι αιτούντες που επικαλούνται **συμμετοχή σε πολιτικές συναθροίσεις** θα πρέπει, κατά κανόνα, να αναμένεται ότι θα είναι σε θέση να παρέχουν σχετικά λεπτομερείς περιγραφές των συναθροίσεων και των περιστάσεών τους, όπως τα θέματα που συζητήθηκαν εκεί, η ημερήσια διάταξη και τυχόν ειδικό λόγοι για τη διεξαγωγή της συνάθροισης. Βασικά στοιχεία που αφορούν τα κίνητρα, τις πεποιθήσεις και τα συμφέροντα εμπλέκονται επίσης κατά κανόνα, όταν αποφασίζει κανείς να συμμετέχει σε πολιτικές συναθροίσεις οι οποίες αποσκοπούν στην προώθηση μιας αντίθετης πολιτικής πεποίθησης σε ένα πλαίσιο κινδύνου.

Το ενδιαφέρον πρέπει επομένως να εστιάζεται στις λεπτομέρειες, στα κίνητρα και στην προσωπική προοπτική που μοιράζεται ο αιτών, ανεξαρτήτως του ιστορικού και των προσωπικών του περιστάσεων, οι οποίες ενδέχεται να επηρεάζουν ή όχι την ικανότητά του να περιγράψει και να δίνει λεπτομερείς εξηγήσεις. Εάν ο αιτών δεν είναι σε θέση να περιγράψει ειδικότερα στοιχεία, όπως ο σκοπός των συναθροίσεων ή τα θέματα που συζητήθηκαν ή μεταφέρθηκαν, θα πρέπει να ερευνησετε το ζήτημα περαιτέρω. Τα ερωτήματα που μπορούν να τίθενται αφορούν π.χ. τον τρόπο με τον οποίο ο αιτών ενημερώθηκε και προσκλήθηκε στη συνάθροιση και από ποιον, καθώς και οι σκέψεις του προκειμένου να αποφασίσει να συμμετάσχει στις συναθροίσεις (στο πλαίσιο των υφιστάμενων κινδύνων).

Κατά τη διερεύνηση της **συμμετοχής σε γεγονότα όπως συγκεντρώσεις διαμαρτυρίας**, πρέπει να εξετάζετε ζητήματα όπως το πότε και πού έλαβε χώρα η συγκέντρωση, ο ρόλος και οι ενέργειες του αιτούντος, ο αριθμός των συμμετεχόντων, ο διοργανωτής της συγκέντρωσης, το εάν υπήρχαν τυχόν ειδικά αιτήματα, εάν ο αιτών αναγνωρίστηκε, εάν ο

αιτών ή άλλοι συμμετέχοντες υπέστησαν κακομεταχείριση κλπ. Από τον αιτούντα πρέπει επίσης να ζητείται να παρέχει μια όσο το δυνατόν λεπτομερέστερη περιγραφή των γεγονότων που έλαβαν χώρα κατά τη διάρκεια της συγκέντρωσης διαμαρτυρίας από τη δική του σκοπιά. Έχετε υπόψη ότι ο συμμετέχων ενδέχεται να είχε μια περιορισμένη εικόνα της συγκέντρωσης διαμαρτυρίας και να μην είναι επομένως σε θέση να απαντήσει σε ορισμένα από αυτά τα ερωτήματα.

Οι αιτούντες που ισχυρίζονται ότι είχαν **διακεκριμένο και ηγετικό ρόλο** στην οργάνωση αναμένεται συνήθως ότι θα είναι σε θέση να γνωρίζουν με περισσότερες λεπτομέρειες την οργάνωση και τα καθήκοντα που επιτέλεσαν ως ηγετικά στελέχη. Αναμένεται επίσης να είναι σε θέση να παρέχουν λεπτομερείς, περιεκτικές και από προσωπική προοπτική περιγραφές των λόγων για τους οποίους προσχώρησαν στη συγκεκριμένη πολιτική πεποίθηση. Ως εκ τούτου, πρέπει να ερευνήσετε τον βαθμό λεπτομέρειας που μπορεί να παρέχει ο αιτών όσον αφορά ζητήματα όπως το πολιτικό πρόγραμμα και τους στόχους της οργάνωσης, τους σκοπούς, τις πολιτικές ιδέες, την ιεραρχία, την ιστορία και τη δομή της. Ερωτήματα σχετικά με το ιστορικό του αιτούντος στην οργάνωση, από την εισδοχή του ως μέλους μέχρι να αποκτήσει ηγετικό ρόλο, πρέπει επίσης να ερευνώνται, όπως και οι περιστάσεις υπό τις οποίες ανατέθηκε στον αιτούντα ο ηγετικός αυτός ρόλος.

Κατά τη διερεύνηση του ισχυρισμού του αιτούντος ότι έχει **διοργανώσει συναθροίσεις**, πρέπει να εξετάζετε τη φύση και τις λεπτομέρειες του τρόπου με τον οποίο ο αιτών μπόρεσε να έρθει σε επαφή με μέλη της οργάνωσης και να διανείμει πληροφορίες σχετικά με τον χρόνο και τον τόπο των συναθροίσεων· τον προγραμματισμό και τον συντονισμό των συναθροίσεων· τον τρόπο εξασφάλισης χώρων για τις συναθροίσεις (ειδικά εάν ο χώρος δεν παρεχόταν από υποστηρικτές της οργάνωσης)· τον τρόπο διεξαγωγής των συναθροίσεων· τις προφυλάξεις που ελήφθησαν, π.χ. ώστε να διασφαλιστεί ο μυστικός χαρακτήρας των συναθροίσεων.

Κατά τη διερεύνηση των φακέλων των αιτούντων που ισχυρίζονται ότι έχουν **στρατολογήσει μέλη**, πρέπει να εξετάζετε τη φύση του ρόλου, τις περιστάσεις υπό τις οποίες ο αιτών ανέλαβε τον ρόλο, τον τρόπο με τον οποίο ο αιτών αναζητούσε νέα μέλη και το πώς εντόπιζε δυνητικά νέα μέλη, καθώς και τα μέτρα προφύλαξης που λαμβάνονταν. Θα πρέπει επίσης να ζητείται από τον αιτούντα να εξηγήσει τη διαδικασία στρατολόγησης: την προετοιμασία, την πρώτη προσέγγιση, τον διάλογο, τα επιχειρήματα υπέρ της στρατολόγησης κλπ.

Κατά τη διερεύνηση των φακέλων των αιτούντων στους οποίους ανατέθηκαν καθήκοντα εντός πολιτικής οργάνωσης για τα οποία ενδέχεται να **απαιτούνται ειδικές γνώσεις ή δεξιότητες**, μπορεί να πρέπει να ερευνήσετε τα προσωπικά χαρακτηριστικά και δεξιότητες του αιτούντος και τον τρόπο με τον οποίο ανατέθηκε σε αυτόν διακεκριμένος ρόλος. Αυτό θα μπορούσε να παρέχει χρήσιμες πληροφορίες για την αξιολόγηση της αξιοπιστίας. Θα είχε επίσης ενδιαφέρον να εξετάσετε τις περιστάσεις υπό τις οποίες ανατέθηκε στον αιτούντα ηγετικός ρόλος ή/και ειδικά καθήκοντα.

Ανεπίσημη προσχώρηση

Ανεπίσημη προσχώρηση σε καθιερωμένες πολιτικές οργανώσεις συμβαίνει όταν ο υποστηρικτής συμμερίζεται τις απόψεις, τις πεποιθήσεις, τις ιδέες, τους στόχους κλπ. μιας οργάνωσης, χωρίς ωστόσο να είναι επίσημο μέλος της. Ένας τέτοιος υποστηρικτής μπορεί να είναι εξίσου ενεργός με τα επίσημα μέλη (ή δυνητικά περισσότερο ενεργός από αυτά).

Η επίσημη προσχώρηση δεν πρέπει να θεωρείται περισσότερο αυθεντική μορφή έκφρασης απ' ό,τι η ανεπίσημη στο πλαίσιο της διεθνούς προστασίας.

Η ανεπίσημη προσχώρηση σε πολιτικές σκέψεις ή η προσχώρηση σε ανεπίσημες πολιτικές οργανώσεις συμβαίνει όταν η έκφραση μιας πολιτικής πεποίθησης συνδέεται με μη οργανωμένα, μη δομημένα, ακόμη και αυθόρμητα, κινήματα στα οποία μπορεί κανείς να προσχωρήσει με ανεπίσημο τρόπο. Περαιτέρω, το εκάστοτε πρόσωπο ενδέχεται να έχει τις δικές του διακριτές και πρωτότυπες σκέψεις και τον δικό του τρόπο να τις εκφράζει, ενώ αυτές δεν χρειάζεται να ευθυγραμμίζονται με τις απόψεις οποιουδήποτε υφιστάμενου κινήματος ή οργάνωσης. Παράδειγμα ανεπίσημης προσχώρησης, και μάλιστα ολοένα και πιο συχνό, είναι η χρήση του διαδικτύου ως μέσου έκφρασης μιας πολιτικής πεποίθησης, η οποία καλύπτεται στην ενότητα [Πολιτικές πεποιθήσεις εκφραζόμενες στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης](#).

Υπάρχουν πολλές ομοιότητες μεταξύ ανεπίσημης και επίσημης προσχώρησης σε καθιερωμένες πολιτικές οργανώσεις. Ως εκ τούτου, πολλά από τα θέματα προς διερεύνηση κατά τη διάρκεια της συνέντευξης είναι παρόμοια με εκείνα που ισχύουν για τα επίσημα μέλη, καθώς το ενδιαφέρον πρέπει να επικεντρώνεται στις πολιτικές πεποιθήσεις, στις δραστηριότητες και στον βαθμό έκθεσης του αιτούντος.

Τυπικές δραστηριότητες που μπορούν να ταξινομηθούν ως χαρακτηριστικές μιας ανεπίσημης προσχώρησης σε μια πολιτική σκέψη ή κίνημα περιλαμβάνουν τη συμμετοχή σε διαδηλώσεις ή σε εκδηλώσεις ανοιχτές στους υποστηρικτές, αλλά και η σύνταξη άρθρων για τον Τύπο, η διατήρηση ιστολογίου ή η συμμετοχή σε άλλες **δραστηριότητες στο διαδίκτυο** (βλ. ενότητα [Πολιτικές πεποιθήσεις εκφραζόμενες στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης](#)).

Ανάλογα με τον τρόπο με τον οποίο προέκυψε το πολιτικό κίνητρο και οι δραστηριότητες του αιτούντος, αυτός θα έχει αποκτήσει ορισμένη **γνώση** της πολιτικής κατάστασης και, πάνω απ' όλα, του δικού του πολιτικού κόμματος ή οργάνωσης. Η γνώση αυτή θα περιλαμβάνει στοιχεία όπως οι στόχοι, ο λογότυπος, το σλόγκαν, η λειτουργία, η ιεραρχία και το ιστορικό της οργάνωσης, καθώς και η άποψη των αρχών σχετικά με αυτήν.

Το ατομικό ιστορικό και οι προσωπικές περιστάσεις του αιτούντος πρέπει πάντα να λαμβάνονται υπόψη, όπως και ο βαθμός συμμετοχής και αφοσίωσής του, ο ρόλος του στην οργάνωση, οι δραστηριότητές του, η ικανότητά του να εκφράζεται κλπ. Ενδέχεται να μην είναι πάντα εξίσου σημαντικό να εξετάζεται το κίνητρο του αιτούντος για τον ενστερνισμό των πολιτικών του πεποιθήσεων και η γνώση του γύρω από αυτές, ενώ δεν μπορεί πάντα να αναμένεται μια λεπτομερής και από προσωπική προοπτική περιγραφή των ανωτέρω.

Μη εκφραζόμενες πολιτικές πεποιθήσεις

Μια μη εκφραζόμενη πολιτική πεποίθηση εξακολουθεί να αποτελεί πολιτική πεποίθηση, ακόμη και αν παραμένει κρυφή.

Οι ερωτήσεις στο πρώτο μέρος της προσωπικής συνέντευξης με αιτούντα ο οποίος ισχυρίζεται ότι διατηρεί μη εκφραζόμενες πολιτικές πεποιθήσεις είναι παρόμοιες με εκείνες που τίθενται σε προσωπική συνέντευξη με αιτούντα ο οποίος ισχυρίζεται ότι έχει εκφράσει τις δικές του πεποιθήσεις και κίνητρα. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται οι εξής:

- πώς ο αιτών έμαθε αρχικά για τις συγκεκριμένες πεποιθήσεις/οργάνωση.
- πώς ήρθε σε επαφή με πληροφορίες που τον έκαναν να μάθει γι' αυτήν.
- τι προκάλεσε την καλλιέργεια των πολιτικών πεποιθήσεων.
- πώς καλλιεργήθηκαν οι πολιτικές του πεποιθήσεις.
- πώς έχει βιώσει τις πολιτικές του πεποιθήσεις και πώς αυτές αντικατοπτρίζονται στις επιλογές του στη ζωή.

Ενδέχεται να πρέπει να ζητήσετε από τον αιτούντα να σας πει, αφότου πρώτα σκεφτεί μόνος του:

- εάν και με ποιον τρόπο έχει επηρεαστεί από την απόφασή του να μην εκφράσει τις πεποιθήσεις του.
- τους παράγοντες που υπολόγισε όταν αποφάσισε να μην εκφράσει και να μην εκδηλώσει εμπράκτως τις πεποιθήσεις του.
- τους λόγους για τους οποίους δεν προσχώρησε επίσημα σε μια πολιτική οργάνωση ή/και για τους οποίους δεν εξέφρασε τις πολιτικές του πεποιθήσεις.

2.2.3. Διερεύνηση αποδιδόμενων πολιτικών πεποιθήσεων

Μια αποδιδόμενη πολιτική πεποίθηση είναι η πεποίθηση που αποδίδεται από τον υπεύθυνο δίωξης στον αιτούντα (βλ. ενότητα [Αποδιδόμενες πολιτικές πεποιθήσεις](#)). Ο αιτών δεν είναι απαραίτητο να συμμερίζεται την πολιτική πεποίθηση που του αποδίδεται.

Για να διερευνήσετε πιθανή αποδιδόμενη πολιτική πεποίθηση, είναι σημαντικό να έχετε επαρκή γνώση των υπευθύνων δίωξης μέσω των διαθέσιμων ΠΧΚ. Ποια είναι τα κίνητρά τους, σε ποιες ομάδες έχουν ασκήσει διώξεις στο παρελθόν και σε ποιες ενδείξεις βασίζονται τους λόγους τους για δίωξη εις βάρος κάποιου προσώπου; Η συνέντευξη εστιάζεται στη συνέχεια στη διερεύνηση των λόγων για τους οποίους ο υπεύθυνος δίωξης αποδίδει συγκεκριμένες πολιτικές πεποιθήσεις στον αιτούντα και στο εάν ο αιτών διαθέτει τα χαρακτηριστικά που θα οδηγούσαν τον υπεύθυνο δίωξης στο να ξεκινήσει δίωξη.

Επισημαίνεται ότι το βάρος της απόδειξης σχετικά με τις προθέσεις του υπευθύνου δίωξης δεν βαρύνει τον αιτούντα. Για την αξιολόγηση του κατά πόσον η σύνδεση μεταξύ της δίωξης και των αποδιδόμενων πολιτικών πεποιθήσεων του αιτούντος είναι ευλογοφανής αρμόδιες είναι οι αποφαινόμενες αρχές ⁽²⁵⁾.

Λαμβάνοντας υπόψη τις διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με τα πρότυπα συμπεριφοράς του υπευθύνου δίωξης και του τρόπου με τον οποίο αντιμετωπίστηκαν άλλα πρόσωπα σε παρόμοιες καταστάσεις, θα πρέπει να συγκεντρώσετε πληροφορίες σχετικά με τη συμπεριφορά του αιτούντος και τις περιστάσεις που οδήγησαν τις αρχές ή άλλους υπευθύνους στο να αποδώσουν πολιτικές πεποιθήσεις σε αυτόν. Αυτό που πρέπει να είναι ευλογοφανές είναι το γεγονός ότι ο υπεύθυνος δίωξης αποδίδει εκ των πραγμάτων μια πολιτική πεποίθηση στον αιτούντα.

⁽²⁵⁾ ΔΕΕ, αίτηση προδικαστικής απόφασης της 19ης Νοεμβρίου 2020, *EZ κατά Bundesrepublik Deutschland*, υπόθεση C238/19, ECLI:EU:C:2020:945, σκέψεις 55 και 56.

Ακολουθούν στη συνέχεια ορισμένα χρήσιμα παραδείγματα χαρακτηριστικών, πράξεων και συμπεριφορών, βάσει των οποίων ο υπεύθυνος δίωξης μπορεί να αποδίδει μια πολιτική πεποίθηση.

- Μη συμμετοχή στο κρατικό κόμμα, στο οποίο αυτή είναι υποχρεωτική
- Επαφή με αρχές της αλλοδαπής
- Συγγένεια με συγκεκριμένη οικογένεια
- Καταγωγή από συγκεκριμένη περιοχή
- Συμμετοχή (οικειοθελώς ή τυχαία) σε (άπαξ) εκδήλωση ή δραστηριότητα που μπορεί να τον συνδέσει με συγκεκριμένη πολιτική πεποίθηση. Δραστηριότητες στις οποίες ο αιτών συμμετέχει καθαρά λόγω συγκυρίας μπορούν επίσης να γίνουν αιτία προκειμένου υπεύθυνοι δίωξης να αποδώσουν πολιτικές πεποιθήσεις.
- Καλλιτεχνικές δραστηριότητες
- Εκπρόσωποι του κράτους
- Επάγγελμα
- Συγκεκριμένη συμπεριφορά: επιλογή τρόπου ντυσίματος, κατοχή ορισμένων βιβλίων, επίσκεψη χώρων της underground διασκέδασης, παρακολούθηση ορισμένων τραγουδιστών ή influencers, κατανάλωση αλκοόλ, λήψη ναρκωτικών, δραστηριότητες που σχετίζονται από τις αρχές με στάση ενάντια στο καθεστώς ή μη σύμφωνη προς την πολιτική του καθεστώτος.
- Αποχή από συγκεκριμένες δραστηριότητες, όπως π.χ. η μη συμμετοχή σε παρελάσεις ή μη επίσκεψη χώρου θρησκευτικής λατρείας.
- Δυτικοποίηση ανθρώπων που έχουν επιστρέψει στη χώρα καταγωγής μετά από διάστημα παραμονής στο εξωτερικό.

Εάν ο αιτών ισχυρίζεται π.χ. ότι **ανήκει σε συγκεκριμένη οικογένεια ή συνδέεται με συγκεκριμένο άτομο ή ομάδα**, η εξέταση μπορεί να επικεντρώνεται στην έννοια «ένοχος λόγω σύνδεσης». Πρέπει να εξετάζετε και να αποτυπώνετε τις αλληλεπιδράσεις/συνδέσεις του αιτούντος, όπως μέλη οικογένειας, συγγενείς, φίλοι, συνάδελφοι, καθώς και τις πολιτικές δραστηριότητες και προηγούμενη κακομεταχείρισή τους. Πρέπει επίσης να αναζητάτε ενδείξεις σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι αρχές έχουν γνώση αυτών των συνδέσεων και πώς τις αντιλαμβάνονται. Εάν ο αιτών δεν παρέχει λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με το πώς οι αρχές ή άλλοι υπεύθυνοι μπορεί να αντιλαμβάνονται αυτές τις συνδέσεις, πρέπει να βασιζόσαστε περισσότερο στις ΠΧΚ.

Οι αποδιδόμενες πολιτικές πεποιθήσεις ενδέχεται επίσης να είναι αποτέλεσμα μιας **άπαξ δραστηριότητας ή εκδήλωσης** στην οποία ο αιτών συμμετείχε τυχαία ή ενδεχομένως και για ευκαιριακούς ακόμα λόγους. Αυτό θα ίσχυε π.χ. εάν ο αιτών είχε συνοδεύσει έναν φίλο ή γνωστό σε μια διαδήλωση, χωρίς ωστόσο να συμμαρτίζονται τις πολιτικές πεποιθήσεις που εκφράστηκαν εκεί. Ένας αιτών μπορεί επίσης να βρεθεί εντελώς τυχαία σε μια συγκεκριμένη εκδήλωση (π.χ. να βρεθεί στον λάθος τόπο τη λάθος στιγμή). Εάν ο αιτών βασίζεται σε τέτοια τυχαία γεγονότα για να αποδείξει ότι πολιτικές πεποιθήσεις έχουν αποδοθεί ή μπορεί να έχουν αποδοθεί σε αυτόν, πρέπει να ερευνήσετε τα εν λόγω γεγονότα διεξοδικά. Επιπλέον, πρέπει να αναζητήσετε ΠΧΚ σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίστηκαν άνθρωποι σε παρόμοιες καταστάσεις και τον βαθμό στον οποίο οι υπεύθυνοι δίωξης τους επέτρεψαν να υπερασπιστούν τον εαυτό τους.

Για περαιτέρω οδηγίες σχετικά με ειδικές περιπτώσεις που αφορούν αποδιδόμενες πολιτικές πεποιθήσεις, βλ. ενότητες 3.1 έως 3.4.

2.2.4. Διερεύνηση παλαιότερων προβλημάτων και απειλών

Το ερώτημα του εάν οι πολιτικές απόψεις ή/και δραστηριότητες του αιτούντος έχουν υποπέσει στην αντίληψη του υπευθύνου δίωξης, και ο τρόπος με τον οποίο ο υπεύθυνος αντέδρασε σε αυτό, είναι θεμελιώδους σημασίας (βλ. ενότητα [Αντίληψη των \(αποδιδόμενων\) πολιτικών πεποιθήσεων του αιτούντος από τον υπεύθυνο δίωξης](#)). Ο παρών πρακτικός οδηγός έχει θίξει μέχρι τώρα το ζήτημα του πώς να διενεργήσετε τη συνέντευξη ώστε να προσδιορίσετε τον τρόπο με τον οποίο ο αιτών έχει εκφράσει τις πεποιθήσεις του και πού ακριβώς τοποθετείται. Σε συνδυασμό με τις διαθέσιμες ΠΧΚ, μπορείτε να κατανοήσετε εάν ο βαθμός συμμετοχής ή έκθεσης είναι επαρκής ώστε να παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον δυνητικό υπεύθυνο δίωξης.

Η παρούσα ενότητα θίγει το ζήτημα του πώς να διενεργήσετε τη συνέντευξη στις περιπτώσεις εκείνες όπου ο αιτών ισχυρίζεται ότι οι πολιτικές του πεποιθήσεις έχουν υποπέσει στην αντίληψη του υπευθύνου δίωξης.

Η αντίληψη αυτή μπορεί να λάβει διάφορες μορφές, όπως αντιπαράθεση, κακομεταχείριση, συλλήψεις, φυλάκιση, προειδοποιήσεις, ανακρίσεις, καταχρηστικές πρακτικές εις βάρος του αιτούντος ή/και μελών της οικογένειάς του και απειλές. Σε τέτοια περίπτωση, πρέπει να εστιάζετε στον τρόπο με τον οποίο έχει εκδηλωθεί η προσοχή του υπευθύνου δίωξης (δηλαδή, στο πώς αντέδρασε ο υπεύθυνος δίωξης αφού έλαβε γνώση των πολιτικών πεποιθήσεων του αιτούντος και ποια ήταν επακόλουθη μεταχείριση του αιτούντος), καθώς και να προσδιορίσετε τον λόγο πίσω από την προσοχή του υπευθύνου δίωξης, και πιο συγκεκριμένα εάν ο λόγος είναι πράγματι οι πολιτικές πεποιθήσεις του αιτούντος.

Παραδείγματα θεμάτων προς διερεύνηση σχετικά με παλαιότερα προβλήματα και απειλές λόγω πολιτικών πεποιθήσεων και υπεύθυνους δίωξης

- Οι περιστάσεις γύρω από τα παλαιότερα προβλήματα / απειλές εις βάρος του αιτούντος.
- Τα πιθανά προβλήματα ή απειλές εις βάρος άλλων ανθρώπων με παρόμοια χαρακτηριστικά.
- Οι λόγοι πίσω από τα προβλήματα/απειλές και οι λόγοι για τους οποίους ο αιτών κατέληξε σε αυτό το συμπέρασμα.
- Οι άνθρωποι που προκάλεσαν αυτά τα προβλήματα ή οι υπεύθυνοι για τις απειλές εις βάρος του αιτούντος (άνθρωποι με παρόμοια χαρακτηριστικά).
- Το εάν αυτοί οι άνθρωποι έχουν προσδιορίσει την ταυτότητά τους με κάποιον τρόπο και, εάν ναι, με ποιον.
- Τι είπαν οι δράστες κατά τη διάρκεια των περιστατικών.
- Το αν αναφέρθηκαν οι πολιτικές πεποιθήσεις του αιτούντος.
- Ο προσωπικός και ατομικός δεσμός μεταξύ της αντιπαράθεσης και του αιτούντος, εάν υπάρχει. Αυτό μπορεί να ερευνηθεί μέσω ερωτήσεων ώστε να προσδιοριστεί εάν η αντιπαράθεση στόχευε αποκλειστικά και μόνο τον αιτούντα ή εάν στόχος ήταν ενδεχομένως και άλλοι, π.χ. ολόκληρη η γειτονιά, υπό μορφή παρόμοιων αντιπαραθέσεων, καθώς και εάν τα υπόλοιπα θύματα έχουν επίσης αντίθετες πολιτικές πεποιθήσεις.
- Η χρονική ακολουθία όσον αφορά την έναρξη των πολιτικών δραστηριοτήτων του αιτούντος και ο χρόνος έκθεσης ή αντιπαράθεσης. Πρόκειται για ένα στοιχείο το οποίο θα μπορούσε να βοηθήσει στην αξιολόγηση της σύνδεσης μεταξύ αυτών των δραστηριοτήτων και των προβλημάτων που έχουν προκαλέσει.
- Ο χρόνος που έχει παρέλθει μεταξύ των αντιπαραθέσεων (εάν είναι περισσότερες από μία), ή μεταξύ της τελευταίας αντιπαράθεσης και του χρόνου κατά τον οποίο ο αιτών εγκατέλειψε τη χώρα καταγωγής. Αυτό θα σας παρέχει μια βάση επί της οποίας θα αξιολογήσετε τον κίνδυνο μετά την επιστροφή.
- Ο τόπος στον οποίο βρισκόταν ο αιτών αφότου εκτέθηκε σε προβλήματα/απειλές, π.χ. το εάν βρέθηκαν λύσεις ώστε να αποφευχθούν οι συνέπειες της έκθεσής του (όπως με τη μετακίνηση σε άλλον τόπο) ή όχι (παραμονή στον τόπο κατοικίας του μέχρι να εγκαταλείψει τη χώρα), και τι συνέβη (σε αυτόν ή σε άλλους) αφότου εκτέθηκαν στα συγκεκριμένα προβλήματα/απειλές και προτού εγκαταλείψουν τη χώρα. Επιπλέον, διερευνήστε τυχόν γεγονότα που συνέβησαν αφότου ο αιτών εγκατέλειψε τη χώρα καταγωγής του.
- Το καθεστώς και η θέση των ανθρώπων πίσω από τα προβλήματα/απειλές.
 - Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό, ιδίως εάν ο υπεύθυνος δίωξης δεν είναι το κράτος, για την αξιολόγηση της ικανότητας του υπεύθυνου δίωξης να συνεχίσει τη δίωξη στο μέλλον και σε άλλα μέρη της χώρας καταγωγής (εάν

αξιολογείται τυχόν **ΕΔΕΠ**), και επίσης όσον αφορά την προστασία που μπορεί να λάβει ο αιτών.

Ενδέχεται οι πολιτικές πεποιθήσεις ή δραστηριότητες του αιτούντος να μην έχουν πάντα εκτεθεί στους υπεύθυνους δίωξης πριν από την αναχώρηση του από τη χώρα καταγωγής. Αυτό δεν σημαίνει ότι ο αιτών δεν κινδυνεύει να εκτεθεί μετά την επιστροφή του. Ως εκ τούτου, πρέπει να συγκεντρώνετε πληροφορίες σχετικά με τις δραστηριότητες του αιτούντος, όπως αναφέρονται στα ανωτέρω παραδείγματα, ώστε να μπορείτε να αξιολογήσετε (κατά την αξιολόγηση της αξιοπιστίας και την εκτίμηση κινδύνων που διενεργούνται αργότερα) εάν ο αιτών θα αντιμετωπίσει τυχόν έκθεση και κίνδυνο μετά την επιστροφή.

2.2.5. Διερεύνηση των προβληματισμών του αιτούντος για την κατάστασή του μετά την επιστροφή

Η εκτίμηση κινδύνων συνιστά ένα είδος εξέτασης του κινδύνου μετά την επιστροφή. Ως εκ τούτου, πρέπει να συγκεντρώνετε πληροφορίες σχετικά με τους προβληματισμούς του αιτούντος και το εάν και πώς θα εξέφραζε τις πολιτικές πεποιθήσεις του μετά την επιστροφή. Τα ζητήματα που πρέπει να αξιολογούνται είναι η πιθανότητα ο αιτών να εκφράσει τις πολιτικές πεποιθήσεις του, η πιθανότητα να μάθουν οι αρχές σχετικά με αυτό και η πιθανή αντίδρασή τους, εάν αυτό περιέρχονταν σε γνώση τους.

Παραδείγματα θεμάτων προς διερεύνηση σχετικά με τους προβληματισμούς του αιτούντος για την κατάστασή του μετά την επιστροφή

- Πώς θα συμπεριφερόταν ο αιτών όσον αφορά τις πολιτικές του πεποιθήσεις εάν επέστρεφε (έκφραση ή μη έκφραση);
- Ποιος είναι ο λόγος ή οι λόγοι πίσω από αυτήν την απόφαση;
- Το ερώτημα σχετικά με το τι πιστεύει ο αιτών ότι θα συνέβαινε εάν επέστρεφε μπορεί επίσης να παρουσιάζει ενδιαφέρον σε αυτό το πλαίσιο. Αυτό ισχύει διότι η απάντησή του θα μπορούσε να δώσει πληροφορίες σχετικά με τους λόγους πίσω από την απόφαση του αιτούντος να φύγει και να μην επιστρέψει.
- Πρέπει επίσης να θέτετε ερωτήματα σχετικά με τυχόν πιθανή αλλαγή των περιστάσεων που θα μπορούσε να έχει αντίκτυπο στην εκτίμηση κινδύνων, εάν ο αιτών έχει βιώσει παλαιότερα προβλήματα ή απειλές. Αυτό θα σας επιτρέψει να αξιολογήσετε εάν υπάρχουν καλοί λόγοι να πιστεύετε ότι η επικίνδυνη συμπεριφορά δεν θα επαναληφθεί σε περίπτωση επιστροφής. Για την ολοκλήρωση της εκτίμησης κινδύνων, θα χρειαστεί να διερευνήσετε τα εν λόγω ζητήματα μαζί με τον αιτούντα (βλ. ενότητα [Παλαιότερα προβλήματα ή/και απειλές](#)).

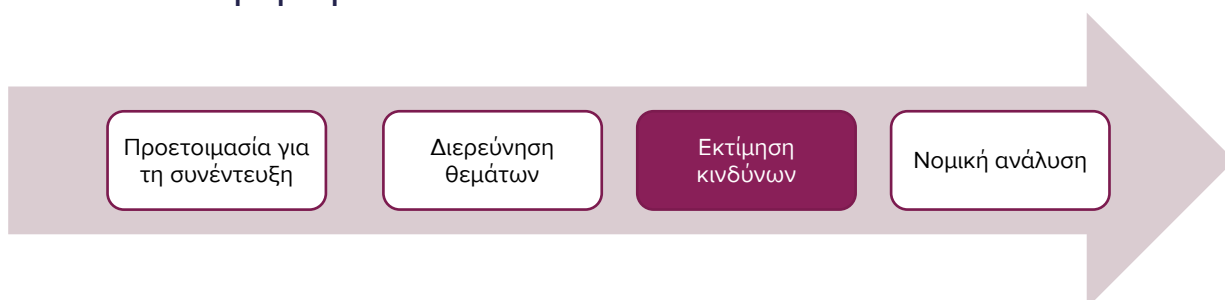
Αποποίηση ευθύνης

Πρέπει να λάβετε υπόψη το εάν το ερώτημα σχετικά με την εκδήλωση των πολιτικών πεποιθήσεων μετά την επιστροφή παρουσιάζει ενδιαφέρον για την εκάστοτε υπόθεση, καθώς αυτό ενδέχεται να μην ισχύει πάντα. Σε περιπτώσεις όπου οι αρχές γνωρίζουν ήδη τον αιτούντα και τις πολιτικές του πεποιθήσεις, τα ερωτήματα αυτά ενδέχεται να μην παρουσιάζουν ενδιαφέρον. Το δικαίωμα γνωστοποίησης των πεποιθήσεων του ατόμου κατοχυρώνεται μέσω του δικαιώματος της ελευθερίας έκφρασης, το οποίο συνιστά θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα. Εάν ένα πρόσωπο δεν έχει γνωστοποιήσει τις πεποιθήσεις του στο παρελθόν, δεν μπορεί να αναμένεται ότι θα παραμείνει σιωπηλό και θα συνεχίσει να κρατά μυστικές τις πεποιθήσεις του για να αποφύγει τυχόν δίωξη σε περίπτωση επιστροφής (βλ. ενότητα [Μη εκφραζόμενες πολιτικές πεποιθήσεις](#)).

2.3. Εκτίμηση κινδύνων

Η εκτίμηση κινδύνων είναι μια μελλοντοστρεφής αξιολόγηση του κινδύνου στον οποίο ενδέχεται να εκτεθεί ο αιτών σε περίπτωση επιστροφής με έναν εύλογο βαθμό πιθανότητας ⁽²⁶⁾. Ο κίνδυνος ορίζεται από αυτό που μπορεί να συμβεί, τους λόγους για τους οποίους μπορεί να συμβεί ή τις περιστάσεις στις οποίες μπορεί να συμβεί και τα πρόσωπα ή τις ομάδες από τις οποίες προέρχεται η απειλή.

Αφότου έχετε αξιολογήσει την αξιοπιστία όλων των ουσιωδών στοιχείων που αφορούν τυχόν φόβους του αιτούντος λόγω των (αποδιδόμενων) πολιτικών του πεποιθήσεων, πρέπει να συμπεράνετε ποιοι φόβοι είναι αποδεκτοί και ποιοι όχι. Η εκτίμηση κινδύνων πρέπει να διενεργείται βάσει των **ουσιωδών στοιχείων που έχετε αποδεχτεί και των ήδη διαθέσιμων πληροφοριών** ⁽²⁷⁾.

⁽²⁶⁾ EASO, *Πρακτικός οδηγός: Αξιολόγηση αποδεικτικών στοιχείων*, Μάρτιος 2015, ενότητα 3.1 «Ανάλυση του βασικού φόβου δίωξης / πραγματικού κινδύνου σοβαρής βλάβης», σ. 20 (επικείμενη επικαιροποίηση).

⁽²⁷⁾ EASO, *Πρακτικός οδηγός: Αξιολόγηση αποδεικτικών στοιχείων*, Μάρτιος 2015, ενότητα 3.1 «Ανάλυση του βασικού φόβου δίωξης / πραγματικού κινδύνου σοβαρής βλάβης», σ. 20 (επικείμενη επικαιροποίηση).

Παράδειγμα πιθανού σεναρίου

Μια αιτούσα έχει δηλώσει ότι κατέχει ηγετικό ρόλο στο κόμμα Υ της αντιπολίτευσης. Βάσει της αξιολόγησης των δηλώσεών της και άλλων πληροφοριών που έχει προσκομίσει προς υποστήριξη του ουσιώδους στοιχείου που συνδέεται με την προσχώρηση και τη θέση της στο κόμμα Υ, έχετε αποδεχτεί ότι η αιτούσα υπήρξε μέλος του κόμματος Υ. Ωστόσο, οι δηλώσεις της (και άλλα στοιχεία) δεν ήταν αξιόπιστες όσον αφορά την υποτιθέμενη ηγετική της θέση στο κόμμα. Ως εκ τούτου, η εκτίμηση κινδύνων που διενεργείτε θα βασίζεται στο γεγονός ότι η αιτούσα ήταν απλώς μέλος του κόμματος Υ. Δεν θα αξιολογήσετε επομένως τον κίνδυνο που αντιμετωπίζουν τα ηγετικά μέλη του κόμματος Υ, καθώς οι φόβοι που εκφράστηκαν από την αιτούσα αφορούσαν κυρίως αυτήν τη θέση.

Διάφοροι παράγοντες επηρεάζουν την πιθανότητα να συμβεί κάτι στον αιτούντα σε περίπτωση που οι προσδιοριζόμενοι κίνδυνοι γίνουν πράξη. Αναλόγως της περίπτωσης, αυτοί οι παράγοντες πρέπει να σταθμίζονται προκειμένου να μπορείτε να καταλήξετε σε μια αξιολόγηση της εύλογης πιθανότητας του κινδύνου που αντιμετωπίζει ο αιτών. Οι εν λόγω παράγοντες συγκροτούν το «προφίλ κινδύνου» του αιτούντος. Ο κατάλογος που ακολουθεί δεν είναι εξαντλητικός και πρέπει πάντα προσεγγίζετε το θέμα με ανοιχτό πνεύμα και να λαμβάνετε υπόψη τυχόν συναφείς παράγοντες που ενδέχεται να επηρεάζουν τον κίνδυνο που αντιμετωπίζει ο αιτών μετά την επιστροφή.

Το πολιτικό προφίλ του αιτούντος, ο τρόπος με τον οποίο τον αντιμετωπίζουν οι αρχές, τα παλαιότερα προβλήματα ή απειλές που έχει βιώσει και οι προσωπικές του περιστάσεις θα σας επιτρέψουν, σε συνδυασμό με τις διαθέσιμες ΠΧΚ, να αξιολογήσετε τον κίνδυνο στον οποίο μπορεί να εκτεθεί ο αιτών. Οι παράγοντες που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για αιτούντα με συγκεκριμένες πολιτικές πεποιθήσεις έχουν προστεθεί στους πίνακες που ακολουθούν, οι οποίοι συνοψίζουν τα δύο κύρια προφίλ του αιτούντος: εκείνο του αιτούντος που διατηρεί πολιτικές πεποιθήσεις (βλ. ενότητα [Πολιτικό προφίλ](#)), και εκείνο του αιτούντος στον οποίο έχουν αποδοθεί πολιτικές πεποιθήσεις (βλ. ενότητα [Αποδιδόμενες πολιτικές πεποιθήσεις](#)).

2.3.1. Πολιτικό προφίλ

Το πολιτικό προφίλ του αιτούντος είναι ένας συνδυασμός διαφόρων παραγόντων που ορίζουν την πολιτική ταυτότητα του αιτούντος. Περιλαμβάνει τις πολιτικές πεποιθήσεις του αιτούντος, τους τρόπους με τους οποίους αυτές έχουν εκφραστεί ή εκφράζονται, τις αρμοδιότητες που έχουν αναληφθεί από τον αιτούντα και τον αντίκτυπο αυτών των δραστηριοτήτων.

Μια ολοκληρωμένη εικόνα του πολιτικού προφίλ του αιτούντος είναι απαραίτητο στοιχείο για τη διενέργεια μιας επαρκούς εκτίμησης κινδύνων. Οι απαντήσεις στα ακόλουθα ερωτήματα όσον αφορά τα στοιχεία που έχετε αποδεχτεί θα σας βοηθήσουν να ορίσετε το πολιτικό προφίλ του αιτούντος.

ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΡΟΦΙΛ	
Βαθμός συμμετοχής/έκφρασης	<ul style="list-style-type: none"> • Τι έχει κάνει ο αιτών σχετικά με τις πολιτικές του πεποιθήσεις (φύση των δραστηριοτήτων);
Βαθμός ευθύνης	<ul style="list-style-type: none"> • Εάν συντρέχει περίπτωση, ποιος είναι ο βαθμός ευθύνης του αιτούντος εντός του κινήματος/της οργάνωσης;
Βαθμός αντίκτυπου των πράξεων	<ul style="list-style-type: none"> • Εάν ο αιτών έχει εκφράσει τις πολιτικές του πεποιθήσεις, είναι οι δραστηριότητες/πράξεις του δημόσιες ή γνωστές; • Αν ναι, σε ποιον βαθμό; • Ποιος είναι ο (δυναμικός) αντίκτυπος των δραστηριοτήτων του αιτούντος; • Βάσει των ΠΧΚ, εφαρμόζει ο υπεύθυνος δίωξης μέτρα παρακολούθησης απόψεων όπως αυτές που υποστηρίζει ο αιτών;
Αντίληψη του υπεύθυνου δίωξης	<ul style="list-style-type: none"> • Βλ. ερωτήσεις στην ενότητα <u>Αντίληψη των (αποδιδόμενων) πολιτικών πεποιθήσεων του αιτούντος από τον υπεύθυνο δίωξης.</u>
Παλαιότερα προβλήματα ή/και απειλές	<ul style="list-style-type: none"> • Βλ. ερωτήσεις στην ενότητα <u>Παλαιότερα προβλήματα ή/και απειλές.</u>
Προσωπικές περιστάσεις	<ul style="list-style-type: none"> • Βλ. ερωτήσεις στην ενότητα <u>Συναφείς προσωπικές περιστάσεις.</u>

Είναι σημαντικό για εσάς να προσδιορίσετε πού τοποθετείται ο αιτών. Βάσει των διαθέσιμων ΠΧΚ σχετικά με το πολιτικό πλαίσιο, θα κατανοήσετε τον βαθμό κινδύνου και, ως εκ τούτου, θα είστε σε θέση να προσδιορίσετε εάν το πολιτικό προφίλ του αιτούντος θα τον έθετε σε κίνδυνο σε περίπτωση επιστροφής.

Οι ΠΧΚ εξετάζονται καθ' όλη τη διάρκεια της εκτίμησης κινδύνων, καθώς ρίχνουν φως στη στάση του υπεύθυνου δίωξης, στις πολιτικές του σχετικά με δραστηριότητες παρακολούθησης που θεωρούνται ανεπιθύμητες και στις αντιδράσεις του έναντι μιας συγκεκριμένης πεποίθησης. Οι ΠΧΚ αποτελούν κεντρικό στοιχείο το οποίο σας κατευθύνει σε κάθε στάδιο του σκεπτικού.

Είναι σημαντικό οι ΠΧΚ που έχετε στη διάθεσή σας να μην περιορίζονται σε μια γενική περιγραφή της πολιτικής κατάστασης (εκλογικό σύστημα, οργάνωση κλπ.), αλλά να

επικεντρώνονται στην τρέχουσα κατάσταση όσον αφορά τον σεβασμό ή τις παραβιάσεις των πολιτικών δικαιωμάτων των ανθρώπων στη χώρα καταγωγής του αιτούντος.

Όσο πιο ακριβείς και συγκεκριμένες είναι οι ΠΧΚ ως προς την κατάσταση των προσώπων με παρόμοιο πολιτικό προφίλ με εκείνο του αιτούντος, τόσο ευκολότερο θα είναι για εσάς να αποκτήσετε μια εικόνα του κινδύνου που θα αντιμετωπίζει ο αιτών μετά την επιστροφή του.

Παράδειγμα πιθανού σεναρίου

Έχετε αποδεχτεί ότι η αιτούσα είναι μέλος του συνδικάτου F και ότι η συμμετοχή της στη χώρα καταγωγής περιοριζόταν σε κάποιες βασικές γραμματειακές δραστηριότητες εντός του συνδικάτου, όπως η αποστολή μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, η διοργάνωση συνεδριάσεων, η τήρηση ενημερωμένου καταλόγου μελών και παρόμοια καθήκοντα.

Βάσει των πληροφοριών που έχετε στη διάθεσή σας, γνωρίζετε ότι τα μέλη των μεγάλων συνδικάτων αντιμετωπίζουν ενίοτε εκφοβισμό και συλλήψεις για πλασματικές αιτίες. Ωστόσο, οι ΠΧΚ δεν αναφέρουν ποια συνδικάτα θεωρούνται «μεγάλα» ή εάν το F θεωρείται ένα από αυτά. Μέσω της αναφοράς ότι οι εν λόγω κίνδυνοι συντρέχουν «ενίοτε», χωρίς συγκεκριμένη περιγραφή των συνθηκών στις οποίες εκδηλώνονται, δεν μπορείτε να γνωρίζετε ποια μέλη των μεγάλων συνδικάτων εκτίθενται σε ποιους κινδύνους ή εάν όλα τα μέλη εκτίθενται εξίσου, ανεξαρτήτως του βαθμού, των δραστηριοτήτων ή του φύλου τους, ή εάν συντρέχουν συγκεκριμένες περιστάσεις σε περιπτώσεις όπου έχουν αναφερθεί τέτοιοι κίνδυνοι. Οι διαθέσιμες πληροφορίες δεν είναι αρκετά ακριβείς ώστε να μπορεί κανείς να εξαγάγει ένα αιτιολογημένο συμπέρασμα σχετικά με τον δυνητικό κίνδυνο για τον αιτούντα.

Εάν σημαντικές πληροφορίες που χρειάζεστε προκειμένου να προβείτε στην εκτίμηση κινδύνων δεν είναι διαθέσιμες, μπορείτε είτε να επικοινωνήσετε με συναδέλφους που διαθέτουν εμπειρία ΠΧΚ στα συγκεκριμένα ζητήματα είτε να διενεργήσετε τη δική σας έρευνα ΠΧΚ λαμβάνοντας υπόψη όλα τα πρότυπα ποιότητας που διέπουν τις ΠΧΚ ⁽²⁸⁾.

Βάσει των απαντήσεων, θα πρέπει να έχετε μια ξεκάθαρη εικόνα του βαθμού πολιτικής συμμετοχής, της προβολής και της δυνητικής έκθεσης του αιτούντος.

Εάν οι πολιτικές πεποιθήσεις του αιτούντος εξακολουθούν να μην εκφράζονται, θα πρέπει η εκτίμηση κινδύνων να βασιστεί στις διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με τους κινδύνους που αντιμετώπισαν άνθρωποι με παρόμοιες πεποιθήσεις, όταν τις εξέφρασαν.

2.3.2. Αποδιδόμενες πολιτικές πεποιθήσεις

Εάν αποδεχτείτε όλα τα ουσιώδη στοιχεία γύρω από μια πιθανή αποδιδόμενη πολιτική πεποίθηση, σε ποιον βαθμό οδηγεί αυτό σε πραγματικό κίνδυνο σε περίπτωση επιστροφής;

⁽²⁸⁾ Για περισσότερες χρήσιμες πληροφορίες, βλ. EASO, Δικαστικός πρακτικός οδηγός σχετικά με τις πληροφορίες για τις χώρες καταγωγής – Συλλογή νομολογίας, 2018.

Οι απαντήσεις στα ερωτήματα αυτού του πίνακα όσον αφορά τα στοιχεία που έχετε αποδεχτεί θα σας βοηθήσουν να αξιολογήσετε τις πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο ο υπεύθυνος δίωξης αντιλαμβάνεται τις πολιτικές πεποιθήσεις του αιτούντος.

ΑΠΟΔΙΔΟΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΙΣ	
Βαθμός προβολής και επίγνωσης	<ul style="list-style-type: none"> • Τα χαρακτηριστικά ή τα γεγονότα βάσει των οποίων ο υπεύθυνος δίωξης μπορεί να αποδώσει πολιτικές πεποιθήσεις είναι γνωστά στις αρχές; Με ποιον τρόπο και σε ποιον βαθμό; • Βάσει των ΠΧΚ, εφαρμόζει ο υπεύθυνος δίωξης μέτρα παρακολούθησης απόψεων όπως αυτές που αποδίδονται στον αιτούντα;
Αντίληψη του υπεύθυνου δίωξης	<ul style="list-style-type: none"> • Βλ. ερωτήσεις στην ενότητα <u>Αντίληψη των (αποδιδόμενων) πολιτικών πεποιθήσεων του αιτούντος από τον υπεύθυνο δίωξης.</u>
Παλαιότερα προβλήματα ή/και απειλές	<ul style="list-style-type: none"> • Βλ. ερωτήσεις στην ενότητα <u>Παλαιότερα προβλήματα ή/και απειλές.</u>
Προσωπικές περιστάσεις	<ul style="list-style-type: none"> • Βλ. ερωτήσεις στην ενότητα <u>Συναφείς προσωπικές περιστάσεις.</u>

Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο εκτίμησης των κινδύνων και τη χρήση των ΠΧΚ όσον αφορά συγκεκριμένες καταστάσεις αποδιδόμενων πολιτικών πεποιθήσεων παρατίθενται στο κεφάλαιο Ειδικές αιτήσεις ασύλου λόγω πολιτικών πεποιθήσεων.

2.3.3. Αντίληψη των (αποδιδόμενων) πολιτικών πεποιθήσεων του αιτούντος από τον υπεύθυνο δίωξης

Η υποστήριξη μιας πολιτικής πεποίθησης ή η συμμετοχή σε πολιτικές δραστηριότητες μπορεί να δημιουργήσει κινδύνους μόνο εφόσον ο υπεύθυνος δίωξης αντιλαμβάνεται μια πράξη, παράλειψη, κατάσταση ή συμπεριφορά ως υιοθέτηση πολιτικής στάσης και εφόσον ο υπεύθυνος δίωξης αντιδρά με κάποιον τρόπο στην πολιτική αυτή στάση (βλ. ενότητα Σύνδεση / (για λόγους)). Βάσει του πολιτικού προφίλ του αιτούντος και του τρόπου με τον οποίο αυτό ανακαλύφθηκε (ή αποδόθηκε σε αυτόν), καθώς και βάσει της γνώσης σας σχετικά με την κατάσταση στη χώρα καταγωγής, θα είστε σε θέση να εκτιμήσετε τον κίνδυνο να συμβεί κάτι στον αιτούντα σε περίπτωση επιστροφής.

Οι απαντήσεις στα ερωτήματα του ακόλουθου πίνακα όσον αφορά τα στοιχεία που έχετε αποδεχτεί θα σας βοηθήσουν να αξιολογήσετε τις πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο ο υπεύθυνος δίωξης αντιλαμβάνεται τις πολιτικές πεποιθήσεις του αιτούντος.

Θα είστε σε θέση να απαντήσετε σε αυτά τα ερωτήματα μόνο εφόσον βασιστείτε σε ακριβείς, συναφείς και επικαιροποιημένες ΠΧΚ σχετικά με τη συμπεριφορά του υπεύθυνου δίωξης.

Από την άλλη μεριά, εάν οι ΠΧΚ είναι ελλιπείς διότι μη κυβερνητικοί ή διεθνείς οργανισμοί, ο Τύπος ή οποιοδήποτε άλλο όργανο αποτρέπεται από το να εκδίδει αναφορές σχετικά με την αντίδραση του υπεύθυνου δίωξης στην έκφραση ανεπιθύμητων πολιτικών ιδεών, αυτό συνιστά ισχυρή ένδειξη αφενός του τρόπου με τον οποίο αντιλαμβάνεται ο υπεύθυνος δίωξης τις αντιπολιτευτικές ιδέες και αφετέρου της στάσης του έναντι εκείνων που μπορεί να εκδίδουν αναφορές σχετικά με αυτήν την αντίληψη και τις αντιδράσεις ως προς αυτήν.

ΑΝΤΙΛΗΨΗ ΤΟΥ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ ΔΙΩΞΗΣ

ΠΧΚ

- Βάσει των ΠΧΚ, ποια είναι η αντίληψη του καθεστώτος έναντι πεποιθήσεων και δραστηριοτήτων όπως αυτές που αποδίδονται στον αιτούντα;
 - Πώς αντιδρά ο υπεύθυνος δίωξης έναντι πεποιθήσεων και δραστηριοτήτων όπως αυτές που αποδίδονται στον αιτούντα; Άνθρωποι με παρόμοιες πολιτικές πεποιθήσεις αντιμετωπίζουν προβλήματα/απειλές;
 - Εάν ναι, τι είδους προβλήματα ή απειλές αντιμετωπίζουν άλλοι άνθρωποι με παρόμοια προφίλ;
 - Υπό ποιες συνθήκες ή περιστάσεις αντιμετώπισαν τέτοια προβλήματα ή απειλές;
 - Πόσο πιθανό είναι οι πεποιθήσεις ή/και η συμπεριφορά του αιτούντος να οδηγήσει σε παρόμοια αντίδραση από τις αρχές έναντι αυτού; Υπάρχουν στοιχεία που θα ενίσχυαν αυτήν την πιθανότητα;
- Βάσει των ΠΧΚ, επιτρέπουν οι δυνητικοί υπεύθυνοι δίωξης τη διενέργεια δίκαιης διαδικασίας στο πλαίσιο της οποίας να μπορεί ο αιτών να υπερασπιστεί τον εαυτό του (και, εάν οι πεποιθήσεις αποδόθηκαν

ΑΝΤΙΛΗΨΗ ΤΟΥ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ ΔΙΩΞΗΣ

	εσφαλμένα, να εξηγήσουν γιατί συνέβη αυτό);
--	---

2.3.4. Παλαιότερα προβλήματα ή/και απειλές

Τα παλαιότερα προβλήματα και απειλές εις βάρος ενός αιτούντος και του άμεσου περιβάλλοντός του πρέπει επίσης να εξετάζονται, καθώς παλαιότερα γεγονότα μπορούν να αποτελούν ισχυρές ενδείξεις των κινδύνων που θα μπορούσε να αντιμετωπίσει ο αιτών σε περίπτωση επιστροφής.

Εάν έχετε αποδεχτεί ότι ο αιτών έχει βιώσει ένα ή περισσότερα προβλήματα σχετικά με τις (αποδιδόμενες) πολιτικές του πεποιθήσεις, υπάρχει αυξημένη πιθανότητα να υποστεί ξανά παρόμοια αντιμετώπιση ή συμπεριφορά σε περίπτωση επιστροφής. Υπάρχει επίσης περίπτωση λιγότερο σοβαρά περιστατικά να οδηγούν σε πιο σοβαρά γεγονότα στο μέλλον. Επιπλέον, ο αιτών ενδέχεται να μην έχει αποτελέσει στόχο του προβλήματος ή της απειλής αλλά να βασίζεται τους φόβους του σε προβλήματα ή απειλές που έχουν βιώσει άλλοι. Θα πρέπει, επομένως, να αξιολογείτε την πιθανότητα αυτά τα προβλήματα ή απειλές να επαναληφθούν σε περίπτωση επιστροφής και σε ποια μορφή ή με ποια ένταση, συνυπολογίζοντας τυχόν σοβαρούς λόγους που έχετε να πιστεύετε ότι δεν θα επαναληφθούν.

Έχετε υπόψη ότι, εάν είναι αποδεκτό ότι ο αιτών έχει βιώσει ένα ή περισσότερα **προβλήματα παλαιότερα που ισοδυναμούν με δίωξη ή με άμεσες απειλές δίωξης**, το βάρος της απόδειξης μετατοπίζεται. Σε τέτοιες περιπτώσεις, τεκμαίρεται ότι ο αιτών πρόκειται να υποστεί ξανά τη δίωξη σε περίπτωση επιστροφής, εκτός εάν έχετε σοβαρούς λόγους να πιστεύετε ότι η δίωξη δεν θα επαναληφθεί ⁽²⁹⁾.

⁽²⁹⁾ Άρθρο 4 παράγραφος 4 ΟΕΑΑ (αναδιατύπωση). Βλ. επίσης EASO, *Πρακτικός οδηγός: Αξιολόγηση αποδεικτικών στοιχείων*, Μάρτιος 2015 (επικείμενη επικαιροποίηση).

Ακολουθούν κάποια ερωτήματα που πρέπει να λάβετε υπόψη όσον αφορά παλαιότερα γεγονότα τα οποία αντιμετώπισε ο αιτών και τα οποία έχετε αποδεχτεί. Οι απαντήσεις σε αυτά τα ερωτήματα θα επηρεάσουν την εκτίμησή σας σχετικά με τους κινδύνους.

ΠΑΛΑΙΟΤΕΡΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ Η/ΚΑΙ ΑΠΕΙΛΕΣ	
Παλαιότερα προβλήματα ή/και απειλές που έχει βιώσει ο αιτών και το άμεσο περιβάλλον του	<ul style="list-style-type: none">• Έχει βιώσει ο αιτών προσωπικά προβλήματα κατά το παρελθόν, τα οποία θα σας επέτρεπαν να προβλέψετε εύλογα τον τρόπο αντίδρασης του υπεύθυνου δίωξης έναντι των πεποιθήσεων του αιτούντος σε περίπτωση επιστροφής;• Είχαν συγγενείς ή άνθρωποι που συμμερίζονται τις πεποιθήσεις του αιτούντος προβλήματα ή απειλήθηκαν ενδεχομένως λόγω των πολιτικών πεποιθήσεών τους ή λόγω της σχέσης τους με τον αιτούντα;
Παλαιότερη δίωξη (και άμεσες απειλές δίωξης)	<ul style="list-style-type: none">• Ισοδυναμούν παλαιότερα προβλήματα που βίωσε ο αιτών με παλαιότερη δίωξη ή άμεση απειλή;• Εάν ισχύει αυτό, υπάρχουν σοβαροί λόγοι να πιστεύετε ότι δεν θα επαναληφθεί μια τέτοια δίωξη;
Σοβαροί λόγοι να πιστεύετε ότι το πρόβλημα/δίωξη δεν θα επαναληφθεί	<ul style="list-style-type: none">• Έχει υπάρξει αλλαγή στις πολιτικές πεποιθήσεις του αιτούντος η οποία θα μπορούσε να επηρεάσει τον φόβο δίωξής του; Είναι αληθινή αυτή η αλλαγή ή βασίζεται στον φόβο; Μια τέτοια αλλαγή θα επηρέαζε την αντίληψη του υπεύθυνου δίωξης; Θα εξακολουθούσαν να αποδίδονται στον αιτούντα οι αρχικές πεποιθήσεις;• Έχει υπάρξει τυχόν αλλαγή στις περιστάσεις που θα μπορούσαν να έχουν επίπτωση στο να μην επαναληφθεί το πρόβλημα ή η απειλή; Οι εν λόγω περιστάσεις μπορεί να αφορούν τις προσωπικές περιστάσεις του

ΠΑΛΑΙΟΤΕΡΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ Η/ΚΑΙ ΑΠΕΙΛΕΣ

	<p>αιτούντος ή/και τις ειδικές περιστάσεις του προβλήματος ή της απειλής.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Έχει υπάρξει σημαντική βελτίωση στην πολιτική κατάσταση στη χώρα καταγωγής του αιτούντος η οποία να συνεπάγεται χαμηλότερο βαθμό δίωξης; Έχει αυτή η αλλαγή αποδειχθεί διαρκής και σε επαρκή βαθμό ώστε να επηρεάζει την κατάσταση του αιτούντος; • Έχει παρέλθει μεγάλο χρονικό διάστημα μεταξύ των τελευταίων προβλημάτων ή απειλών και του χρόνου κατά τον οποίο ο αιτών εγκατέλειψε τη χώρα καταγωγής, κατά τη διάρκεια του οποίου δεν έχουν επαναληφθεί τα εν λόγω προβλήματα ή απειλές, χωρίς να υπάρχει άμεσος λόγος για τον οποίο ο υπεύθυνος δίωξης δεν συνέχισε τις απειλές;
--	---

Θα είστε σε θέση να αξιολογήσετε τυχόν αλλαγή των περιστάσεων στη χώρα καταγωγής, μόνο εφόσον βασίζεστε σε συναφείς, ακριβείς και επικαιροποιημένες ΠΧΚ. Οι ΠΧΚ θα σας επιτρέψουν να αξιολογήσετε τη φύση της αλλαγής των περιστάσεων, καθώς και την έκταση και τη διάρκειά τους.

2.3.5. Συναφείς προσωπικές περιστάσεις

Πέραν των πολιτικών πεποιθήσεων ή πράξεων του αιτούντος, ο κίνδυνος μπορεί επίσης να επηρεάζεται θετικά ή αρνητικά από προσωπικές περιστάσεις. Το φύλο, η κοινωνικοοικονομική κατάσταση, η ηλικία κλπ. μπορούν να αποτελούν ταυτόχρονα παράγοντες που επηρεάζουν τον κίνδυνο. Προτού φτάσετε στο στάδιο της εκτίμησης κινδύνων, θα πρέπει να έχετε προσδιορίσει αυτές τις δυνητικές προσωπικές περιστάσεις και να έχετε αξιολογήσει ποιες πρέπει να γίνουν αποδεκτές, μαζί με το σχετικό ουσιώδες στοιχείο. Οι αποδεκτές προσωπικές περιστάσεις του αιτούντος πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την εκτίμηση των κινδύνων.

Παράδειγμα πιθανού σεναρίου

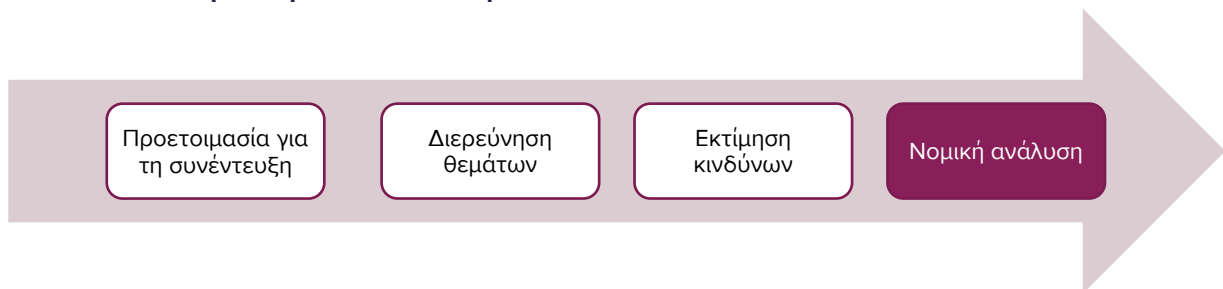
Σε μια χώρα όπου δίδονται διάφορες μορφές πολιτικού ακτιβισμού, το να είσαι γυναίκα εκτός από πολιτικός αντίπαλος μπορεί να αυξάνει τον κίνδυνο μετά την επιστροφή. Από την άλλη μεριά, εάν η εν λόγω γυναίκα χαίρει ισχυρής κοινωνικής ή οικονομικής θέσης και διαθέτει ένα καλά εδραιωμένο δίκτυο, μπορεί αυτό να συνιστά παράγοντα που μειώνει τον κίνδυνο.

Έχετε υπόψη ότι οι προσωπικές περιστάσεις μπορούν επίσης από μόνες τους να συνιστούν ουσιώδη στοιχεία που ενδέχεται να δημιουργούν πρόσθετους κινδύνους δίωξης, όπως περιγράφεται στην ενότητα [Άλλοι λόγοι δίωξης](#). Ο παρών οδηγός επικεντρώνεται ωστόσο μόνο στην εξέταση των κινδύνων που συνδέονται με τις (αποδιδόμενες) πολιτικές πεποιθήσεις του αιτούντος. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την αξιολόγηση των προσωπικών περιστάσεων και τη σχέση τους με το υπό εξέταση ουσιώδες στοιχείο και την εκτίμηση κινδύνων, βλ. τον πρακτικό οδηγό του ΕΥΑΑ για την αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων ⁽³⁰⁾.

ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΙΣ

Βάσει των ΠΧΚ, υπάρχουν προσωπικές περιστάσεις που δεν συνδέονται κατ' ανάγκη άμεσα με τις πολιτικές απόψεις ή δραστηριότητες του αιτούντος και ενδέχεται να επηρεάσουν (να αυξήσουν ή να μειώσουν) τον κίνδυνο μετά την επιστροφή του αιτούντος;

2.4. Νομική ανάλυση

Μετά την εκτίμηση κινδύνων, ο χειριστής της υπόθεσης προχωρά στη νομική της ανάλυση. Η πρώτη συνιστώσα της νομικής ανάλυσης είναι να προσδιοριστεί εάν οι πράξεις που προκαλούν φόβο στον αιτούντα ισοδυναμούν με δίωξη. Εάν ισχύει αυτό, ο χειριστής της υπόθεσης προχωρά στον προσδιορισμό των λόγων της δίωξης.

Όπως αποσαφηνίζεται στο Ορισμός των πολιτικών πεποιθήσεων – γενικές αρχές και νομική βάση, οι πολιτικές πεποιθήσεις πρέπει να ερμηνεύονται υπό μια ευρεία έννοια· μια πολιτική πεποίθηση μπορεί να εκφράζεται, να μην εκφράζεται, να είναι πραγματική ή αποδιδόμενη.

⁽³⁰⁾ ΕΑΣΟ, *Πρακτικός οδηγός: Αξιολόγηση αποδεικτικών στοιχείων*, Μάρτιος 2015, ενότητα 1.3.2.2 «Πληροφορίες χώρας καταγωγής (ΠΧΚ)» (επικείμενη επικαιροποίηση).

Έχοντας αυτό κατά νου, ο χειριστής της υπόθεσης πρέπει να αξιολογεί καταρχάς το εάν οι μορφές έκφρασης ή/και οι ενέργειες που περιγράφονται από τον αιτούντα μπορούν να χαρακτηριστούν ως πολιτικές πεποιθήσεις ⁽³¹⁾.

2.4.1. Βάσιμος φόβος δίωξης

Το κατά πόσον οι πράξεις που προκαλούν φόβο ισοδυναμούν με δίωξη εξαρτάται από τις συνέπειες που μπορεί να αντιμετωπίσει ένας αιτών με συγκεκριμένες πολιτικές απόψεις, πραγματικές ή αποδιδόμενες, εάν αναγκαστεί να επιστρέψει.

Κατά τη διενέργεια αυτής της αξιολόγησης, οι χειριστές των υποθέσεων πρέπει να έχουν κατά νου ότι ο αιτών δεν πρέπει να αναμένεται ή να απαιτείται να καταπνίξει τις πολιτικές του απόψεις για να αποφύγει τη δίωξη.

Σχετικό εργαλείο του ΕΥΑΑ

Για περαιτέρω οδηγίες, βλ. EASO, *Πρακτικός οδηγός: Προϋποθέσεις χορήγησης καθεστώτος διεθνούς προστασίας*, Απρίλιος 2018, ενότητα «Καθεστώς πρόσφυγα», «Δίωξη και βάσιμος φόβος».

Σε περιπτώσεις όπου έχει διαπιστωθεί βάσιμος φόβος δίωξης, ο χειριστής της υπόθεσης προχωρά στην εξέταση των λόγων δίωξης, με τις (αποδιδόμενες) πολιτικές πεποιθήσεις να είναι ένας εξ αυτών.

2.4.2. Σύνδεση / (για λόγους)

Το καθεστώς του πρόσφυγα χορηγείται μόνο εφόσον έχει διαπιστωθεί ότι ο φόβος της δίωξης οφείλεται στις (αποδιδόμενες) πολιτικές πεποιθήσεις.

Η αιτιώδης συνάφεια μεταξύ των πεποιθήσεων του αιτούντος και των συμβάντων για τα οποία εκφράζονται φόβοι μετά την επιστροφή δεν διαπιστώνεται με πρόδηλο τρόπο σε όλες τις περιπτώσεις. Έχετε υπόψη ότι η πρόθεση δίωξης του υπεύθυνου δίωξης δεν χρειάζεται να αποδεικνύεται από τον αιτούντα. Είναι σημαντικό να θυμόμαστε ότι δεν είναι υποχρέωση του αιτούντος να αποδείξει τη σύνδεση μεταξύ της δίωξης και των λόγων που οδηγούν σε αυτήν, καθώς ένα τέτοιο βάρος απόδειξης δεν θα ήταν σύμφωνο προς τις διατάξεις για την αξιολόγηση των αιτήσεων ⁽³²⁾. Οι εθνικές αρχές πρέπει να αξιολογούν, υπό το πρίσμα όλων

⁽³¹⁾ Για μια ανάλυση της νομολογίας των κρατών μελών σχετικά με τον λόγο της (αποδιδόμενης) πολιτικής πεποίθησης, βλ. EASO, *Προϋποθέσεις χορήγησης καθεστώτος διεθνούς προστασίας (οδηγία 2011/95/ΕΕ) — Δικαστική ανάλυση*, Δεκέμβριος 2016, ενότητα 1.5.2.5 «Πολιτικές πεποιθήσεις (άρθρο 10 παράγραφος 1 στοιχείο ε)».

⁽³²⁾ Όπως ορίζεται στο άρθρο 4 της οδηγίας για τις διαδικασίες ασύλου (οδηγία 2013/32/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας (αναδιατύπωση)).

των συναφών περιστάσεων τις οποίες επικαλείται ο αιτών, την ευλογοφάνεια της σύνδεσης μεταξύ των λόγων δίωξης και των συνεπειών στις οποίες θα εκτεθεί ο αιτών ⁽³³⁾.

Σημείωση επί της προσέγγισης της UNHCR

Ενώ ο ορισμός αναφέρεται σε δίωξη «για λόγους πολιτικών πεποιθήσεων», ενδέχεται να μην είναι πάντα εφικτό να διαπιστωθεί αιτιώδης συνάφεια μεταξύ των εκφραζόμενων πεποιθήσεων και των σχετικών μέτρων που υφίσταται ή φοβάται ο αιτών. Τέτοια μέτρα σπανίως έχουν βασιστεί ρητά σε «πεποιθήσεις».

Πιο συχνά, τα μέτρα αυτά λαμβάνουν τη μορφή κυρώσεων για κατ' ισχυρισμό εγκληματικές ενέργειες κατά του κυβερνώντος καθεστώτος. Είναι, ως εκ τούτου, απαραίτητο να διαπιστώνονται οι πολιτικές πεποιθήσεις του αιτούντος, στις οποίες οφείλεται κατά κύριο λόγο η συμπεριφορά του, καθώς και το γεγονός ότι αυτές έχουν οδηγήσει ή ενδέχεται να οδηγήσουν στη δίωξη που ισχυρίζεται ότι φοβάται ⁽³⁴⁾.

(α) Αντίληψη των πολιτικών πεποιθήσεων του αιτούντος από τον υπεύθυνο δίωξης

Η αντίληψη των πολιτικών πεποιθήσεων του αιτούντος εκ μέρους του υπεύθυνου δίωξης και τα μέτρα που λαμβάνει ο υπεύθυνος δίωξης λόγω αυτής της αντίληψης είναι σημαντικοί παράγοντες που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την εξέταση του λόγου της δίωξης.

Άρθρο 10 παράγραφος 2 της ΟΕΑΑ (αναδιατύπωση)

... κατά την αξιολόγηση του βασίμου του φόβου του αιτούντος ότι θα υποστεί δίωξη, δεν ασκεί επιρροή το εάν ο αιτών χαρακτηρίζεται πράγματι από το φυλετικό, θρησκευτικό, εθνικό, κοινωνικό ή πολιτικό στοιχείο, το οποίο προκαλεί τη δίωξη, υπό την προϋπόθεση ότι το χαρακτηριστικό αυτό του αποδίδεται από τον δράστη της δίωξης.

Κατά την εξέταση της αντίληψης των πεποιθήσεων του αιτούντος εκ μέρους του υπεύθυνου δίωξης, επισημαίνεται ότι ορισμένες ενέργειες μπορούν να θεωρηθούν πολιτικές στη χώρα καταγωγής παρά το γεγονός ότι μπορεί να είναι χαμηλού βαθμού ή να μην είναι καν ανοιχτά πολιτικές ⁽³⁵⁾.

⁽³³⁾ Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. ΔΕΕ, απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 2020, *EZ κατά Bundesrepublik Deutschland*, C-238/19, ECLI:EU:C:2020:945, σκέψεις 54-58. Σύνοψη διαθέσιμη στη [βάση δεδομένων νομολογίας του ΕΥΑΑ](#).

⁽³⁴⁾ UNHCR, *Εγχειρίδιο για τις διαδικασίες και τα κριτήρια καθορισμού του καθεστώτος των προσφύγων και κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τη διεθνή προστασία σύμφωνα με τη Σύμβαση του 1951 και το Πρωτόκολλο του 1967 για το καθεστώς των προσφύγων*, επανέκδοση, Γενεύη, Απρίλιος 2019, παράγραφος 81 [EN].

⁽³⁵⁾ EASO, *Προϋποθέσεις χορήγησης καθεστώτος διεθνούς προστασίας (οδηγία 2011/95/ΕΕ) — Δικαστική ανάλυση*, Δεκέμβριος 2016, σ. 53

Όταν οι πεποιθήσεις αποδίδονται, η ύπαρξη πολιτικής δραστηριότητας δεν είναι προαπαιτούμενο και το βασικό ερώτημα είναι η αντίληψη του υπεύθυνου δίωξης και οι απόψεις του σχετικά με τις δραστηριότητες που ορίζει και θεωρεί ως πολιτικές.

Ένα σημαντικό στοιχείο που πρέπει να εξετάζεται είναι το εάν υπάρχουν έγκυροι λόγοι βάσει των οποίων η συμμετοχή του αιτούντος θα θεωρηθεί από το καθεστώς ως πράξη πολιτικής διαφωνίας, με αποτέλεσμα το εν λόγω καθεστώς να εξετάσει τυχόν εφαρμογή αντιποίνων (βλ. παρακάτω σύνοψη της απόφασης του ΔΕΕ στην υπόθεση C-652/16).

ΔΕΕ, αίτηση προδικαστικής απόφασης, 2018, *Ahmedbekova*, σκέψεις 84–90 ⁽³⁶⁾

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, η κα Ahmedbekova και ο υιός της, αμφότεροι υπήκοοι Αζερμπαϊτζάν, είχαν υποβάλει αίτηση για χορήγηση διεθνούς προστασίας το 2014 και ισχυρίστηκαν φόβο δίωξης βάσει, μεταξύ άλλων, του γεγονότος ότι η κα Ahmedbekova είχε συμμετάσχει σε άσκηση προσφυγής κατά του Αζερμπαϊτζάν ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Η ίδια θεώρησε ότι αυτό καταδεικνύει τις πολιτικές της πεποιθήσεις.

Σε ό,τι αφορά το ερώτημα του αιτούντος δικαστηρίου σχετικά με το εάν το γεγονός της άσκησης προσφυγής ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου θα μπορούσε να ληφθεί υπόψη για την αξιολόγηση της αίτησης διεθνούς προστασίας της κας Ahmedbekova και του υιού της, επισημαίνονται τα ακόλουθα ⁽³⁷⁾.

- **Η πρόθεση της αιτούσας να μεταφέρει μια «πολιτική πεποίθηση»** ότι το καθεστώς αγνοεί τα ανθρώπινα δικαιώματα με την άσκηση προσφυγής ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου **δεν αποτελεί το κεντρικό σημείο της αξιολόγησης** του φόβου δίωξης λόγω «πολιτικών πεποιθήσεων».
- Αυτά που πρέπει να αξιολογούνται είναι τα εξής:
 - **η εκ μέρους του καθεστώτος αντίληψη** αυτής της συμμετοχής **ως πράξης πολιτικής διαφωνίας**.
 - το γεγονός ότι το καθεστώς ενδέχεται να εξετάζει το ενδεχόμενο εφαρμογής **αντιποίνων κατά της πράξης**.

Εάν υπάρχουν βάσιμοι λόγοι που δικαιολογούν τον φόβο αυτόν, πρέπει να γίνει δεκτό ότι ο αιτών αντιμετωπίζει σοβαρή και πραγματική απειλή δίωξης, λόγω της έκφρασης των απόψεών του επί των πολιτικών αποφάσεων και μεθόδων στη χώρα καταγωγής του. Όπως προκύπτει από το ίδιο το γράμμα του άρθρου 10 παράγραφος 1 στοιχείο ε) της

⁽³⁶⁾ ΔΕΕ, απόφαση της 4ης Οκτωβρίου 2018, *Nigyar Rauf Kaza Ahmedbekova και Rauf Emin Ogla Ahmedbekov κατά Αναπληρωτή Προέδρου του Κρατικού Οργανισμού για τους Πρόσφυγες (Zamestnik-predsedatel na Darzhavna agentsia za bezhantsite)*, αίτηση προδικαστικής απόφασης, υπόθεση C-652/16, ECLI:EU:C:2018:801, σκέψεις 84–90. Σύνοψη διαθέσιμη στη [βάση δεδομένων νομολογίας του ΕΥΔΑ](#).

⁽³⁷⁾ ΔΕΕ, απόφαση της 4ης Οκτωβρίου 2018, *Nigyar Rauf Kaza Ahmedbekova και Rauf Emin Ogla Ahmedbekov κατά Αναπληρωτή Προέδρου του Κρατικού Οργανισμού για τους Πρόσφυγες (Zamestnik-predsedatel na Darzhavna agentsia za bezhantsite)*, αίτηση προδικαστικής απόφασης, υπόθεση C-652/16, ECLI:EU:C:2018:801, σκέψη 86. Σύνοψη διαθέσιμη στη [βάση δεδομένων νομολογίας του ΕΥΔΑ](#).

οδηγίας 2011/95, ο όρος «πολιτικές πεποιθήσεις» στη διάταξη αυτή καλύπτει μια τέτοια περίπτωση ⁽³⁸⁾.

(β) Άλλοι λόγοι δίωξης

Δεν είναι απαραίτητο η πολιτική πεποίθηση να είναι ο αποκλειστικός ή ο μοναδικός λόγος δίωξης. Τα κίνητρα του υπεύθυνου δίωξης ενδέχεται να είναι ποικίλα και να περιλαμβάνουν και άλλους λόγους που μπορεί να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 10 της ΟΕΑΑ (αναδιτύπωση). Αυτό που πρέπει να τεκμηριώνεται είναι το ότι η πολιτική πεποίθηση ήταν τουλάχιστον ένας ουσιώδης παράγοντας που συνέβαλε στη δίωξη ⁽³⁹⁾. Για παράδειγμα, οι (αποδιδόμενες) πολιτικές πεποιθήσεις μπορούν να συνδέονται με άλλους λόγους, όπως οι ακόλουθοι:

- θρησκεία (π.χ. η συσχέτιση θρησκευτικών δραστηριοτήτων με αντιπολιτευτικές δραστηριότητες, άτομα που έχουν αλλάξει θρήσκευμα και θεωρούνται απειλές για το καθεστώς ή τις βασικές αρχές του κράτους)·
- εθνότητα (π.χ. συσχέτιση με πολιτικές προτιμήσεις)·
- εθνικότητα (π.χ. όταν μια σύγκρουση μεταξύ εθνικών ομάδων συνδυάζεται με πολιτικά κινήματα, ιδίως σε περιπτώσεις όπου ένα πολιτικό κίνημα ταυτίζεται με συγκεκριμένη εθνικότητα) ⁽⁴⁰⁾;
- ιδιότητα μέλους συγκεκριμένης κοινωνικής ομάδας ⁽⁴¹⁾ (π.χ. μέλος μιας οικογένειας η οποία έχει κατηγοριοποιηθεί πολιτικά ως αντίθετη προς τις αρχές ή ότι απαρτίζεται από ορισμένα μέλη τα οποία είναι γνωστά για τις πολιτικές τους πεποιθήσεις κατά του καθεστώτος· οργανώσεις για τα δικαιώματα των λεσβίων, των ομοφυλοφίλων, των αμφιφυλοφίλων και των μεσόφυλων ατόμων που θεωρούνται ότι εναντιώνονται στην κυβέρνηση).

2.4.3. Προστασία στη χώρα καταγωγής

Το επόμενο στάδιο της νομικής ανάλυσης αφορά την εξέταση της διαθεσιμότητας προστασίας στη χώρα καταγωγής. Εάν δεν μπορεί να παρέχεται προστασία από τους υπεύθυνους προστασίας στην περιοχή της δίωξης, εξετάζεται η πιθανότητα ΕΔΕΠ.

⁽³⁸⁾ ΔΕΕ, απόφαση της 4ης Οκτωβρίου 2018, *Nigyar Rauf Kaza Ahmedbekova και Rauf Emin Ogla Ahmedbekov* κατά Αναπληρωτή Προέδρου του Κρατικού Οργανισμού για τους Πρόσφυγες (*Zamestnik-predsedatel na Darzhavna agentsia za bezhantsite*), αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, υπόθεση C-652/16, ECLI:EU:C:2018:801, σκέψη 87. Σύνοψη διαθέσιμη στη [βάση δεδομένων νομολογίας του ΕΥΔΑ](#).

⁽³⁹⁾ Σχετικά με τυχόν ύπαρξη πλήθους κινήτρων για δίωξη, βλ. επίσης Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο (Τσεχική Δημοκρατία), απόφαση της 30ής Σεπτεμβρίου 2008, *SN κατά Υπουργείου Εσωτερικών*, 5 Azs 66/2008-70 (βλ. περίληψη στην αγγλική γλώσσα της βάσης δεδομένων για το δίκαιο του ασύλου).

⁽⁴⁰⁾ UNHCR, *Εγχειρίδιο για τις διαδικασίες και τα κριτήρια καθορισμού του καθεστώτος των προσφύγων και κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τη διεθνή προστασία σύμφωνα με τη Σύμβαση του 1951 και το Πρωτόκολλο του 1967 για το καθεστώς των προσφύγων*[EN], Απρίλιος 2019, HCR/1P/4/ENG/REV. 4, παράγραφος 75.

⁽⁴¹⁾ Βλ. επίσης ΔΕΕ, απόφαση της 4ης Οκτωβρίου 2018, *Nigyar Rauf Kaza Ahmedbekova και Rauf Emin Ogla Ahmedbekov* κατά Αναπληρωτή Προέδρου του Κρατικού Οργανισμού για τους Πρόσφυγες (*Zamestnik-predsedatel na Darzhavna agentsia za bezhantsite*), αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, υπόθεση C-652/16, ECLI:EU:C:2018:801, σκέψη 90. Σύνοψη διαθέσιμη στη [βάση δεδομένων νομολογίας του ΕΥΔΑ](#).

Άρθρο 7 ΟΕΑΑ (αναδιатύπωση) - υπεύθυνοι προστασίας

1. Η προστασία κατά της δίωξης ή της σοβαρής βλάβης μπορεί να παρέχεται μόνο από:

(a) το κράτος· ή

(b) ομάδες ή οργανώσεις, συμπεριλαμβανομένων διεθνών οργανισμών, που ελέγχουν το κράτος ή σημαντικό μέρος του εδάφους του κράτους,

υπό την προϋπόθεση ότι επιθυμούν να προσφέρουν προστασία σύμφωνα με την παράγραφο 2 και είναι σε θέση να το πράξουν.

2. Η προστασία κατά της δίωξης ή της σοβαρής βλάβης πρέπει να είναι αποτελεσματική και μη προσωρινή. Η εν λόγω προστασία παρέχεται κατά κανόνα όταν οι υπεύθυνοι [...] λαμβάνουν εύλογα μέτρα για να αποτρέψουν τη δίωξη ή την πρόκληση σοβαρής βλάβης, μεταξύ άλλων με τη λειτουργία αποτελεσματικού νομικού συστήματος για τον εντοπισμό, την ποινική δίωξη και τον κολασμό πράξεων που συνιστούν δίωξη ή σοβαρή βλάβη, και όταν ο αιτών έχει πρόσβαση στην προστασία αυτή.

3. Οσάκις τα κράτη μέλη αξιολογούν εάν διεθνής οργάνωση ελέγχει ένα κράτος ή σημαντικό μέρος του εδάφους του και παρέχει προστασία όπως περιγράφεται στην παράγραφο 2, λαμβάνουν υπόψη τυχόν κατευθυντήριες γραμμές που παρέχονται σε οικείες πράξεις της Ένωσης.

Διαπιστώνεται συχνά ότι, σε περιπτώσεις όπου η δίωξη οφείλεται στις πολιτικές πεποιθήσεις του αιτούντος, ο υπεύθυνος δίωξης είναι το κράτος. Σε τέτοιες περιπτώσεις, δεν παρέχεται καταρχήν προστασία, καθώς οι κρατικοί υπεύθυνοι θεωρείται ότι δρουν σε ολόκληρη τη χώρα.

Κατά την αξιολόγηση της διαθεσιμότητας προστασίας, οι χειριστές των υποθέσεων πρέπει να έχουν κατά νου ότι τυχόν κοινωνική και οικονομική στήριξη, η οποία παρέχεται από ιδιώτες, όπως η οικογένεια ή η φατρία του αιτούντος, δεν συνιστά προστασία σύμφωνα με το άρθρο 8 της ΟΕΑΑ (αναδιатύπωση) ⁽⁴²⁾.

Η κατάσταση στη χώρα καταγωγής είναι μια πτυχή στην οποία ο χειριστής της υπόθεσης πρέπει πάντα να αποδίδει τη δέουσα προσοχή, ώστε να αξιολογεί ορθά την αποτελεσματικότητα της προστασίας. Για παράδειγμα, όταν εμπλέκονται ισχυρές πολιτικές οργανώσεις, αυτές θεωρούνται «ιδιώτες υπεύθυνοι», αλλά το κράτος ενδέχεται να μη διαθέτει τους πόρους ώστε να παρέχει αποτελεσματική προστασία κατά την έννοια του άρθρου 7 παράγραφος 2 της ΟΕΑΑ (αναδιатύπωση).

Όταν ο υπεύθυνος δίωξης είναι το κράτος, τεκμαίρεται ότι δεν παρέχει επίσης ΕΔΕΠ. Όπου συμπεραίνεται ότι ο υπεύθυνος δίωξης είναι ιδιώτης, πρέπει να αξιολογούνται τα κριτήρια

⁽⁴²⁾ ΔΕΕ, 20 Ιανουαρίου 2021, *Secretary of State for the Home Department κατά ΟΑ (Σομαλία)*, C-255/19, ECLI:EU:C:2021:36. Σύνοψη διαθέσιμη στη [βάση δεδομένων νομολογίας του ΕΥΑΑ](#).

ασφάλειας, μετακίνησης, αποδοχής και εύλογης δυνατότητας εγκατάστασης στον τόπο της ΕΔΕΠ.

Σχετικό εργαλείο του ΕΥΑΑ

Για την εφαρμογή της ΕΔΕΠ, βλ. EASO, [Πρακτικός οδηγός για την εναλλακτική δυνατότητα εγχώριας προστασίας](#) [EN], Μάιος 2021.

Τονίζεται ότι η σύνδεση μεταξύ των πεποιθήσεων του αιτούντος και του φόβου δίωξης γίνεται εκεί όπου το κράτος είναι απρόθυμο να προστατεύσει τον αιτούντα λόγω των πολιτικών του πεποιθήσεων. Αυτό θα μπορούσε π.χ. να ισχύει όταν ένας αιτών, αφότου υπήρξε θύμα κοινού εγκλήματος, απευθύνεται στις αστυνομικές αρχές για υποστήριξη και βοήθεια και αυτές αρνούνται να την παράσχουν λόγω των πολιτικών πεποιθήσεων του αιτούντος.

2.4.4. Πράξη(-εις) που ισοδυναμεί(-ούν) με πραγματικό κίνδυνο σοβαρής βλάβης

Σε περιπτώσεις όπου δεν τεκμηριώνεται αιτιώδης συνάφεια μεταξύ των πολιτικών πεποιθήσεων του αιτούντος και του φόβου δίωξης, οι χειριστές των υποθέσεων πρέπει να εξετάζουν εάν ισχύουν τυχόν άλλοι λόγοι δίωξης.

Εάν δεν ισχύει κάτι τέτοιο, το επόμενο στάδιο της νομικής ανάλυσης είναι η εξέταση της αίτησης επικουρικής προστασίας.

Το άρθρο 15 της ΟΕΑΑ (αναδιατύπωση) ορίζει το πεδίο εφαρμογής της «σοβαρής βλάβης» που πρέπει να αξιολογείται.

Σχετικό εργαλείο του ΕΥΑΑ

Για περαιτέρω οδηγίες, βλ. EASO, [Πρακτικός οδηγός: Αναγνώριση προσώπων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας](#), Απρίλιος 2018, ενότητα «Επικουρική προστασία»

Κύρια σημεία που αξίζει να συγκρατήσετε

- Για αιτήσεις λόγω πολιτικών πεποιθήσεων, είναι σημαντικό να πηγαίνει κανείς στον πυρήνα του ατόμου του αιτούντος. Αυτό γίνεται προκειμένου να προσδιορίζεται το ατομικό ιστορικό του αιτούντος, συγκεκριμένες περιστάσεις και το πολιτικό του προφίλ.
- Οι προσωπικές πεποιθήσεις και τα κίνητρα του αιτούντος, η γνώση του όσον αφορά το ευρύτερο πολιτικό πλαίσιο και οι δραστηριότητές του (επίσημη ή ανεπίσημη προσχώρηση σε πολιτική οργάνωση) είναι απαραίτητες πτυχές που πρέπει να ερευνηθούν. Έχετε υπόψη ότι μια μη εκφραζόμενη πολιτική πεποίθηση εξακολουθεί να αποτελεί πολιτική πεποίθηση, ακόμη και αν παραμένει κρυφή.
- Για την αξιολόγηση του κινδύνου, πρέπει να εξετάζετε όλα τα αποδεκτά ουσιώδη στοιχεία, τα οποία σας παρέχουν το «προφίλ κινδύνου» του αιτούντος – το πολιτικό του προφίλ, τους λόγους για τους οποίους έχουν αποδοθεί σε αυτόν πολιτικές πεποιθήσεις (εάν συντρέχει περίπτωση), την αντίληψη και την αντίδραση του υπεύθυνου δίωξης έναντι τέτοιων (αποδιδόμενων) πεποιθήσεων, καθώς και τυχόν παλαιότερα προβλήματα ή/και απειλές – ενώ λαμβάνετε υπόψη όλες τις προσωπικές περιστάσεις που θα μπορούσαν να αυξήσουν ή να μειώσουν τον κίνδυνο σε περίπτωση επιστροφής. Όλα αυτά πρέπει να εξετάζονται υπό το πρίσμα συναφών και επικαιροποιημένων ΠΧΚ. Κατά τη διερεύνηση των αποδιδόμενων πολιτικών πεποιθήσεων, πρέπει να συλλέγετε πληροφορίες σχετικά με τη συμπεριφορά του αιτούντος και τις περιστάσεις που οδήγησαν τις αρχές ή άλλους υπευθύνους στο να αποδώσουν πολιτικές πεποιθήσεις σε αυτόν, λαμβάνοντας υπόψη τις διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με τα πρότυπα συμπεριφοράς του υπεύθυνου δίωξης και τον τρόπο αντιμετώπισης προσώπων σε παρόμοιες καταστάσεις.
- Κατά τη νομική ανάλυση, πρέπει καταρχάς να αξιολογείται το εάν οι μορφές έκφρασης ή/και οι ενέργειες που περιγράφονται από τον αιτούντα μπορούν να χαρακτηριστούν ως πολιτικές πεποιθήσεις.
- Η αντίληψη των πολιτικών πεποιθήσεων του αιτούντος εκ μέρους του υπεύθυνου δίωξης και τα μέτρα που λαμβάνονται λόγω αυτής της αντίληψης είναι σημαντικοί παράγοντες που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την εξέταση του λόγου της δίωξης.
- Η αιτιώδης συνάφεια μεταξύ των πεποιθήσεων του αιτούντος και των συμβάντων για τα οποία εκφράζονται φόβοι μετά την επιστροφή δεν διαπιστώνεται με πρόδηλο τρόπο σε όλες τις περιπτώσεις. Έχετε υπόψη ότι η πρόθεση δίωξης του υπεύθυνου δίωξης δεν χρειάζεται να αποδεικνύεται από τον αιτούντα.

3. Ειδικές αιτήσεις ασύλου λόγω πολιτικών πεποιθήσεων

Το παρόν κεφάλαιο παρέχει οδηγίες για τον χειρισμό ειδικών αιτήσεων ασύλου λόγω πολιτικών πεποιθήσεων και περιλαμβάνει παραδείγματα θεμάτων που πρέπει να διερευνώνται κατά την εξέταση μιας υπόθεσης ⁽⁴³⁾.

3.1. Στρατιωτική θητεία

Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι τα κράτη νομιμοποιούνται να επιβάλλουν υποχρέωση στρατιωτικής θητείας και, ως εκ τούτου, η άρνηση στράτευσης δεν συνιστά έγκυρο λόγο για χορήγηση καθεστώτος διεθνούς προστασίας. Το κράτος έχει την εξουσία να επιβάλλει ποινές για λιποταξία ή ανυποταξία. Η στρατιωτική θητεία, ωστόσο, πρέπει να έχει μια νομική βάση, να εκτελείται με τρόπο μη αυθαίρετο και αμερόληπτο και να βασίζεται σε στρατιωτικές ανάγκες και σχέδια. Οποιαδήποτε τιμωρία λόγω άρνησης εκπλήρωσης της στρατιωτικής θητείας θα πρέπει να αποτρέπει κάθε είδους διάκριση, να είναι αναλογική και να προβλέπεται από τη νομοθεσία. Πρέπει επίσης να δίνεται η δυνατότητα προσφυγής κατά της πρόσκλησης στράτευσης ενώπιον δικαστηρίου ⁽⁴⁴⁾.

Οι χειριστές των υποθέσεων ενδέχεται να συναντούν υποθέσεις όπου η άρνηση εκπλήρωσης στρατιωτικής θητείας θα μπορούσε να οδηγήσει σε δίωξη ή σοβαρή βλάβη. Αυτό θα μπορούσε π.χ. να ισχύει σε περιπτώσεις όπου εκείνοι που αρνούνται να υπηρετήσουν υφίστανται απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση καθώς η τιμωρία για την άρνηση στράτευσης είναι δυσανάλογη ή/και ισοδυναμεί με απειλή για τη ζωή, ή εφόσον δεν παρέχεται εναλλακτική λύση για τους αντιρρησίες συνείδησης.

Βασικός στόχος αυτού του κεφαλαίου είναι να περιγράψει τη σχέση μεταξύ της άρνησης στράτευσης και του λόγου των πολιτικών πεποιθήσεων. Οι πολιτικές πεποιθήσεις σε περιπτώσεις άρνησης στράτευσης μπορεί να είναι αποδιδόμενες, αλλά η ίδια η άρνηση

⁽⁴³⁾ Το παρόν κεφάλαιο περιγράφει ειδικές καταστάσεις από τη σκοπιά του φόβου δίωξης λόγω πολιτικών πεποιθήσεων. Η σχετική με το άσυλο νομολογία του ΔΕΕ ή του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, στην οποία γίνεται αναφορά στο παρόν κεφάλαιο, είναι επομένως εκείνη που είναι διαθέσιμη για τον εκάστοτε λόγο κατά τη στιγμή της έκδοσης του παρόντος οδηγού. Μπορείτε να βρείτε περαιτέρω (εθνική) ή/και επικαιροποιημένη νομολογία στη [βάση δεδομένων νομολογίας του ΕΥΑΑ](#) χρησιμοποιώντας τη λειτουργία αναζήτησης και τη λέξη κλειδί «πολιτικές πεποιθήσεις».

⁽⁴⁴⁾ Βλ. UNHCR, [Κατευθυντήριες γραμμές για τη διεθνή προστασία των προσφύγων αριθ. 10: Αιτήσεις χορήγησης καθεστώτος πρόσφυγα που αφορούν στρατιωτική θητεία στο πλαίσιο του άρθρου 1 Α \(2\) της Σύμβασης του 1951 και/ή του Πρωτοκόλλου του 1967 για το Καθεστώς των Προσφύγων](#), [EN] 12 Νοεμβρίου 2014, σ. 2. Επίσης, σύμφωνα με την παράγραφο 171 της έκδοσης της UNHCR, [Εγχειρίδιο για τις διαδικασίες και τα κριτήρια καθορισμού του καθεστώτος των προσφύγων σύμφωνα με τη Σύμβαση του 1951 και το Πρωτόκολλο του 1967 για το καθεστώς των προσφύγων](#), HCR/IP/4/Eng/REV.1, επανέκδοση, Γενεύη, Ιανουάριος 1992:

171. Δεν αποτελεί κάθε πεποίθηση, όσο και αν είναι αληθινή, επαρκή λόγο για αίτηση ασύλου μετά από λιποταξία ή ανυποταξία. Δεν αρκεί να διαφωνεί κανείς με την κυβέρνηση της χώρας του όσον αφορά την πολιτική αιτιολόγηση μια συγκεκριμένης στρατιωτικής δράσης. Όταν, ωστόσο, ο τύπος της στρατιωτικής δράσης, με την οποία δεν επιθυμεί να συνδεθεί ένα άτομο, καταδικάζεται από τη διεθνή κοινότητα ως αντίθετη προς τους βασικούς κανόνες της ανθρώπινης συμπεριφοράς, η επιβολή ποινής λόγω λιποταξίας ή ανυποταξίας θα μπορούσε, υπό το πρίσμα όλων των υπόλοιπων απαιτήσεων του ορισμού, να θεωρηθεί από μόνη της ως δίωξη.

μπορεί επίσης να αποτελεί έκφραση πολιτικών πεποιθήσεων. Αυτό μπορεί να ισχύει σε περίπτωση που ο αιτών αντιτίθεται στη χρήση στρατιωτικής δύναμης ή στα μέσα και στις μεθόδους των κρατικών υπαλλήλων, ή αντιτίθεται απευθείας στην πολιτική της κυβέρνησης.

3.1.1. Σχετική ορολογία

Πριν από την περιγραφή των βασικών στοιχείων που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την εξέταση αιτήσεων που αφορούν στρατιωτική θητεία, είναι σημαντικό να αναφέρουμε τη σχετική με το θέμα ορολογία.

- **Στρατιωτική θητεία:** θητεία ή πράξεις που εκπληρώνονται κατά τη διάρκεια της θητείας στις ένοπλες δυνάμεις ενός κράτους. Αυτή μπορεί να εκπληρώνεται εν καιρώ ειρήνης ή κατά τη διάρκεια ένοπλης σύρραξης. Μπορεί να είναι αποτέλεσμα εθελοντικής κατάταξης στο στράτευμα ή υποχρεωτικής στρατολόγησης. Μη κρατικοί υπεύθυνοι δεν μπορούν να επιβάλλουν υποχρεωτική στρατολόγηση.
- **Εναλλακτική θητεία:** θητεία που εκπληρώνεται από αντιρρησίες συνείδησης ως υποκατάστατο της στρατολόγησης στις ένοπλες δυνάμεις του κράτους. Η εναλλακτική θητεία μπορεί να λαμβάνει τη μορφή πολιτικής θητείας εκτός των ενόπλων δυνάμεων (π.χ. σε δημόσια δομή υγείας, εθελοντική εργασία για φιλανθρωπικό ίδρυμα) ή σε ρόλο μη μάχιμου στο στράτευμα (π.χ. σε θέση μάγειρα ή υπαλλήλου γραφείου).
- **Ανυποταξία:** όταν ένας πολίτης αποφεύγει να καταταγεί ή να συμμορφωθεί προς κλήση στράτευσης για εκπλήρωση υποχρεωτικής στρατιωτικής θητείας.
- **Λιποταξία:** όταν στρατιώτης που υπηρετεί στις ένοπλες δυνάμεις εγκαταλείπει τη στρατιωτική του θέση ή λειτουργήμα χωρίς άδεια ή αντιτίθεται σε κλήση προκειμένου να εκπληρώσει τα στρατιωτικά του καθήκοντα.
- **Αποσκίρτηση:** όταν στρατιώτης που υπηρετεί στις ένοπλες δυνάμεις εγκαταλείπει τη στρατιωτική του θέση ή λειτουργήμα χωρίς άδεια ή αντιτίθεται σε κλήση προκειμένου να εκπληρώσει τα στρατιωτικά του καθήκοντα.

3.1.2. Δίωξη για λόγους (αποδιδόμενων) πολιτικών πεποιθήσεων στο πλαίσιο της στρατιωτικής θητείας

Υπάρχουν διάφορες περιστάσεις κατά τις οποίες η άρνηση εκπλήρωσης στρατιωτικής θητείας μπορεί να οδηγήσει σε δίωξη για λόγους (αποδιδόμενων) πολιτικών πεποιθήσεων.

- **Αντίρρηση συνειδήσεως** Η απουσία δυνατότητας αναγνώρισης της αντίρρησης συνειδήσεως και η απουσία δυνατότητας εναλλακτικής θητείας μπορούν, για τους αντιρρησίες συνειδήσεως, να θεωρηθούν από μόνες τους σοβαρή παραβίαση των

δικαιωμάτων του ανθρώπου, η οποία θα ισοδυναμούσε με δίωξη ⁽⁴⁵⁾. Σχετικό παράδειγμα θα μπορούσε να αποτελεί ένας ειρηνιστής αντιρρησίας συνείδησης σε χώρα όπου δεν υπάρχει αναγνώριση ή διαδικασία για την απόδοση καθεστώτος αντιρρησία συνείδησης ούτε και δυνατότητα εναλλακτικής θητείας.

- **Διακρίσεις ή/και κακομεταχείριση** κατά τη διάρκεια της στρατιωτικής θητείας. Ορισμένοι αιτούντες έχουν αντιμετωπίσει διακρίσεις και κακομεταχείριση κατά τη διάρκεια της στρατιωτικής τους θητείας. Αυτό μπορεί να ισχύει στην περίπτωση ανθρώπων με απόψεις αντίθετες προς τις κυβερνητικές πολιτικές, οι οποίοι υφίστανται διακρίσεις και κακομεταχείριση λόγω των πολιτικών τους πεποιθήσεων. Ένα ακόμα σχετικό παράδειγμα είναι εκείνο των στρατευμένων από συγκεκριμένες περιοχές οι οποίοι τοποθετούνται στο μέτωπο με δυσανάλογο ρυθμό αμέσως μετά τη στράτευσή τους και με ελάχιστη εκπαίδευση σε συνθήκες μάχης, ως ένα είδος τιμωρίας για την έλλειψη αφοσίωσης στο καθεστώς που επιδεικνύουν ορισμένες ομάδες στην περιοχή της χώρας από την οποία προέρχονται οι συγκεκριμένοι στρατευμένοι.
- **Δυσανάλογη ή/και αυθαίρετη τιμωρία** του λιποτάκτη ή του ανυπότακτου, λόγω των πολιτικών του πεποιθήσεων. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η τιμωρία που επιβάλλεται στους αιτούντες που αρνούνται να υπηρετήσουν τη στρατιωτική τους θητεία είναι δυσανάλογη ή εφαρμόζεται αυθαίρετα λόγω των (εικαζόμενων) πολιτικών πεποιθήσεων ή του ιστορικού του αιτούντος.
- **Ποινική δίωξη ή επιβολή ποινής για την άρνηση εκπλήρωσης στρατιωτικής θητείας σε σύρραξη, εάν η εκπλήρωση της στρατιωτικής θητείας θα περιλάμβανε εγκλήματα ή πράξεις που εμπίπτουν στους λόγους αποκλεισμού** που προβλέπονται στο άρθρο 12 παράγραφος 2 της ΟΕΑΑ (αναδιατύπωση). Σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 2 της ΟΕΑΑ (αναδιατύπωση), μια πράξη δίωξης μπορεί να λάβει τη μορφή ποινικής δίωξης ή επιβολής ποινής για την άρνηση εκπλήρωσης στρατιωτικής θητείας σε σύρραξη, εάν η εκπλήρωση της στρατιωτικής θητείας θα περιλάμβανε εγκλήματα ή πράξεις που εμπίπτουν στους λόγους αποκλεισμού. Σχετικά παραδείγματα μπορεί να αφορούν και περιπτώσεις ανυποταξίας ή λιποταξίας κατά τη διάρκεια εμφυλίου πολέμου ⁽⁴⁶⁾.

⁽⁴⁵⁾ Στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, απόφαση της 7ης Ιουλίου 2011, *Bayatyan κατά Αρμενίας*, 23459/03, ECLI:CE:ECHR:2011:0707JUD002345903, σκέψη 110, το δικαστήριο επισημαίνει τα εξής:

Το άρθρο 9 [της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών] δεν αναφέρεται ρητά σε δικαίωμα αντίρρησης συνείδησης. Θεωρεί, ωστόσο, ότι η εναντίωση στη στρατιωτική θητεία, όταν είναι αποτέλεσμα σοβαρής και ανυπέρβλητης σύγκρουσης μεταξύ της υποχρέωσης εκπλήρωσης στρατιωτικής θητείας και της συνείδησης ενός ατόμου ή βαθέων και ειλικρινών θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, συνιστά άποψη ή πεποίθηση επαρκούς πειστικότητας, σοβαρότητας, συνοχής και σημασίας ώστε να συνεπάγεται τις εγγυήσεις του άρθρου 9.

⁽⁴⁶⁾ Ο λόγος των πολιτικών πεποιθήσεων μπορεί να παρουσιάζει ενδιαφέρον και σε άλλες περιπτώσεις (βλ. UNHCR, *Κατευθυντήριες γραμμές για τη διεθνή προστασία αριθ. 10*, παράγραφοι 53 και 54), π.χ. όταν ένας στρατιώτης λαμβάνει γνώση σχετικά με εγκληματικές δραστηριότητες (βλ. επίσης ενότητα 3.4) και σε περιπτώσεις όπου ο λόγος των πολιτικών πεποιθήσεων μπορεί να ισχύει για μέλη της οικογένειας αντιρρησία συνείδησης, ανυπότακτου ή λιποτάκτη ο οποίος έχει αναγνωριστεί ως υποστηρικτής μιας συγκεκριμένης πολιτικής υπόθεσης (βλ. επίσης ενότητα 3.2).

Άρθρο 9 παράγραφος 2 στοιχείο ε) της ΟΕΑΑ (αναδιατύπωση) – λόγοι δίωξης

2. Οι πράξεις που μπορούν να χαρακτηρισθούν ως πράξεις δίωξης σύμφωνα με την παράγραφο 1 μπορούν μεταξύ άλλων να έχουν τη μορφή:

[...]

ε) ποινικής δίωξης ή επιβολής ποινής για την άρνηση εκπλήρωσης στρατιωτικής θητείας σε σύρραξη, εάν η εκπλήρωση της στρατιωτικής θητείας θα περιλάμβανε εγκλήματα ή πράξεις που εμπίπτουν στους λόγους αποκλεισμού που προβλέπονται στο άρθρο 12 παράγραφος 2).

3.1.3. Θέματα προς διερεύνηση κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης

Κατά την εξέταση αιτήσεων που αφορούν άρνηση εκπλήρωσης στρατιωτικής θητείας, τα σημαντικά στοιχεία είναι τα ακόλουθα.

(α) Αποσαφήνιση της κατάστασης του αιτούντος

Παραδείγματα θεμάτων προς διερεύνηση σχετικά με την κατάσταση του αιτούντος όσον αφορά τις στρατιωτικές του υποχρεώσεις

- Προσδιορισμός της ακριβούς κατάστασης του αιτούντος όσον αφορά τις στρατιωτικές του υποχρεώσεις (επιλέξιμος για στρατολόγηση / ανυπότακτος / λιποτάκτης).
- Προηγούμενη προετοιμασία βάσει των σχετικών ΠΧΚ είναι απαραίτητη και μπορεί να περιλαμβάνει τα ακόλουθα:
 - το νομικό πλαίσιο που διέπει τη στρατιωτική θητεία στην υπό εξέταση χώρα.
 - τις ποινές για άρνηση εκπλήρωσης θητείας.
 - **την ύπαρξη και συνάφεια των ρυθμίσεων** για τους αντιρρησίες συνείδησης.
 - την ύπαρξη εναλλακτικής μορφής θητείας.
 - τη δυνατότητα εξαιρέσεων ή αναβολών και τη διαδικασία αίτησής τους.
 - τις συνθήκες και τη μεταχείριση που βιώνουν οι στρατευμένοι και τη διάρκεια της υποχρεωτικής στρατιωτικής θητείας.
 - πιθανές πτυχές διακρίσεων που εισάγει ο νόμος και η εφαρμογή του όσον αφορά τους πολιτικούς αντιφρονούντες.
 - τις συνέπειες της ανυποταξίας / λιποταξίας και την αντίληψη των κρατικών υπευθύνων όσον αφορά εκείνους που αρνούνται να υπηρετήσουν τη στρατιωτική τους θητεία.
 - την ύπαρξη και φύση της σύγκρουσης στην υπό εξέταση χώρα καταγωγής, εάν συντρέχει περίπτωση.

(β) Σχετικά έγγραφα που προσκομίζονται από τον αιτούντα όσον αφορά τη στρατιωτική θητεία

Παραδείγματα θεμάτων προς διερεύνηση σχετικά με τα έγγραφα που προσκομίζονται από τον αιτούντα

- Ερευνήστε το εάν ο αιτών μπορεί να προσκομίσει συγκεκριμένα έγγραφα, π.χ. επιστολή που να αναφέρει ότι ο αιτών έχει στρατολογηθεί και έχει λάβει κλήση να υπηρετήσει τη θητεία του ή, σε περίπτωση, εφέδρων, καταλόγους εφέδρων.
- Ερευνήστε το εάν οι προσδοκίες σχετικά με τα έγγραφα που αφορούν τη στρατιωτική θητεία σχετίζονται με την κατάσταση της χώρας. Ο χειριστής της υπόθεσης πρέπει να είναι εξοικειωμένος με τις σχετικές διαδικασίες, όπως π.χ.:
 - τα στάδια της κατάταξης στο στράτευμα.
 - προϋποθέσεις για εξαίρεση από τη στρατιωτική θητεία.
 - ειδοποιήσεις που λαμβάνονται από τις αρχές.

(γ) Δραστηριότητες και θέσεις του αιτούντος κατά τη διάρκεια της στρατιωτικής θητείας (εάν έχει υπηρετήσει)

Παραδείγματα θεμάτων προς διερεύνηση σχετικά με τις δραστηριότητες ή/και θέσεις του αιτούντος κατά τη διάρκεια της στρατιωτικής του θητείας

- Πού υπηρέτησε ο αιτών και για πόσο διάστημα (π.χ. σε ποιο σώμα των ενόπλων δυνάμεων (στρατό ξηράς, αεροπορία, ναυτικό) υπηρέτησε και σε ποια μεραρχία/τάγμα/ταξιαρχία/μονάδα);
- Ποιες θέσεις/βαθμούς κατείχε διαδοχικά ο αιτών (π.χ. τοποθεσίες των στρατοπέδων ή εγκαταστάσεων εκπαίδευσης όπου υπηρέτησε);
- Ποιους κύκλους κατάρτισης παρακολούθησε ο αιτών;
- Ποια ήταν τα διαδοχικά καθήκοντα και υποχρεώσεις του αιτούντος (π.χ. καθήκοντα της μονάδας και του αιτούντος, χρησιμοποιούμενα όπλα, ασκήσεις στις οποίες συμμετείχε);
- Εξετάστε πιθανά έγγραφα (π.χ. επίσημη επικοινωνία ή στρατιωτική ταυτότητα).

Κατά την εξέταση των παραπάνω θεμάτων:

- έχετε υπόψη ότι η κατάσταση του αιτούντος, π.χ. προηγούμενη κατοχή κεντρικής θέσης και στη συνέχεια λιποταξία, μπορεί σε ορισμένες περιπτώσεις να συνιστά περίπτωση που επηρεάζει τον κίνδυνο.
- έχετε κατά νου πιθανούς λόγους αποκλεισμού ⁽⁴⁷⁾.

⁽⁴⁷⁾ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τους λόγους αποκλεισμού και τη συνέντευξη με επικέντρωση στον αποκλεισμό, βλ. EASO, Πρακτικός οδηγός: Αποκλεισμός, κεφάλαιο 4, Ιανουάριος 2017.

(δ) Εναντίωση στη στρατιωτική θητεία και λόγοι

Παραδείγματα θεμάτων προς διερεύνηση σχετικά με πιθανή εναντίωση στη στρατιωτική θητεία και τους λόγους μιας τέτοιας εναντίωσης

- Ερευνήστε το εάν ο αιτών εναντιώνεται στη στρατιωτική θητεία και γιατί.
 - Εναντιώνεται ο αιτών στη στρατιωτική θητεία εν γένει ή αφορά η εναντίωσή του μόνο συγκεκριμένες στρατιωτικές επιχειρήσεις στις οποίες ζητείται (πιθανώς) από τον αιτούντα να συμμετάσχει;
 - Πότε έλαβε ο αιτών την απόφασή του, ποιες ήταν οι περιστάσεις και πώς διαμορφώθηκε αυτή η απόφαση;
 - Αφορά η εναντίωση την ύπαρξη παράνομων συγκρούσεων, περιλαμβανομένων των πολεμικών μεθόδων ή/και παραβιάσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων;
 - Υπάρχει πιθανότητα να έχει εμπλακεί ο αιτών σε πράξεις στο πλαίσιο μιας σύγκρουσης που να συνιστούν λόγους αποκλεισμού;
 - Φοβάται ο αιτών τυχόν διακρίσεις ή/και κακομεταχείριση κατά τη διάρκεια της στρατιωτικής του θητείας;
- Ερευνήστε εάν οι λόγοι αυτοί απορρέουν από τις πολιτικές πεποιθήσεις του αιτούντος.
 - Φοβάται ο αιτών τυχόν διακρίσεις ή κακομεταχείριση λόγω των πολιτικών του πεποιθήσεων;
 - Αρνείται ο αιτών να πάρει μέρος σε εμφύλιο πόλεμο;
 - Επικαλείται ο αιτών αντίρρηση συνείδησης λόγω των πολιτικών του πεποιθήσεων;

Κατά τη διερεύνηση των παραπάνω θεμάτων, έχετε υπόψη ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, οι πολιτικές πεποιθήσεις του αιτούντος δεν είναι πραγματικές αλλά αποδιδόμενες από το κράτος. Αυτό μπορεί να συμβαίνει όταν οι ΠΧΚ υποδηλώνουν ότι το καθεστώς θεωρεί όσους αρνούνται τη στρατιωτική θητεία ως αντιφρονούντες ή σε χώρες που βρίσκονται σε εμφύλιο πόλεμο ή με απολυταρχικά καθεστώτα.

(ε) Αντίδραση των αρχών στην άρνηση εκπλήρωσης στρατιωτικής θητείας

Παραδείγματα θεμάτων προς διερεύνηση σχετικά με την αντίδραση των αρχών

- Προσέγγισαν οι αρχές τον αιτούντα λόγω της άρνησής του να εκπληρώσει τη στρατιωτική του θητεία;
- Απειλήσαν οι αρχές τον αιτούντα λόγω της εναντίωσής του στη στρατιωτική θητεία;
- Μετά τη λιποταξία ή την ανυποταξία, εστάλη στον αιτούντα ειδοποίηση/επιστολή;
 - Εάν ναι, τι περιείχε; Επικοινωνήσαν οι αρχές με τον αιτούντα με άλλα μέσα; Εάν ναι, με ποιον τρόπο ή χρησιμοποιώντας ποιες μεθόδους στρατολόγησης;

(στ) Γνώση από τις αρχές των πολιτικών πεποιθήσεων του αιτούντος**Παραδείγματα θεμάτων προς διερεύνηση σχετικά με τη γνώση από τις αρχές των πιθανών πολιτικών πεποιθήσεων του αιτούντος**

- Υπάρχουν περιστατικά που να φανερώνουν ότι οι αρχές έχουν γνώση των πολιτικών πεποιθήσεων του αιτούντος;
- Έχουν υπάρξει σαφείς αναφορές στις (αποδιδόμενες) πολιτικές πεποιθήσεις του αιτούντος από την πλευρά των αρχών;
- Έχουν υπάρξει απειλές κατά του αιτούντος με τη χρήση πολιτικών υπαινιγμών;
- **Έχει εκφράσει ο αιτών τις πολιτικές του πεποιθήσεις σε άλλες περιπτώσεις στο παρελθόν;**
- **Έχει εμπλακεί ο αιτών σε πολιτικές δραστηριότητες κατά του καθεστώτος στο παρελθόν, αποκαλύπτοντας με τον τρόπο αυτό την αντίθεσή του προς τις αρχές;**
- Υπάρχουν ενδείξεις ότι οι αρχές θεωρούν τους ανυπότακτους και τους λιποτάκτες ως αντιπάλους;

(ζ) Υφιστάμενες συνθήκες της στρατιωτικής θητείας**Παραδείγματα θεμάτων προς διερεύνηση σχετικά με τις καταστάσεις και τις συνθήκες στις οποίες θα εκτίθετο ο αιτών κατά τη διάρκεια της στρατιωτικής του θητείας**

- Υπάρχει πιθανότητα απειλής κατά της ζωής ή της ελευθερίας;
- Υπάρχει κίνδυνος διάπραξης πράξεων που συνιστούν λόγους αποκλεισμού κατά τη διάρκεια μιας σύγκρουσης;
- Υπάρχει κίνδυνος παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (π.χ. αναγκαστική εργασία, σεξουαλική κακοποίηση);
- Υπάρχει κίνδυνος ποινικής δίωξης και επιβολής δυσανάλογης ποινής;
- Υπάρχει κίνδυνος κακομεταχείρισης ή/και μεροληπτικών μέτρων;
- Ποια είναι η μεταχείριση ατόμων σε παρόμοια κατάσταση με τον αιτούντα κατά τη διάρκεια της στρατιωτικής τους θητείας;
- Ερευνήστε πιθανές έμμεσες συνέπειες που θα μπορούσαν να προέλθουν από μη στρατιωτικούς και μη κρατικούς υπεύθυνους, όπως:
 - σωματική βία, σοβαρή μεροληπτική μεταχείριση ή/και παρενόχληση από την κοινότητα ή άλλες μορφές αντιποίνων λόγω ανυποταξίας ή λιποταξίας (π.χ. αναστολή δικαιωμάτων γαιοκτησίας, εγγραφής σε σχολείο ή πανεπιστήμιο ή πρόσβασης σε κοινωνικές υπηρεσίες).
- Εάν υπάρχει συνεχιζόμενη σύγκρουση στη χώρα, ερευνήστε τη φύση και τα χαρακτηριστικά της σύγκρουσης, τις πολεμικές μεθόδους που εφαρμόζονται και τις πιθανές παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων ή τον κίνδυνο διάπραξης πράξεων που συνιστούν λόγους αποκλεισμού κατά τη διάρκεια της στρατιωτικής θητείας. Σημαντική είναι και η προηγούμενη προετοιμασία μέσω της διερεύνησης των σχετικών ΠΧΚ.

3.1.4. Νομική ανάλυση

Μετά την εξέταση των θεμάτων που αναφέρθηκαν ανωτέρω, οι χειριστές των υποθέσεων μπορούν να προχωρούν στην αξιολόγηση του εάν ο αιτών έχει βάσιμο φόβο για τις αναμενόμενες συνέπειες λόγω της άρνησής του να υπηρετήσει τη στρατιωτική του θητεία και εάν οι εν λόγω συνέπειες φτάνουν στο όριο της δίωξης. Το επόμενο στάδιο έχει να κάνει με τη διαπίστωση των λόγων για τους οποίους συνέβη η δίωξη και του εάν οφείλεται σε (αποδιδόμενες) πολιτικές πεποιθήσεις, σε άλλους λόγους ή σε τυχόν συνδυασμό (αποδιδόμενων) πολιτικών πεποιθήσεων και άλλων λόγων (για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. ενότητα [Νομική ανάλυση](#)).

Η ύπαρξη σύνδεσης μεταξύ τουλάχιστον ενός εκ των λόγων της δίωξης και του φόβου των συνεπειών μετά την άρνηση εκπλήρωσης της στρατιωτικής θητείας πρέπει εν συνεχεία να τεκμηριώνεται. Έχετε υπόψη ότι, στο πλαίσιο εμφυλίου πολέμου, τεκμαίρεται ότι η άρνηση εκπλήρωσης στρατιωτικής θητείας υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 9 παράγραφος 2 στοιχείο ε) της ΟΕΑΑ (αναδιατύπωση) σχετίζεται με έναν από τους λόγους δίωξης όπως ορίζονται στην ΟΕΑΑ (αναδιατύπωση). Σε αυτό το πλαίσιο, οι εθνικές αρχές είναι αυτές που πρέπει να εξακριβώνουν την ευλογοφάνεια της σύνδεσης μεταξύ των λόγων της δίωξης και της ποινικής δίωξης και επιβολής ποινής. Βλ. επίσης τη σύνοψη της απόφασης του ΔΕΕ στην υπόθεση *EZ κατά Bundesrepublik Deutschland* στο τέλος της παρούσας ενότητας.

Είναι σημαντικό να θυμόμαστε ότι, σε πολλές περιπτώσεις, η άρνηση εκπλήρωσης στρατιωτικής θητείας μπορεί επίσης να συνδέεται με έκφραση θρησκευτικών πεποιθήσεων ή

να υποκινείται από τη συμμετοχή σε συγκεκριμένη κοινωνική ομάδα, οπότε και οι πράξεις δίωξης θα συνδέονταν με τους ίδιους λόγους ⁽⁴⁸⁾.

Ο βάσιμος φόβος δίωξης μπορεί να βασίζεται άμεσα στη φυλή του αιτούντος, π.χ. όταν στρατευμένοι από συγκεκριμένη φυλετική ομάδα αντιμετωπίζουν δυσμενέστερες συνθήκες από άλλους ή είναι οι μόνοι που καλούνται να στρατευθούν. Ομοίως, παιδιά μπορεί να εξαναγκάζονται σε στράτευση επειδή ανήκουν σε στοχευόμενη εθνοτική ομάδα ⁽⁴⁹⁾.

Σχετικό εργαλείο του ΕΥΑΑ

Βλ. ΕΥΑΑ, *Πρακτικός οδηγός για συνεντεύξεις αιτούντων με αιτήσεις για θρησκευτικούς λόγους*, [EN] 2022, ενότητα 4.4. «Αντίρρηση συνειδήσεως για λόγους θρησκείας».

Η συγκεκριμένη ενότητα του οδηγού αφορά αιτήσεις για χορήγηση διεθνούς προστασίας εξαιτίας άρνησης εκπλήρωσης στρατιωτικών υποχρεώσεων στη χώρα καταγωγής λόγω αντίρρησης συνειδήσεως για θρησκευτικούς λόγους.

ΔΕΕ, 2020, *ΕΖ κατά Bundesrepublik Deutschland*, σύνοψη των σκέψεων 26–61 ⁽⁵⁰⁾

Στο πλαίσιο αιτήματος για έκδοση προδικαστικής απόφασης, ζητήθηκε από το ΔΕΕ να ερμηνεύσει τα άρθρα 9 παράγραφος 2 στοιχείο ε) και 9 παράγραφος 3 της ΟΕΑΑ (αναδιατύπωση), τα οποία περιλαμβάνουν, μεταξύ των πιθανών πράξεων δίωξης, την «ποινική δίωξη ή επιβολή ποινής για την άρνηση εκπλήρωσης στρατιωτικής θητείας σε σύρραξη, εάν η εκπλήρωση της στρατιωτικής θητείας θα συμπεριλάμβανε εγκλήματα ή πράξεις που εμπίπτουν στους λόγους αποκλεισμού που προβλέπονται στο άρθρο 12 παράγραφος 2.»

Η εν λόγω σύνοψη της απόφασης έχει συνταχθεί υπό μορφή αρχών που απορρέουν από την απόφαση.

Ο ΕΖ είναι Σύρος υπήκοος ο οποίος εγκατέλειψε τη Συρία το 2014 για να αποφύγει να υπηρετήσει τη στρατιωτική του θητεία, καθώς φοβόταν ότι θα έπρεπε έτσι να συμμετάσχει στον εμφύλιο πόλεμο. Υπέβαλε αίτηση χορήγησης διεθνούς προστασίας το 2016 βάσει αυτού του λόγου.

Για να εφαρμόζεται το άρθρο 9 παράγραφος 2 στοιχείο ε) της ΟΕΑΑ (αναδιατύπωση) πρέπει να πληρούνται τα ακόλουθα κριτήρια.

⁽⁴⁸⁾ ΔΕΕ, απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 2020, *ΕΖ κατά Bundesrepublik Deutschland*, C-238/19, ECLI:EU:C:2020:945, σκέψεις 26–61. Σύνοψη διαθέσιμη στη [βάση δεδομένων νομολογίας του ΕΥΑΑ](#), παράγραφος 47.

⁽⁴⁹⁾ UNHCR, *Κατευθυντήριες γραμμές για τη διεθνή προστασία αριθ. 10*, 12 Νοεμβρίου 2014, σ. 11.

⁽⁵⁰⁾ ΔΕΕ, απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 2020, *ΕΖ κατά Bundesrepublik Deutschland*, C-238/19, ECLI:EU:C:2020:945, σκέψεις 26–61. Σύνοψη διαθέσιμη στη [βάση δεδομένων νομολογίας του ΕΥΑΑ](#).

- **Η δίωξη πρέπει να είναι αποτέλεσμα της άρνησης εκπλήρωσης στρατιωτικής θητείας.** Συνεπώς, η άρνηση αυτή πρέπει να αποτελεί το **μόνο μέσο που έχει στη διάθεσή του ο ενδιαφερόμενος προκειμένου να αποφύγει τη συμμετοχή του στα εγκλήματα** που διαλαμβάνονται στο άρθρο 12 παράγραφος 2 στοιχείο α) (σκέψεις 26–32).
 - Εάν ο αιτών μπορούσε να **κάνει χρήση διαδικασίας** για την απόκτηση του καθεστώτος αντιρρησία συνείδησης, αλλά δεν το έπραξε, εκτός εάν δεν υπήρχε στη διάθεσή του διαδικασία, **η οποία θα απέκλειε την προστασία** δυνάμει του άρθρου 9 παράγραφος 2 στοιχείο ε).
 - **Εάν δεν υπάρχει διαδικασία** άρνησης εκπλήρωσης στρατιωτικής θητείας, δεν μπορεί **να απαιτηθεί από τον αρνητή στράτευσης να επισημοποιήσει την άρνησή του** βάσει συγκεκριμένης διαδικασίας. Λόγω του παράνομου χαρακτήρα της εν λόγω άρνησης και της ποινικής δίωξης και της επιβολής ποινής στις οποίες εκτίθεται ο αρνούμενος, δεν μπορεί ευλόγως να αναμένεται από αυτόν να εκφράσει την άρνησή του ενώπιον των στρατιωτικών αρχών.
 - Πρέπει να διαπιστώνεται ότι υφίσταται **πραγματική άρνηση** εκπλήρωσης της στρατιωτικής του θητείας. Αυτό πρέπει να αξιολογείται λαμβανομένων υπόψη όλων των σχετικών στοιχείων (ΠΧΚ, σχετικές δηλώσεις και έγγραφα που προσκομίζονται από τον αιτούντα, ατομική θέση και προσωπικές περιστάσεις του αιτούντος).
- Εναπόκειται στις **εθνικές αρχές να εκτιμούν αν η εκπλήρωση της στρατιωτικής θητείας θα είχε κατ' ανάγκη ή, τουλάχιστον, κατά πάσα πιθανότητα ως αποτέλεσμα να διαπράξει ο αιτών εγκλήματα που συνιστούν λόγους αποκλεισμού**, τα οποία διαλαμβάνονται στο άρθρο 12 παράγραφος 2· αυτό ισχύει επίσης όταν ο αιτών δεν γνωρίζει ποιος θα είναι ο μελλοντικός του τομέας στρατιωτικής δράσης (σκέψεις 33–38).
 - Η εν λόγω αξιολόγηση πρέπει να βασίζεται στο σύνολο των **σχετικών αποδεικτικών στοιχείων** (ΠΧΚ κατά τη στιγμή της απόφασης, ατομική θέση και προσωπικές περιστάσεις του αιτούντος).
 - Η αξιολόγηση πρέπει να διαπιστώνει εάν η **συνολική κατάσταση** καθιστά ευλογοφανή τη διάπραξη των προβαλλόμενων εγκλημάτων.
 - Η **έμμεση συμμετοχή** στη διάπραξη τέτοιων εγκλημάτων (π.χ. μέσω της παροχής διοικητικής μέριμνας ή τεχνικής υποστήριξης, παρά με απευθείας συμμετοχή σε μάχιμες μονάδες) δεν αποκλείει, καταρχήν, την εφαρμογή του άρθρου 9 παράγραφος 2 στοιχείο ε).
 - Στο πλαίσιο **ενός γενικευμένου εμφυλίου πολέμου**, ο οποίος χαρακτηρίζεται από επαναλαμβανόμενη και συστηματική διάπραξη εγκλημάτων πολέμου, εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας ή άλλων εγκλημάτων που παρατίθενται στο άρθρο 12 παράγραφος 2 της ΟΕΑΑ (αναδιатύπωση)⁽⁵¹⁾, από τον στρατό με τη χρήση στρατευσίμων,

⁽⁵¹⁾ Άρθρο 12 παράγραφος 2 ΟΕΑΑ (αναδιатύπωση):

2. Υπήκοος τρίτης χώρας ή ανιθαγενής αποκλείεται από το καθεστώς πρόσφυγα όταν υπάρχουν σοβαροί λόγοι για να θεωρείται ότι:

τεκμαίρεται ότι η εκπλήρωση στρατιωτικής θητείας περιλαμβάνει τη διάπραξη τέτοιων εγκλημάτων, άμεσα ή έμμεσα, ανεξαρτήτως του τομέα δράσης του αιτούντος.

- Πρέπει να υπάρχει μια **σύνδεση μεταξύ των λόγων δίωξης και των πράξεων της δίωξης** όπως παρατίθενται στο άρθρο 9 παράγραφος 2 στοιχείο ε) (σκέψεις 45–61).
- Συντρέχει **ισχυρό τεκμήριο σύνδεσης** με έναν εκ των πέντε λόγων δίωξης όπως ορίζονται στο άρθρο 2 στοιχείο δ), όταν ο αιτών φοβάται δίωξη ή επιβολή ποινής λόγω άρνησης εκπλήρωσης στρατιωτικής θητείας, σε περιπτώσεις όπου η εκπλήρωση στρατιωτικής θητείας θα περιελάμβανε τη διάπραξη εγκλημάτων πολέμου και εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας (σκέψεις 57–61).

Το ισχυρό αυτό κριτήριο βασίζεται στο γεγονός ότι:

από την άρνηση εκπλήρωσης της στρατιωτικής θητείας, ιδίως όταν η άρνηση αυτή επισύρει βαριές κυρώσεις, είναι δυνατό να συναχθεί η ύπαρξη έντονης σύγκρουσης αξιών και πολιτικών ή θρησκευτικών πεποιθήσεων μεταξύ του ενδιαφερομένου και των αρχών της χώρας καταγωγής.

[...]

σε πλαίσιο ένοπλης σύρραξης, ιδίως δε εμφυλίου πολέμου, και ελλείψει νόμιμης δυνατότητας απαλλαγής από τις στρατιωτικές υποχρεώσεις, είναι πολύ πιθανό η άρνηση εκπλήρωσης της στρατιωτικής θητείας να ερμηνευθεί από τις αρχές ως πράξη πολιτικής αντίθεσης, ανεξαρτήτως των τυχόν πιο περίπλοκων προσωπικών κινήτρων του ενδιαφερομένου⁽⁵²⁾.

- Δεν εναπόκειται στον αιτούντα αλλά στις **αρμοδίες εθνικές αρχές να εκτιμήσουν**, λαμβανομένων υπόψη όλων των περιστάσεων που επικαλείται ο αιτών διεθνή προστασία, **το ευλογοφανές αυτού του συσχετισμού** (σκέψεις 54–56).

-
- (a) έχει διαπράξει έγκλημα κατά της ειρήνης, έγκλημα πολέμου ή έγκλημα κατά της ανθρωπότητας, όπως τα εγκλήματα αυτά ορίζονται στις διεθνείς συμβάσεις που έχουν καταρτισθεί με σκοπό τη θέσπιση διατάξεων σχετικών με τα εγκλήματα αυτά,
 - (b) έχει διαπράξει σοβαρό μη πολιτικό έγκλημα εκτός της χώρας ασύλου πριν γίνει δεκτός ως πρόσφυγας, ήτοι πριν από τον χρόνο έκδοσης άδειας διαμονής βασισμένης στην αναγνώριση του καθεστώτος πρόσφυγα· οι ιδιαίτερα σκληρές πράξεις, έστω και αν διαπράττονται με υποτιθέμενο πολιτικό στόχο, μπορούν να χαρακτηρισθούν ως σοβαρά μη πολιτικά εγκλήματα·
 - (c) είναι ένοχος πράξεων που αντιβαίνουν προς τους σκοπούς και τις αρχές των Ηνωμένων Εθνών όπως ορίζονται στο προοίμιο και στα άρθρα 1 και 2 του καταστατικού χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

⁽⁵²⁾ ΔΕΕ, απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 2020, *EZ κατά Bundesrepublik Deutschland*, C-238/19, ECLI:EU:C:2020:945, σκέψεις 49 και 50. Σύνοψη διαθέσιμη στη [βάση δεδομένων νομολογίας του ΕΥΔΑ](#).

3.2. Μέλη της οικογένειας

Ένα από τα συνηθέστερα προφίλ αποδιδόμενων πολιτικών πεποιθήσεων είναι όταν ο αιτών αντιμετωπίζει κίνδυνο δίωξης ή σοβαρής βλάβης επειδή κάποιος από τα μέλη της οικογένειάς του είναι πολιτικά ενεργό.

Στην ειδική αυτή περίπτωση, πρέπει να εξετάζουμε τις δραστηριότητες της (ευρύτερης) οικογένειας και τους κινδύνους που αυτές μπορεί να συνεπάγονται για τα υπόλοιπα μέλη της οικογένειας.

3.2.1. Φόβος δίωξης βάσει οικογενειακών σχέσεων

Όταν ο αιτών έχει μέλος της οικογένειάς του παρόν στη χώρα ασύλου και έχει διαπιστωθεί από την αποφαινόμενη αρχή, ή δηλωθεί από τον αιτούντα, ότι το εν λόγω μέλος της οικογένειας έχει βάσιμο φόβο δίωξης, ενδέχεται να πρέπει να εξεταστεί το εάν, αναλόγως των προσωπικών περιστάσεων, ο αιτών εκτίθεται στην απειλή της δίωξης λόγω του οικογενειακού δεσμού με το πρόσωπο που βρίσκεται σε κίνδυνο⁽⁵³⁾. Με άλλα λόγια, όταν τα μέλη μιας οικογένειας έχουν υποβάλει αίτηση για χορήγηση διεθνούς προστασίας στη χώρα ασύλου και ένα από αυτά αναγνωρίζεται ως δικαιούχος λόγω της πολιτικής του δράσης ή των δηλωμένων πολιτικών του πεποιθήσεων, τότε η αποφαινόμενη αρχή ενδέχεται να πρέπει να εξετάσει εάν τα υπόλοιπα μέλη της οικογένειας βρίσκονται επίσης σε κίνδυνο στη χώρα καταγωγής λόγω της οικογενειακής σύνδεσης που έχουν με τον δικαιούχο. Σε αυτήν την περίπτωση, ο ίδιος ο οικογενειακός δεσμός δημιουργεί φόβο για τον αιτούντα, ο οποίος πρέπει να διαφοροποιείται από την περίπτωση όπου όλα τα μέλη της οικογένειας έχουν στοχοποιηθεί για την πολιτική τους δραστηριότητα.

Στην πράξη, σε αυτές τις περιπτώσεις η πρόσβαση σε πληροφορίες είναι μάλλον εύκολη, καθώς πολλές από τις πληροφορίες που είναι απαραίτητες για τη διαπίστωση του δεσμού και των αναγκών προστασίας του αιτούντος υπάρχουν στον φάκελο του μέλους της οικογένειας το οποίο είναι ήδη δικαιούχος λόγω της δραστηριότητάς του⁽⁵⁴⁾. Σε μια τέτοια περίπτωση διασταυρώνετε τις πληροφορίες με τον αιτούντα και προχωράτε σε μια διεξοδική εξέταση της υπόθεσής του, ώστε να αξιολογήσετε εάν ο αιτών εκτίθεται επίσης σε κινδύνους λόγω της σύνδεσής του με τον δικαιούχο. Αυτό ισχύει ιδίως σε περίπτωση που ο αιτών και ο δικαιούχος είναι μέλη της ίδιας πυρηνικής οικογένειας.

Έχετε υπόψη ότι τα τέκνα ή ακόμη και ο/η σύζυγος ενδέχεται να μην έχουν πάντα (πλήρη) επίγνωση του κινδύνου που μπορεί να αντιμετωπίζουν. Σε τέτοιες περιπτώσεις, θα πρέπει να διερευνήσετε τον κίνδυνο για τα μέλη της οικογένειας, ξεκινώντας από τις δηλώσεις του κύριου αιτούντος.

Συνήθως, τα μέλη της οικογένειας που θα μπορούσαν να αντιμετωπίσουν κίνδυνο ή δίωξη ή σοβαρή βλάβη λόγω της πολιτικής δραστηριότητας άλλου μέλους της οικογένειας είναι τα μέλη της πυρηνικής οικογένειας, δηλαδή η σύζυγος ή ο σύζυγος και τα τέκνα. Ωστόσο, ο

⁽⁵³⁾ Βλ. αιτιολογική σκέψη 36 της ΟΕΑΑ (αναδιατύπωση): «Τα μέλη της οικογένειας, λόγω της σχέσης τους με τον πρόσφυγα και μόνο, εκτίθενται συνήθως σε δίωξεις κατά τρόπον που να μπορεί να αποτελέσει βάση για τη χορήγηση του καθεστώτος πρόσφυγα». ΔΕΕ, απόφαση της 4ης Οκτωβρίου 2018, [Niyar Rauf Kaza Ahmedbekova, Rauf Emin Oqla Ahmedbekov κατά Αναπληρωτή Προέδρου του Κρατικού Οργανισμού για τους Πρόσφυγες \(Zamestnik-predsedatel na Darzhavna agentsia za bezhantsite\)](#), C-652/16, ECLI:EU:C:2018:801, σκέψη 50.

⁽⁵⁴⁾ Για το ζήτημα της πρόσβασης στους φακέλους μελών της οικογένειας, βλ. ΕΑΣΟ, [Πρακτικός οδηγός: Αξιολόγηση αποδεικτικών στοιχείων](#), Μάρτιος 2015 (επικείμενη επικαιροποίηση).

κίνδυνος δεν περιορίζεται κατ' ανάγκη στα μέλη της πυρηνικής οικογένειας. Μέλη της ευρύτερης οικογένειας που διατηρούν στενή σύνδεση/σχέση με το πολιτικά ενεργό μέλος ενδέχεται επίσης να κινδυνεύουν. Για παράδειγμα, ενήλικα αδέρφια που ζουν μαζί, ενήλικα τέκνα που ζουν με τους γονείς τους, ενήλικας που ζει με την οικογένεια του/της συζύγου, συγγενείς που διατηρούν την ίδια επιχείρηση ή μέλη της ευρύτερης οικογένειας με κοινά ενδιαφέροντα και δραστηριότητες.

Εάν ο αιτών ανήκει στην ευρύτερη οικογένεια του δικαιούχου και ο δεσμός είναι λιγότερο άμεσος απ' ό,τι για τα μέλη της πυρηνικής οικογένειας, είναι και πάλι απαραίτητο να προσδιοριστεί και να αξιολογηθεί ο πιθανός κίνδυνος για τον αιτούντα λόγω του οικογενειακού δεσμού. Ο φάκελος της υπόθεσης του δικαιούχου με όλες τις πληροφορίες προς υποστήριξη της αξιολόγησης πρέπει να είναι διαθέσιμος και προσπελάσιμος και οι υποθέσεις ενδέχεται επίσης να συνδέονται, αναλόγως των εθνικών πρακτικών.

Έχετε υπόψη ότι τα τέκνα μπορούν επίσης να είναι πολιτικά δραστήρια και να έχουν συγκεκριμένες πολιτικές πεποιθήσεις ανεξαρτήτως των ενηλίκων, και ότι αυτό μπορεί να τα εκθέτει σε κίνδυνο δίωξης. Ο βαθμός στον οποίο τα τέκνα μπορούν να θεωρούνται υπεύθυνα διαφέρει ανάλογα με το πολιτισμικό πλαίσιο στη χώρα καταγωγής και την ηλικία του τέκνου. Δεν αποκλείεται π.χ. εθνικά κινήματα απελευθέρωσης ή διαμαρτυρίας να κατευθύνονται από ακτιβιστές φοιτητές ή ακόμη και μαθητές. Σε τέτοια περίπτωση, οι γονείς ή άλλα μέλη της οικογένειας ενδέχεται να αντιμετωπίζουν κινδύνους λόγω της σύνδεσής τους με το πολιτικά ενεργό τέκνο.

Ενίοτε, το μέλος της οικογένειας που είναι πολιτικά ενεργό ενδέχεται να μη βρίσκεται στη χώρα του ασύλου. Σε αυτές τις περιπτώσεις, οι κίνδυνοι για τον αιτούντα μπορεί να μην είναι τόσο εύκολο να προσδιοριστούν ή να συνδεθούν με τους κινδύνους για το μέλος της οικογένειας. Ωστόσο, ο κίνδυνος εν προκειμένω μπορεί να είναι εξίσου πραγματικός. Σε μια τέτοια περίπτωση, είναι σημαντικό να διερευνάτε κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης εάν υπάρχουν τυχόν μέλη της (ευρύτερης) οικογένειας τα οποία είναι πολιτικά ενεργά, και να αξιολογείτε τον δυνητικό αντίκτυπο για τον αιτούντα, λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές ΠΧΚ.

3.2.2. Θέματα προς διερεύνηση κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης

Σε όλες τις ανωτέρω περιπτώσεις, είναι σημαντικό να έχετε συλλέξει συγκεκριμένες πληροφορίες ώστε να μπορείτε να αξιολογήσετε εάν ο δεσμός με το μέλος της οικογένειας θα μπορούσε να θέσει τον αιτούντα σε κίνδυνο. Ακολουθεί κατάλογος με παραδείγματα θεμάτων που πρέπει να διερευνάτε κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης και να λαμβάνετε υπόψη για την αξιολόγηση.

Παραδείγματα θεμάτων προς διερεύνηση κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης

- Το προφίλ του μέλους της οικογένειας το οποίο είναι ή υπήρξε πολιτικά ενεργό. Ποιες ακριβώς είναι οι δραστηριότητες στις οποίες εμπλέκονται ή έχουν εμπλακεί ή οι απόψεις που έχουν εκφράσει, ο βαθμός συμμετοχής τους και η προβολή τους;
- Οι πράξεις δίωξης ή η σοβαρή βλάβη που έχει ήδη υποστεί το πολιτικά ενεργό μέλος της οικογένειας. Τι ακριβώς του συνέβη; Υπήρξαν απειλές, κακομεταχείριση, πράξεις βίας ή άλλες πράξεις που θα μπορούσαν να ισοδυναμούν με δίωξη εις βάρος τους;
- Η σχέση και η σύνδεση μεταξύ του αιτούντος και του μέλους της οικογένειας που έχει δεχθεί ή εξακολουθεί να δέχεται απειλές να υποστεί πράξεις δίωξης ή σοβαρή βλάβη. Ανήκει ο αιτών στην πυρηνική οικογένεια ή στην ευρύτερη οικογένεια; Πόσο στενή είναι η σχέση τους; Βρίσκονται (ακόμα) σε επαφή;
- Τι γνωρίζει ο αιτών για το συγκεκριμένο μέλος της οικογένειας και τις δραστηριότητές του;
- Ανάλογα με τη χώρα καταγωγής, ενδέχεται να υπάρχουν διαθέσιμα αποδεικτικά έγγραφα που τεκμηριώνουν τον οικογενειακό δεσμό.
- Το προφίλ και η κατάσταση του υπεύθυνου της δίωξης. Πρόκειται για κρατικό ή ιδιώτη υπεύθυνο; Πόσο ισχυρός είναι; Θα μπορούσε να φτάσει στον αιτούντα; Ποια είναι η σχέση μεταξύ του υπεύθυνου της δίωξης και του αιτούντος;
 - Εάν ο υπεύθυνος της δίωξης είναι το κράτος, είναι περισσότερο πιθανό τα μέλη της οικογένειας να παρακολουθούνται και να υφίστανται δίωξη. Για ιδιώτες υπεύθυνους/οργανισμούς, είναι σημαντικό να αξιολογείται ο ρόλος και η ισχύς που έχουν στην κοινωνία και, ειδικότερα, η σχέση που αναπτύσσουν με τις αρχές.
- Υπάρχουν ενδείξεις ότι ο (δυναμικός) υπεύθυνος δίωξης αντιλαμβάνεται τον αιτούντα (ή την οικογένεια) ως πολιτικό αντίπαλο ή απειλή;
- Πιθανές απειλές, βίαιες πράξεις ή άλλες πράξεις που θα μπορούσαν να ισοδυναμούν με δίωξη και που μπορεί να έχει βιώσει ο ίδιος ο αιτών. Σε τέτοια περίπτωση, υπάρχει σοβαρή ένδειξη ότι ο οικογενειακός δεσμός θα μπορούσε επίσης να προκαλέσει κινδύνους για τον αιτούντα στο μέλλον.
- Εάν άλλα μέλη της πυρηνικής ή της ευρύτερης οικογένειας έχουν βιώσει απειλές, βίαιες πράξεις ή άλλες πράξεις που θα μπορούσαν να ισοδυναμούν με δίωξη. Σε τέτοια περίπτωση, υπάρχει ένδειξη ότι αυτό θα μπορούσε να συμβεί σε άλλα μέλη της οικογένειας ⁽⁵⁵⁾. Οι υπεύθυνοι δίωξης στοχεύουν επίσης μέλη της οικογένειας σε περιπτώσεις που δεν συνδέονται με τον αιτούντα και την οικογένειά του;

⁽⁵⁵⁾ Βλ. επίσης UNHCR, *Εγχειρίδιο για τις διαδικασίες και τα κριτήρια καθορισμού του καθεστώτος των προσφύγων και κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τη διεθνή προστασία σύμφωνα με τη Σύμβαση του 1951 και το Πρωτόκολλο του 1967 για το καθεστώς των προσφύγων*[EN], Απρίλιος 2019, HCR/1P/4/ENG/REV. 4, παράγραφος 43: «Οι εν λόγω προβληματισμοί δεν χρειάζεται κατ' ανάγκη να βασίζονται στην προσωπική εμπειρία του αιτούντος. Αυτό π.χ. που συνέβη στους φίλους και στους συγγενείς του και σε άλλα μέλη της ίδιας φυλετικής ή κοινωνικής ομάδας μπορεί κάλλιστα να δείχνει ότι ο φόβος του ότι αργά ή γρήγορα θα γίνει και εκείνος θύμα δίωξης είναι βάσιμος.»

Είναι επίσης σημαντικό να έχετε κατά νου ότι τυχόν οικογενειακός δεσμός με άτομο που είναι πολιτικά ενεργό ενδέχεται να αυξάνει τον κίνδυνο για αιτούντα ο οποίος διατηρεί τις δικές του πεποιθήσεις και δραστηριότητες. Ο αιτών μπορεί να έχει χαμηλό βαθμό συμμετοχής αλλά να εξακολουθεί να προκαλεί την προσοχή λόγω των οικογενειακών του σχέσεων. Σε τέτοιες περιπτώσεις, το οικογενειακό πλαίσιο ενδέχεται να αυξάνει τον κίνδυνο δίωξης.

3.2.3. Συναφείς πληροφορίες για τις χώρες καταγωγής

Ένα κρίσιμο στοιχείο για την αξιολόγησή σας είναι οι αξιόπιστες, ακριβείς και επικαιροποιημένες ΠΧΚ. Οι ΠΧΚ μπορούν να σας βοηθήσουν να κατανοήσετε τι είδους αποδεικτικά στοιχεία μπορούν να αναμένονται προς τεκμηρίωση του οικογενειακού δεσμού (π.χ. εάν η χώρα έχει ένα προηγμένο διοικητικό σύστημα το οποίο εκδίδει έγγραφα όπως πιστοποιητικά πλησιέστερων συγγενών).

Προχωρώντας βαθύτερα στην αξιολόγησή σας, ενδέχεται να βρείτε πληροφορίες σχετικά με το πώς αντιμετωπίζονται τα μέλη των οικογενειών των πολιτικά ενεργών προσώπων. Ειδικότερα, μπορείτε να αναμένετε να βρείτε σχετικές πληροφορίες εάν ο υπεύθυνος δίωξης είναι το κράτος ή γνωστές οργανώσεις, κάτι το οποίο μπορεί να είναι πιο δύσκολο εάν οι υπεύθυνοι είναι ιδιώτες. Βεβαίως, αυτό εξαρτάται πάντα από τις δραστηριότητες στις οποίες συμμετέχει το πολιτικά ενεργό πρόσωπο και από τον ρόλο που διαδραματίζει στη χώρα και στο πολιτικό της περιβάλλον. Σε κάθε περίπτωση, οι ΠΧΚ μπορούν να παρέχουν το πλαίσιο της κατάστασης την οποία αξιολογείτε. Οι αποδείξεις που παρέχουν οι ΠΧΚ πρέπει να συνδυάζονται με τις αποδείξεις που προσκομίζει ο αιτών (έγγραφα, άλλα αποδεικτικά στοιχεία) προκειμένου να εξαγάγετε ένα συμπέρασμα.

3.2.4. Λόγοι δίωξης

Εάν έχει διαπιστωθεί ότι ο βάσιμος φόβος δίωξης του αιτούντος οφείλεται στον δεσμό με το πολιτικά ενεργό μέλος της οικογένειας, τότε ο λόγος της δίωξης έχει πολλές πιθανότητες να είναι οι πολιτικές πεποιθήσεις.

Πέραν των πολιτικών πεποιθήσεων, ο λόγος δίωξης θα μπορούσε επίσης να αξιολογηθεί από πλευράς συμμετοχής σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα. Σε τέτοια περίπτωση, τα μέλη μιας συγκεκριμένης (γνωστής) οικογένειας θα μπορούσαν να συνιστούν ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις που προβλέπονται από την ΟΕΑΑ (αναδιτύπωση). Αυτό μπορεί ειδικά να ισχύει για μεγαλύτερες οικογένειες, τα μέλη των οποίων μοιράζονται παρόμοια θεμελιώδη χαρακτηριστικά ή πεποιθήσεις, π.χ. σε σχέση με το πολιτικό τους ιστορικό, τα οποία εκλαμβάνονται ως διαφορετικά από την ευρύτερη κοινωνία. Σε ορισμένες χώρες, το ίδιο το οικογενειακό επώνυμο μπορεί από μόνο του να συνεπάγεται την απόδοση συγκεκριμένων χαρακτηριστικών, απόψεων και στάσεων σε κάποιον. Η συμμετοχή σε μια ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα θα μπορούσε επομένως να ισχύει, ενώ θα μπορούσε να υπάρχει και αλληλεπικάλυψη μεταξύ πολιτικών πεποιθήσεων και συμμετοχής σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα ή ενδεχομένως να ισχύουν εξίσου και οι δύο αυτοί λόγοι ⁽⁵⁶⁾.

⁽⁵⁶⁾ Για την αλληλεπικάλυψη ή τους εξίσου ισχύοντες λόγους όσον αφορά τη συμμετοχή σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα, βλ. ΕΑΣΟ, *Οδηγίες σχετικά με τη συμμετοχή σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα*, Μάρτιος 2020, ενότητα ΣΤ) «Ειδικοί προβληματισμοί», β. «Πολλαπλοί λόγοι δίωξης», σ. 18.

3.3. Πολιτικές πεποιθήσεις που αποδίδονται λόγω (αντικανονικής) παραμονής στην αλλοδαπή

Μία από τις ειδικές περιπτώσεις αποδιδόμενων πολιτικών πεποιθήσεων συνδέεται με τον κίνδυνο που θα μπορούσαν να αντιμετωπίσουν οι αιτούντες μετά την επιστροφή στη χώρα καταγωγής λόγω (αντικανονικής) αναχώρησης από τη χώρα καταγωγής και (αντικανονικής) παραμονής στην αλλοδαπή. Για ορισμένες χώρες, το γεγονός της (αντικανονικής) αναχώρησης από τη χώρα ή/και της (αντικανονικής) παραμονής στην αλλοδαπή ή σε συγκεκριμένες χώρες δεν είναι ανεκτό. Κυβερνητικοί αξιωματούχοι ενδέχεται να ενδιαφέρονται για τον τρόπο με τον οποίο οι αιτούντες έφυγαν από τη χώρα, ποιος τους βοήθησε και ποιες ήταν οι δραστηριότητές τους κατά την παραμονή τους στην τρίτη χώρα.

Το γεγονός ότι ο αιτών έχει ζητήσει διεθνή προστασία μπορεί να αποτελεί επιβαρυντικό παράγοντα. Οι αρχές της χώρας καταγωγής μπορεί να ενδιαφέρονται σχετικά με το τι ακριβώς είπε ο αιτών κατά τη διαδικασία αίτησης για χορήγηση καθεστώτος διεθνούς προστασίας. Μια αίτηση για χορήγηση καθεστώτος διεθνούς προστασίας μπορεί να εκληφθεί από τις αρχές ως έκφραση επικρίσεων εις βάρος της κυβέρνησης. Οι ανεπιτυχείς αιτούντες θα μπορούσαν να υποβληθούν σε βασανιστήρια τόσο ως τιμωρία για τις υποτιθέμενες επικρίσεις που εξέφρασαν για την κυβέρνηση όσο και για τον σκοπό της ανάκρισής τους σχετικά με δραστηριότητες και δηλώσεις τους.

Είναι πιθανόν ο αιτών να μην έχει επίγνωση του κινδύνου μετά την επιστροφή. Σε τέτοια περίπτωση, όταν βάσει του προφίλ του αιτούντος και των διαθέσιμων ΠΧΚ γνωρίζετε ότι υφίσταται τέτοιος κίνδυνος και ότι υπάρχει εύλογη πιθανότητα αυτό να οδηγήσει σε πράξεις δίωξης μετά την επιστροφή, πρέπει να **ερευνάτε αυτόν τον κίνδυνο περαιτέρω μαζί με τον αιτούντα κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης**, ακόμη και όταν αυτό δεν έχει θιγεί ρητά από τον ίδιο τον αιτούντα.

3.3.1. Σχετικοί προβληματισμοί

Οι ΠΧΚ έχουν κεντρικό ρόλο σε τέτοιες περιπτώσεις διότι ο κίνδυνος μετά την επιστροφή δεν βασίζεται κατ' ανάγκη στη συμπεριφορά του αιτούντος, όπως η έκφραση πολιτικών πεποιθήσεων κατά των αρχών. Αντιθέτως, ο κίνδυνος μπορεί να προέρχεται από το γεγονός ότι ο αιτών έφυγε από τη χώρα παράνομα, διέμεινε στην αλλοδαπή για μεγάλο διάστημα ή ζήτησε εκεί διεθνή προστασία. Αυτές είναι οι κύριες πληροφορίες που πρέπει να αναζητήσετε όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο η χώρα θα αντιμετώπιζε τον αιτούντα μετά την επιστροφή του. Οργανώσεις οι οποίες στηρίζουν τους επαναπατριζόμενους κατά τη διαδικασία επανένταξης στη χώρα καταγωγής ενδέχεται να έχουν λεπτομερέστερες πληροφορίες σχετικά με τη μεταχείρισή τους μετά την επιστροφή.

Ενώ είναι εύκολο να διαπιστώσετε ότι το πρόσωπο έχει υποβάλει αίτηση για χορήγηση καθεστώτος διεθνούς προστασίας ή ότι έχει διαμείνει στην αλλοδαπή για ορισμένο χρονικό διάστημα, χρειάζεστε λεπτομερείς ΠΧΚ για να αξιολογήσετε την αξιοπιστία του εάν ο αιτών εγκατέλειψε τη χώρα καταγωγής παράνομα. Ποιες είναι οι καθιερωμένες διαδικασίες στα σύνορα και πώς κατάφερε ο αιτών να τις παρακάμψει; Ποια είναι τα διάφορα επίπεδα μεταχείρισης μετά την επιστροφή;

Σε ορισμένες χώρες, είναι πάγια τακτική να ανακρίνονται οι άνθρωποι που επιστρέφουν μετά από παράνομη έξοδο, αναγκαστικό επαναπατρισμό ή μακρά περίοδο παραμονής στην

αλλοδαπή. Ωστόσο, δεν έχουν όλες οι πρακτικές ανάκρισης τον ίδιο σκοπό ούτε και την ίδια μορφή. Πρέπει να γνωρίζετε τη δυνητική έκταση αυτής της ανάκρισης στη χώρα καταγωγής του αιτούντος λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες των προσωπικών περιστάσεων. Μια ανάκριση μπορεί να κυμαίνεται από τη συνήθη ανάκριση με χαμηλό κίνδυνο (εύλογος βαθμός πιθανότητας) να υποστεί ο αιτών κακομεταχείριση μέχρι την ανάκριση η οποία θα μπορούσε να περιλαμβάνει κακομεταχείριση ή ακόμα και βασανιστήρια.

Είναι επίσης σημαντικό να συλλέγετε πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο επιστροφής του αιτούντος. Υπάρχει πιθανότητα ο αιτών να συνοδευτεί διά της βίας πίσω στη χώρα καταγωγής του μετά την απόρριψη της αίτησής του για διεθνή προστασία; Οι εξαναγκαστικές επιστροφές, οι οποίες συντονίζονται συχνά από τη χώρα υποδοχής και τη χώρα καταγωγής, ενέχουν τον κίνδυνο να προκαλούν την προσοχή και ενδέχεται να δημιουργούν περισσότερες πιθανότητες ο αιτών να γίνει στόχος και να ανακριθεί μετά την επιστροφή.

Τέλος, ένα στοιχείο που θα μπορούσε να συνιστά προστιθέμενη αξία για την αξιολόγησή σας είναι οι σχέσεις μεταξύ της χώρας καταγωγής και της χώρας ασύλου. Η μεταχείριση από τις αρχές μετά την επιστροφή θα μπορούσε επίσης να εξαρτάται από τη χώρα από την οποία επιστρέφει ο αιτών. Μια εχθρική σχέση μεταξύ των δύο χωρών μπορεί να σημαίνει ότι ο αιτών θα αντιμετωπίσει δυσμενέστερη μεταχείριση μετά την επιστροφή στη χώρα καταγωγής, ειδικά εάν είχε φύγει από εκεί παράνομα. Ορισμένες χώρες ενδέχεται επίσης να θεωρούν έναν αιτούντα «δυτικοποιημένο» αφότου έχει ζήσει για κάποιο διάστημα σε χώρες της Δύσης. Άνθρωποι που έχουν ταξιδέψει ή/και ζήσει σε χώρες της Δύσης μπορεί να θεωρούνται αυτομάτως ότι έχουν υιοθετήσει εμφανίσεις και επιλογές μόδας, ιδέες ή/και κοινωνικές και πολιτικές στάσεις οι οποίες εκλαμβάνονται ως «δυτικές» ή «ευρωπαϊκές», άρα και αντίθετες προς τα κοινωνικά και νομικά πρότυπα της χώρας τους.

3.3.2. Θέματα προς διερεύνηση κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης

Παραδείγματα θεμάτων προς διερεύνηση κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης

- Ο τρόπος με τον οποίο ο αιτών έφυγε από τη χώρα του. Το εάν έφυγε κανείς από τη χώρα καταγωγής νόμιμα ή παράνομα ή εάν υπερέβη την προθεσμία ισχύος της θεώρησης εξόδου του, μπορεί να έχει σημαντικό αντίκτυπο σε ό,τι αφορά τον κίνδυνο κακομεταχείρισης από τις αρχές μετά την επιστροφή.
- Το προφίλ του αιτούντος στη χώρα καταγωγής αλλά και οι δραστηριότητες και το προφίλ του κατά τη διάρκεια της παραμονής του στη χώρα ασύλου. Όσο πιο έντονο είναι αυτό το προφίλ τόσο περισσότερες και οι πιθανότητες ανάκρισης του αιτούντος μετά την επιστροφή. Εάν το άτομο και οι δραστηριότητές του στη χώρα ασύλου ήταν ιδιαίτερα προβεβλημένες, η επιστροφή του μπορεί να προκαλέσει το ενδιαφέρον των αρχών. Το προφίλ του αιτούντος μπορεί να έχει αντίκτυπο όσον αφορά το ενδιαφέρον των αρχών για το ενδεχόμενο ο αιτών να φύγει από τη χώρα του και να διαμένει σε μια άλλη. Εάν προκύψει κατά τη διάρκεια της ανάκρισης ότι ο αιτών είχε πολιτικό προφίλ, το ενδιαφέρον των αρχών ενδέχεται να μετατοπιστεί από την αναχώρηση και την παραμονή στις πολιτικές πεποιθήσεις/δραστηριότητες.

3.4. Καταγγελία ή αντίσταση στη διαφθορά και σε άλλη εγκληματική συμπεριφορά των αρχών

Μία ακόμα ειδική περίπτωση που μπορεί να σχετίζεται με (αποδιδόμενες) πολιτικές πεποιθήσεις είναι όταν ο αιτών έχει καταγγείλει ή εκφράσει αντίσταση στη διαφθορά ή σε άλλη εγκληματική συμπεριφορά των αρχών ⁽⁵⁷⁾. Είναι γενικά αποδεκτό ότι, σε ορισμένες αν όχι σε όλες τις περιπτώσεις, η διαμαρτυρία κατά της κυβερνητικής διαφθοράς καταδεικνύει πολιτική πεποίθηση ⁽⁵⁸⁾.

Το κύριο ερώτημα σε αυτή την περίπτωση είναι το ακόλουθο.

- Θα μπορούσαν οι απόψεις ή οι πράξεις καταγγελίας, αντίδρασης ή αντίστασης του αιτούντος κατά των αρχών να θεωρηθούν έκφραση «πολιτικής πεποίθησης» από τον αιτούντα ή να εκληφθούν ως τέτοιες από τους υπεύθυνους δίωξης;

⁽⁵⁷⁾ Αίτηση για έκδοση προδικαστικής αποφάσεως σχετικά με το συγκεκριμένο θέμα υποβλήθηκε από το Lietuvos vyriausybės administracinis teismas (Λιθουανία) στο ΔΕΕ στις 30 Απριλίου 2021. Το εν λόγω ερώτημα, η εξέταση του οποίου εκκρεμεί κατά τη στιγμή της δημοσίευσης του παρόντος οδηγού, έχει καταχωρηθεί από το δικαστήριο ως υπόθεση [αριθ. C-280/21](#). Η απόφαση θα είναι διαθέσιμη μέσω της [βάσης δεδομένων νομολογίας του ΕΥΔΑ](#) αφότου το ΔΕΕ αποφανθεί επί του ερωτήματος που έχει υποβληθεί.

⁽⁵⁸⁾ Βλ. Dauvergne, C., 'Toward a new framework for understanding political opinion', *Michigan Journal of International Law*, τ. 37, αριθ. 2, 2016, σ. 271.

Το σημείο εκκίνησης σε μια τέτοια περίπτωση είναι να εξετάσετε τον βαθμό στον οποίο η εν λόγω διαφθορά διαπερνά το κράτος ⁽⁵⁹⁾. Πρόκειται για διαφθορά από πλευράς ιδιώτη, ο οποίος ενδέχεται να έχει καλή σύνδεση με / προστασία από τις αρχές, ή από κυβερνητικό αξιωματούχο, ο οποίος μπορεί να έχει ή όχι στήριξη από τον ευρύτερο κρατικό μηχανισμό, ή πρόκειται μήπως για την πολιτική της ίδιας της κυβέρνησης, η οποία οργανώνει ή τουλάχιστον παραβλέπει τη διαφθορά;

Το επόμενο στοιχείο που πρέπει να αξιολογήσετε είναι η αντίδραση των αρχών στη συμπεριφορά του αιτούντος και το εάν και με ποιον τρόπο προσπαθούν να υπερασπιστούν τις επιλογές και τις πρακτικές τους. Σε ποιον βαθμό έχει στοχοποιηθεί ο αιτών από τις αρχές; Αυτό που πρέπει να οριστεί είναι το εάν η δίωξη οφείλεται στις πολιτικές πεποιθήσεις του αιτούντος ή όχι. Για να διαπιστωθεί αυτό, πρέπει να αξιολογήσετε εάν υπάρχει σύνδεση μεταξύ των πράξεων δίωξης και των πολιτικών πεποιθήσεων.

Το κίνητρο πίσω από τις πράξεις/αντιδράσεις τόσο του αιτούντος όσο και των αρχών είναι το κύριο στοιχείο που πρέπει να εξετάσετε. Οι πράξεις που είναι προς ίδιον όφελος, ιδιωτικού χαρακτήρα ή ατομικές, έχουν λιγότερες πιθανότητες να θεωρηθούν ένδειξη πολιτικών πεποιθήσεων απ' ό,τι εκείνες που είναι αλτρουιστικές, ομαδικές ή δημόσιες ⁽⁶⁰⁾. Έχετε κατά νου ότι, αναλόγως των περιστάσεων, ακόμη και μια μεμονωμένη αντίδραση σε μια παράνομη δραστηριότητα των αρχών μπορεί να είναι αρκετή ώστε να διαπιστωθεί σύνδεση μεταξύ κινδύνου και πολιτικών πεποιθήσεων.

⁽⁵⁹⁾ Βλ. Dauvergne, C., 'Toward a new framework for understanding political opinion', *Michigan Journal of International Law*, τ. 37, αριθ. 2, 2016, σ. 272.

⁽⁶⁰⁾ Βλ. Dauvergne, C., 'Toward a new framework for understanding political opinion', *Michigan Journal of International Law*, τ. 37, αριθ. 2, 2016, σ. 272

3.4.1. Θέματα προς διερεύνηση κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης

Παραδείγματα θεμάτων προς διερεύνηση κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης

- Οι ακριβείς δραστηριότητες των αρχών στις οποίες αντιδρά ο αιτών.
 - ο Πρόκειται για ενέργειες που αντικατοπτρίζουν συστηματική και εκτεταμένη διαφθορά στον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί το κράτος και εντός της πλειονότητας των κρατικών θεσμών; Ή μήπως πρόκειται για μια συγκεκριμένη, μεμονωμένη, παράνομη δραστηριότητα εκ μέρους κάποιου κυβερνητικού αξιωματούχου ή μιας μικρής ομάδας κυβερνητικών αξιωματούχων; Σε ποιον βαθμό έχουν οι εν λόγω κυβερνητικοί αξιωματούχοι τη στήριξη του ευρύτερου κρατικού μηχανισμού;
- Οι δραστηριότητες και η έκφραση της άποψης του αιτούντος.
 - ο Εκφράζει ο αιτών συστηματικά την απόψή του κατά των δραστηριοτήτων των αρχών που θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως δραστηριότητες διαφθοράς ή είναι παράνομες; Περιορίζεται το συμφέρον του αιτούντος στα προσωπικά του προσκόμματα ή εκτείνεται και στα συμφέροντα μιας ομάδας; Πρόκειται, σε κάποιον βαθμό, για ένα οργανωμένο κίνημα που αντιμάχεται την κυβέρνηση και τις εν λόγω πρακτικές ή για μια μεμονωμένη αντίδραση σε μια παράνομη δραστηριότητα; Πόσο δημόσια είναι αυτή η έκφραση εναντίωσης κατά της διαφθοράς ή των παράνομων δραστηριοτήτων; Ποιο είναι το προφίλ του αιτούντος και ο ρόλος του εν προκειμένω;
- Ο υπεύθυνος της διαφθοράς ή της παράνομης πράξης.
 - ο Σε ποια επίπεδα της κρατικής ιεραρχίας φτάνει η διαφθορά και με ποιον συνδέεται η παράνομη πράξη; Πόσο ισχυρός και επιδραστικός είναι αυτός ο υπεύθυνος στην ιεραρχία του κράτους; Ενδέχεται να υπάρχει διαφορετική αντίδραση εάν η διαφθορά προέρχεται από τον πρωθυπουργό ή από χαμηλόβαθμο πολιτικό. Από την άλλη μεριά, ακόμη και ένας χαμηλόβαθμος πολιτικός μπορεί να έχει καλές διασυνδέσεις. Βάσει ποιας εξουσίας έλαβε χώρα η πράξη (τοπικής ή εθνικής, περιοριζόμενης σε μια συγκεκριμένη υπηρεσία ή εκτεταμένης σε ολόκληρο το σύστημα), και καταχράστηκαν οι αξιωματούχοι την εξουσία τους για προσωπικά συμφέροντα ή είναι η πράξη μέρος του επίσημου ρόλου και των καθηκόντων τους;
- Μηχανισμοί υποβολής καταγγελιών
 - ο Υπάρχουν στο κράτος μηχανισμοί ή δίοδοι αντιμετώπισης της διαφθοράς; Πώς λειτουργούν; Έχει προσπαθήσει ο αιτών να χρησιμοποιήσει αυτούς τους μηχανισμούς; Εάν ναι, ποιο ήταν το αποτέλεσμα; Εάν όχι, για ποιον λόγο; Είναι αποτελεσματικοί αυτοί οι μηχανισμοί;
- Παλαιότερη δίωξη ή σοβαρή βλάβη.
 - ο Έχει ο αιτών ήδη υποστεί κακομεταχείριση ή απειλές από τις αρχές; Κατηγορήθηκε ο αιτών για κάτι που παραδέχτηκε ότι έπραξε; Ή μήπως κατηγορήθηκε ότι διέπραξε κάτι κατασκευασμένο; Ποιος τον κατηγορήσε; Κατηγορήθηκε ο αιτών από την αρχή εναντίον της οποίας καταφέρεται ή από κάποιον άλλο φορέα;
- Εθνική προστασία
 - ο Προσπάθησε ο αιτών να ζητήσει προστασία από την αστυνομία στη χώρα καταγωγής; Εάν όχι, για ποιον λόγο; Εάν ναι, ποιο ήταν το αποτέλεσμα;

3.4.2. Πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής

Οι ΠΧΚ είναι κρίσιμο στοιχείο για την αξιολόγησή σας διότι σας βοηθούν να προσδιορίσετε το πλαίσιο, ιδίως δε τις ακόλουθες πτυχές.

- Το επίπεδο και το βάθος της διαφθοράς ή της παράνομης δραστηριότητας εκ μέρους των αρχών που υπάρχει στη χώρα. Πόσο διαδεδομένη είναι αυτή η συμπεριφορά στον τρόπο με τον οποίο λειτουργούν οι αρχές και πόσο ψηλά στην ιεραρχία εκτείνεται;
- Η μεταχείριση που έχουν από τις αρχές οι άνθρωποι που αντιδρούν στη διαφθορά, είτε όταν πολεμούν συστηματικά τη διαφθορά είτε όταν έρχονται αντιμέτωποι με παράνομη συμπεριφορά περιστασιακά. Ποια είναι η αντίδραση των αρχών όταν τα εν λόγω άτομα προβαίνουν σε επίσημες καταγγελίες;
- Η ύπαρξη μηχανισμών ή διόδων εντός του κράτους για την υποβολή καταγγελιών για διαφθορά και η αποτελεσματικότητά τους.
- Το επίπεδο προστασίας που λαμβάνουν από τις αρχές τα άτομα που καταγγέλλουν διαφθορά και ο βαθμός στον οποίο κινδυνεύουν λόγω των δραστηριοτήτων, των απόψεων ή ακόμη και των γνώσεών τους.

3.5. Παράνομες πράξεις που διαπράττονται από τον αιτούντα και υποκινούνται από πολιτική πεποίθηση

Ένα πρόσωπο που προσπαθεί να αποφύγει δίωξη ή επιβολή ποινής επειδή διέπραξε παράνομη πράξη δεν πληροί κανονικά τις προϋποθέσεις του πρόσφυγα. Ωστόσο, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, οι αιτούντες μπορεί να έχουν βάσιμο φόβο δίωξης επειδή υφίστανται δυσανάλογα αυστηρή ή άδικη δίωξη για παράνομες πράξεις για πολιτικούς λόγους⁽⁶⁾. Η παρούσα ενότητα θίγει ζητήματα αιτήσεων λόγω δίωξης ή/και επιβολής ποινής για πολιτικά υποκινούμενες πράξεις. Σχετικό παράδειγμα είναι η περίπτωση κατά την οποία ένας πολιτικός ακτιβιστής διώκεται για δραστηριότητες πειρατείας (hacking) σε κυβερνητικό δικτυακό τόπο ή για βανδαλισμό κυβερνητικού κτιρίου, αλλά όχι για την ίδια την υποστήριξη μιας άποψης (π.χ. πολιτικός ακτιβιστής διώκεται για συμμετοχή σε απαγορευμένο πολιτικό κόμμα).

Ενδέχεται οι αρχές της χώρας καταγωγής να επινοήσουν κατηγορίες, π.χ. κατηγορώντας ένα μέλος της αντιπολίτευσης για οικονομικό παράπτωμα βάσει ψευδών στοιχείων. Οι αρχές μπορεί επίσης να προβούν σε δίωξη ή επιβολή ποινής για συμπεριφορά η οποία δεν είναι από μόνη της παράνομη. Ένα τέτοιο παράδειγμα θα ήταν εκείνο αιτούντος ο οποίος έχει κατηγορηθεί για τη διανομή πολιτικών φυλλαδίων σε πανεπιστημιούπολη παρότι η διανομή φυλλαδίων δεν είναι ουσιαστικά παράνομη δραστηριότητα στη χώρα τους. Σε τέτοια

⁽⁶⁾ Βλ. επίσης UNHCR, *Εγχειρίδιο για τις διαδικασίες και τα κριτήρια καθορισμού του καθεστώτος των προσφύγων και κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τη διεθνή προστασία σύμφωνα με τη Σύμβαση του 1951 και το Πρωτόκολλο του 1967 για το καθεστώς των προσφύγων*[EN], Απρίλιος 2019, HCR/1P/4/ENG/REV. 4, παράγραφοι 56-60.

περίπτωση, οι αρχές αποδίδουν κατηγορίες στον αιτούντα προκειμένου να εμποδίσουν την έκφραση πολιτικών θέσεων που θεωρούνται προβληματικές.

Ενίοτε οι αρχές της χώρας καταγωγής μπορεί να νομιμοποιούνται να ασκήσουν δίωξη ή να επιβάλουν ποινή σε κάποιον επειδή αυτός παραβίασε τον νόμο για λόγους πολιτικών πεποιθήσεων. Μόνο υπό ορισμένες περιστάσεις η άσκηση ποινικής δίωξης και η επιβολή ποινής για παράνομες πράξεις μπορεί να φτάνει στο επίπεδο της δίωξης. Αυτό ισχύει σε περιπτώσεις όπου η άσκηση δίωξης και η επιβολή ποινής χρησιμοποιούνται, με τρόπο μεροληπτικό ή δυσανάλογο, ως πρόσχημα για την τιμωρία του αιτούντος λόγω έκφρασης των πολιτικών του πεποιθήσεων.

Για την αξιολόγηση του εάν οι αιτούντες που ισχυρίζονται ότι διώκονται επειδή διέπραξαν παράνομη πράξη υποκινούμενοι από πολιτικά κίνητρα νομιμοποιούνται να ζητούν το καθεστώς πρόσφυγα, τόσο η ίδια η παράνομη πράξη όσο και η επιβολή ποινής και η δίωξη πρέπει να εξετάζονται διεξοδικά, ενώ πρέπει να επαληθεύεται και η σύνδεση με τις πολιτικές πεποιθήσεις.

3.5.1. Παράνομη πράξη

Προτού εξετάσετε διεξοδικά την παράνομη πράξη, πρέπει να έχετε υπόψη ότι αυτό που θεωρείται παράνομο στη χώρα καταγωγής του αιτούντος μπορεί να μη θεωρείται παράνομο σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας υποδοχής· ο χαρακτηρισμός της πράξης ως «παράνομης» εξαρτάται επομένως από τη χώρα καταγωγής.

Επιπλέον, όταν ένας αιτών ισχυρίζεται ότι οι αρχές θα του ασκήσουν ποινική δίωξη, πρέπει να διευκρινίζετε εάν η υπό εξέταση συμπεριφορά θεωρείται πράγματι παράνομη από τις αρχές της χώρας καταγωγής. Για να το πράξετε αυτό, πρέπει να συμβουλευτείτε τις σχετικές ΠΧΚ, ιδίως δε βάσει ποιων κατηγοριών η εθνική νομοθεσία μπορεί να ποινικοποιεί τέτοια συμπεριφορά και με ποιον τρόπο γίνεται αυτό στην πράξη.

Ομοίως, εάν ο αιτών ισχυρίζεται ότι έχει πέσει θύμα ψευδών κατηγοριών (πχ. όταν χρησιμοποιούνται επινοημένες κατηγορίες ως πρόσχημα προκειμένου να τον υπονομεύσουν πολιτικά), πρέπει να ανατρέχετε στις σχετικές ΠΧΚ ώστε να μπορέσετε να διαπιστώσετε το πόσο πιθανό είναι να καταφεύγουν οι αρχές σε τέτοιες μεθόδους.

Κατά την εξέταση της παράνομης πράξης, πρέπει επίσης να προσέχετε τα ακόλουθα σημεία.

- Εάν οι αρχές ασκούν ποινικές δίωξεις με αφορμή και μόνο την υποστήριξη μιας πολιτικής άποψης (π.χ. λόγω της διανομής πολιτικού υλικού με «παράνομο» περιεχόμενο), αυτή η ποινική δίωξη μπορεί από μόνη της να ισοδυναμεί με δίωξη.
- Οι πράξεις που προστατεύονται από συνθήκες περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων δεν μπορούν να θεωρούνται παράνομες (πέραν τυχόν νομικών ή νομίμων περιορισμών που προβλέπονται από τις ίδιες της συνθήκες) από την αρχή ασύλου (π.χ. η νόμιμη άσκηση της ελευθερίας έκφρασης δεν μπορεί να ποινικοποιείται ως λόγος μίσους).
- Η παράνομη πράξη δεν πρέπει να είναι τόσο σοβαρή ώστε να μπορεί να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής μίας εκ των ρητρών αποκλεισμού⁽⁶²⁾. Ανάλογα με το εθνικό πλαίσιο, ενδέχεται να πρέπει να απευθυνθείτε σε έναν εξειδικευμένο χειριστή υποθέσεων ή σε εξειδικευμένη μονάδα ώστε να σας βοηθήσουν στη διενέργεια της

⁽⁶²⁾ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τους λόγους αποκλεισμού, βλ. EASO, *Πρακτικός οδηγός: Αποκλεισμός*, Ιανουάριος 2017· και EASO, *Πρακτικός οδηγός σχετικά με τον αποκλεισμό λόγω σοβαρών (μη πολιτικών) εγκλημάτων*, Δεκέμβριος 2021.

αξιολόγησης (63). Σε κάθε περίπτωση, φροντίζετε να συλλέγετε αρκετές πληροφορίες και να διακρίνετε μεταξύ των στοιχείων που έχουν γίνει αποδεκτά από τον αιτούντα και εκείνων που αποδίδονται σε αυτόν από τις κρατικές αρχές, τα οποία ενδέχεται να ισοδυναμούν με λόγο αποκλεισμού. Για παράδειγμα, σε ορισμένες χώρες καταγωγής, οι αρχές καταφεύγουν σε υπερβολικά ευρεία ή καταχρηστική αντιτρομοκρατική νομοθεσία, η οποία χαρακτηρίζει ακόμη και πράξεις ελάσσονος σημασίας ως «τρομοκρατικές ενέργειες».

Η δίωξη ή επιβολή ποινής σε αιτούντα για παράνομη πράξη που διαπράχθηκε λόγω πολιτικών πεποιθήσεων μπορεί να είναι νόμιμη. Αυτό μπορεί να συμβαίνει σε περιπτώσεις όπου ο χαρακτηρισμός της πράξης ως «παράνομης» δεν συνιστά αφεαυτού παραβίαση τυχόν αρχών περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων και η ίδια η ποινική δίωξη είναι αμερόληπτη, δίκαιη και αναλογική. Ωστόσο, εάν η δίωξη ή επιβολή ποινής είναι δυσανάλογη ή μεροληπτική λόγω των πολιτικών πεποιθήσεων του αιτούντος (ή βάσει άλλου λόγου της σύμβασης), ο αιτών ενδέχεται να ζητά δικαίως χορήγηση του καθεστώτος του πρόσφυγα.

3.5.2. Δυσανάλογη ή μεροληπτική ποινική δίωξη ή επιβολή ποινής

Σε αυτού του τύπου τις αιτήσεις, το ερώτημα που τίθεται είναι ουσιαστικά εάν η ποινική δίωξη για την παράνομη πράξη ισοδυναμεί με δίωξη, όπως ορίζεται στο άρθρο 9 παράγραφος 2 στοιχείο γ) της ΟΕΑΑ (αναδιатύπωση), καθώς και εάν η πράξη δίωξης συνδέεται με λόγους πολιτικών πεποιθήσεων.

Άρθρο 9 παράγραφος 2 στοιχείο γ) της ΟΕΑΑ (αναδιатύπωση) – λόγοι δίωξης

1. Οι πράξεις που μπορούν να χαρακτηρισθούν ως πράξεις δίωξης σύμφωνα με την παράγραφο 1 μπορούν, μεταξύ άλλων, να έχουν τη μορφή:

[...]

(c) ποινικής δίωξης ή επιβολής ποινής η οποία είναι δυσανάλογη ή μεροληπτική.

Η άσκηση ποινικής δίωξης και η απόφαση προσφυγής σε ποινικό δικαστήριο μπορεί ήδη να είναι δυσανάλογη ή μεροληπτική. Αυτό θα συνέβαινε π.χ. εάν οι διωκτικές αρχές απέκλιναν από τις συνήθεις πρακτικές ποινικής δίωξης και κινούσαν διαδικασίες κατά του αιτούντος για πράξη η οποία, ενώ τυπικά θεωρείται κολάσιμη βάσει του ποινικού δικαίου, διώκεται στην πράξη μόνο σπάνια ή και καθόλου (π.χ. ορισμένα ήσσονος σημασίας αδικήματα). Για παράδειγμα, σκεφτείτε την περίπτωση ένας αιτών να έχει γράψει με σπρέι μη βίαια πολιτικά μηνύματα στους τοίχους μιας γέφυρας προκαλώντας μικρή μόνο ζημία στους τοίχους. Εάν, σύμφωνα με την εθνική πρακτική, οι αρχές της χώρας καταγωγής δεν διώκουν κανονικά παραβάτες για ζημίες τόσο μικρής κλίμακας αλλά αποφασίσουν να το πράξουν λόγω των πολιτικών πεποιθήσεων του αιτούντος, η επιλεκτική αυτή ποινική δίωξη θα μπορούσε να ισοδυναμεί με μεροληπτική ή δυσανάλογη δίωξη.

(63) UNHCR, *Εγχειρίδιο για τις διαδικασίες και τα κριτήρια καθορισμού του καθεστώτος των προσφύγων και κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τη διεθνή προστασία σύμφωνα με τη Σύμβαση του 1951 και το Πρωτόκολλο του 1967 για το καθεστώς των προσφύγων*[EN], Απρίλιος 2019, HCR/1P/4/ENG/REV. 4, παράγραφοι 56–60.

Η ποινική δίωξη και η επιβολή ποινής θα θεωρούνταν δυσανάλογες εάν η ποινή που επιδιώκεται από τις διωκτικές αρχές ή η ποινή που επιβάλλεται από το ποινικό δικαστήριο, για λόγους που συνδέονται με τις πολιτικές πεποιθήσεις του αιτούντος, ήταν υπερβολική σε σχέση με τη σοβαρότητα του αδικήματος. Αυτό θα ίσχυε προδήλως, εάν δινόταν π.χ. βαριά ποινή φυλάκισης για πράξη η οποία, στις περισσότερες δικαιοδοσίες, θεωρείται πλημμέλημα. Αυτό θα συνέβαινε, εάν π.χ. ένας πολιτικός ακτιβιστής παραβίαζε απαγόρευση διανομής ανθρωπιστικής βοήθειας και λάμβανε βαριά ποινή πολυετούς φυλάκισης. Το ίδιο θα ίσχυε εάν η ποινή εκτελούνταν με τρόπο μεροληπτικό, π.χ. ποινή φυλάκισης που συνήθως θα εκτελούνταν με αναστολή σε περίπτωση αδικήματος ήσσονος σημασίας να εκτελείται κανονικά στην περίπτωση του αιτούντος αποκλειστικά και μόνο εξαιτίας των πολιτικών πεποιθήσεων ή του ιστορικού του.

3.5.3. Η σύνδεση με τις πολιτικές πεποιθήσεις

Για να τίθεται ζήτημα χορήγησης καθεστώτος πρόσφυγα, πρέπει να διαπιστώνεται η σύνδεση μεταξύ της μεροληπτικής ή δυσανάλογης ποινικής δίωξης ή επιβολής ποινής για παράνομη πράξη και του λόγου των πολιτικών πεποιθήσεων (βλ. ενότητα Νομική ανάλυση για οδηγίες σχετικά με το πώς διαπιστώνεται η σύνδεση). Κατά κανόνα, ενδέχεται να μην είναι εύκολο να διαπιστωθεί ότι η μεροληπτική ή δυσανάλογη ποινική δίωξη ή επιβολή ποινής εκ μέρους των αρχών οφείλεται στα πολιτικά κίνητρα του αιτούντος και όχι στην ίδια την παράνομη πράξη. Είναι πιθανόν να πρέπει να συναγάγετε την πρόθεση του υπεύθυνου δίωξης από περιστασιακά παρά από άμεσα αποδεικτικά στοιχεία. Τα αποδεικτικά στοιχεία πρέπει να περιλαμβάνουν ΠΧΚ σχετικά με το κράτος δικαίου στη χώρα, την ανεξαρτησία του δικαστικού σώματος και την κατάχρηση των ποινικών διαδικασιών για την επιβολή ποινών σε πολιτικά ενεργά άτομα (ιδίως σε άτομα με προφίλ παρόμοια με εκείνο του αιτούντος). Τυχόν δικαστικά έγγραφα που υποβάλλονται από τον αιτούντα πρέπει επίσης να εξετάζονται στο πλαίσιο του ποινικού κώδικα της χώρας, καθώς και των πρακτικών ποινικής δικονομίας, ιδίως όσον αφορά τις ποινές που προβλέπονται από την εθνική νομοθεσία για την εκάστοτε συμπεριφορά. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δίνεται σε δίκες που διεξάγονται ερήμην ενώ δεν αποτελούν συχνή πρακτική στη χώρα καταγωγής, αλλά επιδιώκονται παρά ταύτα ιδίως για άτομα με πολιτικό ιστορικό.

3.5.4. Θέματα προς διερεύνηση κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης

Τα ακόλουθα θέματα ενδέχεται να παρουσιάζουν ενδιαφέρον προς διερεύνηση σε περιπτώσεις αιτούντων που επικαλούνται δίωξη για παράνομες πράξεις που έχουν διαπραχθεί με πολιτικά κίνητρα. Ανάλογα με το ατομικό του προφίλ, ενδέχεται να μην αναμένεται ευλόγως από τον κάθε αιτούντα να παρέχει λεπτομερείς δηλώσεις σχετικά με τα σημεία που παρατίθενται ανωτέρω. Ειδικότερα, δεν μπορεί να αναμένεται ότι αιτούντες με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο κατανοούν και είναι σε θέση να εξηγήσουν τυχόν νομικούς όρους και νομικές διαδικασίες υψηλού βαθμού λεπτομέρειας. Επιπλέον, κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης, όταν τίθενται γενικότερες ερωτήσεις σχετικά με τη (δικαστική) συμπεριφορά των αρχών, οι απαντήσεις του αιτούντος πρέπει να αξιολογούνται έναντι των διαθέσιμων ΠΧΚ και ο αιτών πρέπει να ρωτάται σχετικά με τυχόν ανακολουθίες μεταξύ των δικών του δηλώσεων και των ΠΧΚ. Για αυτόν τον λόγο, είναι σημαντικό να έχετε συλλέξει, πριν από την προσωπική συνέντευξη, τις σχετικές ΠΧΚ που αφορούν την κατάσταση του

δικαστικού σώματος στη χώρα (διορισμός των δικαστικών αρχών, αλληλεπίδραση με την πολιτική) και το ιστορικό του κράτους δικαίου στη χώρα εν γένει.

Παραδείγματα θεμάτων προς διερεύνηση κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης

- Περιστάσεις (π.χ. χρόνος, τόπος, εμπλεκόμενα πρόσωπα, προσωπικός ρόλος του αιτούντος) στις οποίες διαπράχθηκε η πράξη.
- Λόγοι του αιτούντος για τη διάπραξη της πράξης.
- Το εάν η πράξη είναι παράνομη σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας καταγωγής.
- Η ποινή που προβλέπεται για αυτό το αδίκημα από την εθνική ποινική νομοθεσία.
- Περιστάσεις στις οποίες συνελήφθη ο αιτών.
- Αντιδράσεις των αρχών μετά τη διάπραξη της παράνομης αυτής πράξης (π.χ. το εάν ο αιτών κλήθηκε, ανακρίθηκε, συνελήφθη, τέθηκε υπό κράτηση και οι συνθήκες υπό τις οποίες συνέβησαν αυτά).
- Τι γνωστοποίησαν οι αρχές στον αιτούντα σχετικά με αυτό.
- Το ακριβές στάδιο των ποινικών διαδικασιών σχετικά με αυτήν την πράξη.
- Αποδεικτικά έγγραφα των ποινικών διαδικασιών.
- Προηγούμενο ποινικό μητρώο.
- Τι κάνει τον αιτούντα να πιστεύει ότι η ποινική δίωξη ή η επιβολή ποινής είναι μεροληπτική ή/και δυσανάλογη; Γιατί πιστεύει ο αιτών ότι η αντίδραση των αρχών οφείλεται στις πολιτικές του πεποιθήσεις; Πώς πιστεύει ο αιτών ότι θα έπρεπε να προχωρήσει η υπόθεσή του και να αντιμετωπιστεί;
- Η γνώση του αιτούντος σχετικά με τη μεταχείριση από τις δικαστικές αρχές ατόμων με παρόμοιο πολιτικό προφίλ.
- Η γνώση του αιτούντος σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζουν οι δικαστικές αρχές συνήθως τέτοια αδικήματα.
- Η διαθεσιμότητα νομικής στήριξης για την υπεράσπιση του αιτούντος και η δυνατότητα προσφυγής κατά της εικαζόμενης λανθασμένης καταδίκης (εάν έχει ήδη υπάρξει καταδίκη).
- Πιθανότητες επιτυχίας τυχόν υπεράσπισης ή προσφυγής στη χώρα καταγωγής.

3.6. Πολιτικές πεποιθήσεις που εκφράζονται επιτόπου

Άρθρο 5 της ΟΕΑΑ (αναδιατύπωση) – επιτόπου αιτήσεις

2. Ο βάσιμος φόβος δίωξης ή ο πραγματικός κίνδυνος σοβαρής βλάβης μπορεί να στηρίζεται σε δραστηριότητες στις οποίες ο αιτών επιδόθηκε μετά την αναχώρησή του από τη χώρα καταγωγής, ιδίως εάν αποδεικνύεται ότι οι δραστηριότητες τις οποίες επικαλείται αποτελούν εκδήλωση και προέκταση πεποιθήσεων ή προσανατολισμών τις οποίες ο αιτών είχε ήδη στη χώρα καταγωγής.
3. Με την επιφύλαξη των διατάξεων της σύμβασης της Γενεύης, τα κράτη μέλη μπορούν να καθορίζουν ότι δεν αναγνωρίζεται καταρχήν καθεστώς πρόσφυγα στον αιτούντα που υποβάλλει μεταγενέστερη αίτηση, εάν ο κίνδυνος δίωξης βασίζεται σε περιστάσεις που ο αιτών προκάλεσε εσκεμμένως μετά την αναχώρησή του από τη χώρα καταγωγής.

Ένα πρόσωπο ενδέχεται να μην έχει βάσιμο φόβο δίωξης κατά τη στιγμή αναχώρησης από τη χώρα του, αλλά ένας τέτοιος φόβος μπορεί να προκύψει μετά την αναχώρηση, καθιστώντας το επιτόπου πρόσφυγα. Η παρούσα ενότητα θίγει το ζήτημα των αιτούντων που ισχυρίζονται ότι έχουν φόβο δίωξης λόγω των πολιτικών τους πεποιθήσεων ως αποτέλεσμα των ενεργειών τους ενόσω βρίσκονται στην αλλοδαπή.

Οι επιτόπου αιτήσεις βάσει των πολιτικών δραστηριοτήτων του αιτούντος στην αλλοδαπή μπορούν να προκύπτουν σε διάφορα πλαίσια, τόσο υπό μορφή αρχικών όσο και μεταγενέστερων αιτήσεων. Τα πιθανά σενάρια περιγράφονται λεπτομερώς ανωτέρω.

Αρχικές αιτήσεις.

- Οι αιτών συμμετείχε σε πολιτικές δραστηριότητες στη χώρα καταγωγής του αλλά έφυγε από αυτή για άλλους, άσχετους λόγους (π.χ. εργασία). Συνέχισε ή ενέτεινε τις πολιτικές του δραστηριότητες στη χώρα υποδοχής και αιτείται διεθνή προστασία βάσει αυτών των δραστηριοτήτων.
- Οι αιτών δεν συμμετείχε σε πολιτικές δραστηριότητες στη χώρα καταγωγής του και έφυγε από αυτήν για άλλους, άσχετους λόγους (π.χ. σπουδές). Άρχισε να συμμετέχει σε δραστηριότητες μόνο αφότου έφτασε στη χώρα υποδοχής και αιτείται διεθνή προστασία βάσει αυτών των δραστηριοτήτων.
- Ο αιτών έχει συμμετάσχει σε πολιτικές δραστηριότητες στη χώρα καταγωγής του. Ωστόσο, ο φόβος δίωξης προέκυψε σε μετέπειτα στάδιο, μετά την αναχώρηση, λόγω αλλαγών στην κατάσταση στη χώρα καταγωγής (π.χ. μετά από αλλαγή καθεστώτος).

Μεταγενέστερες αιτήσεις

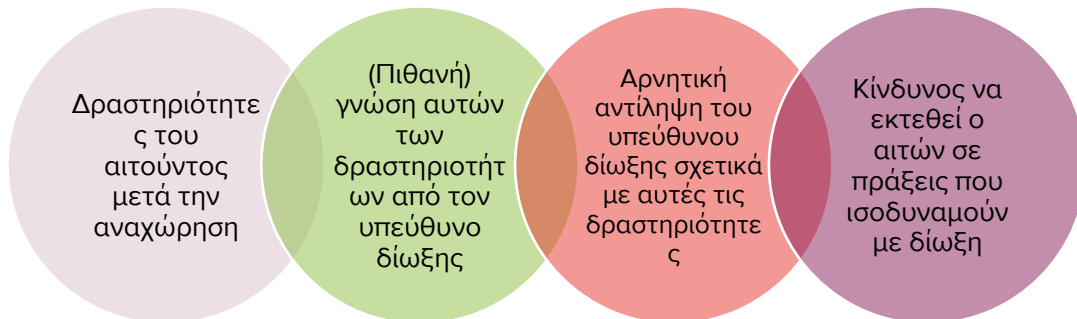
- Η πρώτη αίτηση του αιτούντος για χορήγηση καθεστώτος διεθνούς προστασίας βασίστηκε σε πολιτική δίωξη αλλά δεν ήταν επιτυχής, καθώς οι πολιτικές του δραστηριότητες ή ο φόβος δίωξης δεν ήταν πιστευτά ή βάσιμα. Ο αιτών υποβάλλει μεταγενέστερη αίτηση, ισχυριζόμενος νέες ή εντεινόμενες πολιτικές δραστηριότητες στη χώρα καταγωγής ως νέα στοιχεία.

- Ο αιτών υπέβαλε αρχικά αίτηση για χορήγηση καθεστώτος διεθνούς προστασίας βάσει άλλων λόγων (π.χ. κατάσταση ασφάλειας), αλλά η αίτησή του απορρίφθηκε. Υποβάλλει μεταγενέστερη αίτηση ισχυριζόμενος πολιτικές δραστηριότητες στη χώρα υποδοχής ως νέα στοιχεία.
- Ο αιτών ισχυρίζεται αλλαγές στην κατάσταση της χώρας καταγωγής ως νέα στοιχεία (π.χ. μετά από αλλαγή καθεστώτος).

Για να διαπιστωθεί ότι ο αιτών έχει βάσιμο φόβο δίωξης λόγω των πολιτικών του πεποιθήσεων ως αποτέλεσμα των πράξεών του στη χώρα υποδοχής, πρέπει να αξιολογηθούν τα ακόλουθα στοιχεία.

Διάγραμμα 3. Στοιχεία των επιτόπου αιτήσεων βάσει των δραστηριοτήτων του αιτούντος μετά την αναχώρησή του (άρθρο 5 παράγραφος 2 της ΟΕΑΑ (αναδιτύπωση))

Για τις επιτόπου αιτήσεις βάσει πολιτικών πεποιθήσεων, οι δραστηριότητες του αιτούντος και η γνώση του υπεύθυνου δίωξης σχετικά με αυτές παρουσιάζουν κάποιες ιδιαιτερότητες, για τις οποίες παρέχονται σχετικές οδηγίες στη συνέχεια.

3.6.1. Δραστηριότητες μετά την αναχώρηση

(α) Δραστηριότητες που σχετίζονται με τις πραγματικές ή αποδιδόμενες πολιτικές πεποιθήσεις του αιτούντος

Οι δραστηριότητες του αιτούντος στην αλλοδαπή μπορούν να περιλαμβάνουν οποιαδήποτε ενέργεια μπορεί να εκλαμβάνεται ως πολιτική από τον υπεύθυνο δίωξης, ανεξαρτήτως του εάν οι πολιτικές αυτές πεποιθήσεις αποδίδονται λανθασμένα ή ανήκουν όντως στον αιτούντα. Για παράδειγμα, ένας αιτών μπορεί να συμμετέχει ενεργά στις πολιτικές δραστηριότητες ενός εξόριστου πολιτικού κόμματος ή μπορεί να αποδίδονται σε αυτόν πολιτικές πεποιθήσεις από το γεγονός και μόνο ότι συναναστρέφεται συμπολίτες οι οποίοι βρίσκονται σε πολιτική αντίθεση με την κυβέρνησή τους. Ή μπορεί να αποδίδονται σε αυτόν πολιτικές πεποιθήσεις απλώς και μόνο επειδή έχει παρακολουθήσει κοινωνικοπολιτιστικές δραστηριότητες που διοργανώθηκαν από οργανώσεις της κοινότητας οι οποίες συνδέονται με συγκεκριμένες πολιτικές ομάδες. Βλ. επίσης ενότητα [Εκδηλώσεις πολιτικών πεποιθήσεων](#).

(β) Δραστηριότητες που μπορεί να εκτελούνται στη χώρα υποδοχής ή σε τρίτη χώρα

Οι δραστηριότητες μετά την αναχώρηση είναι συνήθως δραστηριότητες στις οποίες συμμετείχε ο αιτών στη χώρα φιλοξενίας, αλλά και οι οποίες ενδέχεται να έχουν εκτελεστεί σε τρίτες χώρες, περιλαμβανομένων των χωρών διέλευσης. Διαδικτυακές δραστηριότητες συναντώνται επίσης συχνά στο πλαίσιο των επιτόπου αιτήσεων (βλ. ενότητα [Πολιτικές πεποιθήσεις εκφραζόμενες στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης](#)).

(γ) Οι δραστηριότητες μπορεί να είναι νέες ή η προέκταση πολιτικών πεποιθήσεων που προϋπήρχαν στη χώρα καταγωγής

Το άρθρο 5 παράγραφος 2 της ΟΕΑΑ (αναδιατύπωση) τονίζει ότι οι σχετικές δραστηριότητες είναι ιδίως εκείνες που «αποτελούν εκδήλωση και προέκταση πεποιθήσεων ή προσανατολισμών τις οποίες ο αιτών είχε ήδη στη χώρα καταγωγής». Επισημαίνεται ότι δίνεται έμφαση στις πολιτικές πεποιθήσεις «τις οποίες είχε» ο αιτών ενόσω βρισκόταν ακόμα στη χώρα καταγωγής και όχι κατ' ανάγκη που έχουν επίσης εκφραστεί ή έχουν εκδηλωθεί εμπράκτως στη χώρα υποδοχής. Ο αιτών ενδέχεται π.χ. να μην έχει απλώς μπορέσει να εκφράσει τις πολιτικές του απόψεις από φόβο, ιδίως εάν προέρχεται από χώρα με ιδιαίτερα καταπιεστικό καθεστώς. Ωστόσο, αυτή η έμφαση δεν αποκλείει το γεγονός οι σχετικές δραστηριότητες ή πεποιθήσεις να είναι επίσης νέες. Από αυτήν την άποψη, μπορούν να προβλέπονται μια σειρά από καταστάσεις, από εκείνη στην οποία ο αιτών δεν έχει εκφράσει ποτέ και καθόλου τις πολιτικές του πεποιθήσεις στη χώρα καταγωγής έως εκείνη κατά την οποία υπήρξε πολιτικά πολύ ενεργός. Ωστόσο, στην πράξη, όσο περισσότερο έχει εκφραστεί μια πεποίθηση στη χώρα καταγωγής τόσο ευκολότερο θα είναι για τον αιτούντα να καταδείξει ότι τυχόν δραστηριότητες μετά την αναχώρηση αντικατοπτρίζουν πραγματικά τις αληθινές πολιτικές του πεποιθήσεις.

Ενώ οι «συνεχιζόμενες» δραστηριότητες ενισχύουν μια αίτηση χορήγησης καθεστώτος διεθνούς προστασίας, πρέπει να έχετε κατά νου ότι οι **νέες, μετά την αναχώρηση, δραστηριότητες** μπορούν επίσης να δημιουργήσουν ανάγκη διεθνούς προστασίας⁽⁶⁴⁾. Μπορούν να υπάρχουν πολλές έγκυρες εξηγήσεις σχετικά με τον λόγο για τον οποίο ένας αιτών έγινε πολιτικά ενεργός μόνο αφότου αναχώρησε από τη χώρα καταγωγής του.

⁽⁶⁴⁾ EASO, [Προϋποθέσεις χορήγησης καθεστώτος διεθνούς προστασίας \(οδηγία 2011/95/ΕΕ\) — Δικαστική ανάλυση](#), Δεκέμβριος 2016, σ. 89.

Παράδειγμα

Ο ακόλουθος κατάλογος παρέχει παραδείγματα πιθανών λόγων για τους οποίους ο αιτών έχει αναπτύξει δραστηριότητες μόνο μετά την αναχώρησή του.

- Οι ενήλικες αιτούντες ενδέχεται να έχουν αναπτύξει μια νέα πολιτική επίγνωση κατά τη διάρκεια της παραμονής τους στην αλλοδαπή για διάφορους λόγους. Για παράδειγμα, μπορεί να έχουν επικριτική στάση έναντι του πολιτικού συστήματος της χώρας καταγωγής τους ως αποτέλεσμα της συναναστροφής τους με πολιτικά ενεργό πολίτη στην αλλοδαπή, αφότου απέκτησαν καλύτερη πρόσβαση σε μη λογοκριμένες πληροφορίες σχετικά με τη χώρα καταγωγής τους, αφότου άκουσαν επικριτικές πνευματικές αξιολογήσεις κατά τη διάρκεια των σπουδών τους ή απλώς ως αποτέλεσμα της εμπειρίας τους από τη ζωή σε μια δημοκρατική χώρα.
- Όσον αφορά τους αιτούντες οι οποίοι ήταν ακόμα παιδιά ή νεαροί ενήλικες όταν έφυγαν από τη χώρα καταγωγής τους, η έλλειψη ωριμότητας και αυτονομίας μπορεί να εξηγήσει τους λόγους για τους οποίους ο αιτών δεν είχε προηγουμένως σαφείς πολιτικές πεποιθήσεις.
- Μετά την αναχώρηση του αιτούντος μπορεί να έχουν συμβεί γεγονότα στη χώρα καταγωγής, τα οποία ενδέχεται να μην έχουν τον απαραίτητο αντίκτυπο ώστε να συνεπάγονται εφαρμογή του άρθρου 5 παράγραφος 1 της ΟΕΑΑ (αναδιатύπωση) αλλά να είναι αρκετά σημαντικά ώστε να προκαλέσουν αλλαγή στην πολιτική θέση του αιτούντος. Για παράδειγμα, η πολιτική ατμόσφαιρα στη χώρα καταγωγής ενδέχεται να έχει σταδιακά εκφυλιστεί, καθώς αυξήθηκαν οι απολυταρχικές τάσεις του καθεστώτος ενώ ο αιτών βρισκόταν στην αλλοδαπή.

Όσον αφορά τις **μεταγενέστερες αιτήσεις**, και με την επιφύλαξη της Σύμβασης για τους πρόσφυγες, η ΟΕΑΑ (αναδιатύπωση) εισήγαγε μια προαιρετική διάταξη για τα κράτη μέλη, η οποία αποσκοπεί στην αποτροπή των καταχρήσεων σχετικά με το καθεστώς διεθνούς προστασίας. Σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 3 της ΟΕΑΑ (αναδιатύπωση), τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν «να μην αναγνωρίζουν καταρχήν καθεστώς πρόσφυγα στον αιτούντα που υποβάλλει μεταγενέστερη αίτηση, εάν ο κίνδυνος δίωξης βασίζεται σε περιστάσεις που ο αιτών προκάλεσε εσκεμμένως μετά την αναχώρησή του από τη χώρα καταγωγής»⁽⁶⁵⁾. Η εν λόγω διάταξη μπορεί να εφαρμόζεται μόνο εφόσον έχει μεταφερθεί στην εθνική νομοθεσία, η δε εφαρμογή της εξαρτάται από την εκάστοτε εθνική πρακτική.

Εάν εφαρμόζεται, μπορείτε να λάβετε υπόψη το γεγονός ότι υφίσταται ως προς τα αποδεικτικά στοιχεία ουσιώδης φόρτος για τον αιτούντα όσον αφορά τον κίνδυνο δίωξης ή σοβαρής βλάβης⁽⁶⁶⁾. Επιπλέον, έχετε υπόψη ότι αυτό που έχει σημασία είναι η εκτίμηση

⁽⁶⁵⁾ Για περαιτέρω πληροφορίες και νομολογία σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 5 παράγραφος 3 της ΟΕΑΑ (αναδιатύπωση), βλ. EASO, *Προϋποθέσεις χορήγησης καθεστώτος διεθνούς προστασίας (οδηγία 2011/95/ΕΕ) — Δικαστική ανάλυση*, Δεκέμβριος 2016, σ. 91–92. Επισημαίνεται επίσης ότι αίτηση για έκδοση προδικαστικής αποφάσεως σχετικά με το συγκεκριμένο θέμα υποβλήθηκε από το Verwaltungsgerichtshof (Αυστρία) στο ΔΕΕ στις 29 Μαρτίου 2022. Το εν λόγω ερώτημα, η εξέταση του οποίου εκκρεμεί κατά τη στιγμή της δημοσίευσης του παρόντος οδηγού, έχει καταχωρηθεί από το δικαστήριο ως υπόθεση αριθ. C-222/22. Η απόφαση θα είναι διαθέσιμη μέσω της [βάσης δεδομένων νομολογίας του ΕΥΔΑ](#) αφότου το ΔΕΕ αποφανθεί επί του ερωτήματος που έχει υποβληθεί.

⁽⁶⁶⁾ Βλ. επίσης άρθρο 4 παράγραφος 3 της ΟΕΑΑ (αναδιатύπωση):
Η αξιολόγηση της αίτησης διεθνούς προστασίας θα πρέπει να γίνεται σε εξατομικευμένη βάση και να περιλαμβάνει τη συνεκτίμηση του: [...] εάν οι δραστηριότητες του αιτούντος από τότε που εγκατέλειψε

κινδύνων, η οποία είναι πάντα αντικειμενική και μελλοντοστρεφής. Ως εκ τούτου, ακόμη και όταν ο αιτών έχει ενεργήσει κακόβουλα, εξακολουθεί να παραμένει το ενδεχόμενο ο υπεύθυνος δίωξης να τον διώξει βάσει αποδιδόμενων πολιτικών πεποιθήσεων και να χρήζει επομένως ο αιτών διεθνούς προστασίας.

Επισημαίνεται επίσης ότι το άρθρο 5 παράγραφος 3 της ΟΕΑΑ (αναδιατύπωση) περιορίζεται στο καθεστώς πρόσφυγα και δεν επεκτείνεται στο καθεστώς επικουρικής προστασίας. Επιπλέον, η αρχή της μη επαναπροώθησης πρέπει, σε όλες τις περιπτώσεις, να γίνεται σεβαστή ⁽⁶⁷⁾.

3.6.2. Η γνώση των δραστηριοτήτων του αιτούντος από τον υπεύθυνο δίωξης

Ένα κεντρικό ερώτημα που πρέπει να απαντάται στις περιπτώσεις *επιτόπου* αιτήσεων ασύλου βάσει πολιτικών πεποιθήσεων είναι το εάν ο υποτιθέμενος υπεύθυνος δίωξης γνωρίζει ή ενδέχεται ευλόγως να λάβει γνώση των ενεργειών του αιτούντος στην αλλοδαπή.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, ο αιτών ενδέχεται επίσης να μπορεί να υποβάλει στοιχεία που πιστοποιούν ότι οι αρχές έχουν ήδη γνώση των δραστηριοτήτων του στην αλλοδαπή και έχουν εκδηλώσει ενδιαφέρον για το πρόσωπο (π.χ. μέλη της οικογένειας έχουν ήδη ανακριθεί σχετικά με τις δραστηριότητες του αιτούντος στην αλλοδαπή ή έχουν διενεργηθεί ερήμην αστυνομικές ή δικαστικές έρευνες).

Συχνότερα, ωστόσο, ο αιτών δεν είναι σε θέση να επιδείξει τόσο άμεσα αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με τη γνώση των δραστηριοτήτων του εκ μέρους του υπεύθυνου δίωξης. Σε τέτοια περίπτωση, χρειάζεται να διαπιστωθεί εάν είναι πιθανό οι δραστηριότητες του αιτούντος να έχουν υποπέσει στην αντίληψη του υπεύθυνου δίωξης. Αυτή η αξιολόγηση πρέπει να λαμβάνει υπόψη διάφορους παράγοντες. Ο κατάλογος που ακολουθεί δεν είναι εξαντλητικός και οι παράγοντες μπορεί να αλληλεπικαλύπτονται.

- **Τύπος και επίπεδο δραστηριοτήτων.**

Κατά κανόνα, ο τύπος, η συχνότητα και η προβολή των δραστηριοτήτων επηρεάζουν την ικανότητα των αρχών να ανιχνεύουν έναν αιτούντα τον οποίο ενδέχεται να θεωρούν πολιτική απειλή. Ωστόσο, αυτό εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την εκάστοτε χώρα καταγωγής και από τον βαθμό στον οποίο το καθεστώς παρακολουθεί τη διασπορά (βλ. αμέσως επόμενο σημείο). Κατά κανόνα, πάντως, δραστηριότητες που εκτελούνται σπάνια, ανώνυμα και μόνο στο περιθώριο της πολιτικής σκηνής έχουν λιγότερες πιθανότητες να περιέλθουν σε γνώση του υπεύθυνου δίωξης απ' ό,τι τακτικές δραστηριότητες που εκτελούνται στο όνομα του ίδιου του αιτούντος και στις οποίες ο αιτών διαδραματίζει κεντρικό ρόλο, καθώς και όσες γίνονται δημόσια. Έχετε υπόψη ότι ακόμη και ανεπίσημες δραστηριότητες ενδέχεται να δημιουργούν ανάγκη διεθνούς προστασίας. Παρόμοιοι προβληματισμοί

τη χώρα καταγωγής του ανελήφθησαν με αποκλειστικό ή κύριο σκοπό τη δημιουργία των απαραίτητων συνθηκών για την υποβολή αίτησης διεθνούς προστασίας, ούτως ώστε να εκτιμηθεί εάν ο ενδιαφερόμενος θα εκτεθεί, συνεπεία των εν λόγω δραστηριοτήτων, σε δίωξη ή σοβαρή βλάβη σε περίπτωση επιστροφής του στην εν λόγω χώρα.»

⁽⁶⁷⁾ Αίτηση για έκδοση προδικαστικής απόφασης σχετικά με το συγκεκριμένο θέμα υποβλήθηκε από το Verwaltungsgerichtshof (Αυστρία) στο ΔΕΕ στις 29 Μαρτίου 2022. Το εν λόγω ερώτημα, η εξέταση του οποίου εκκρεμεί κατά τη στιγμή της δημοσίευσης του παρόντος οδηγού, έχει καταχωρηθεί από το δικαστήριο ως υπόθεση αριθ. C-222/22. Η απόφαση θα είναι διαθέσιμη μέσω της βάσης δεδομένων νομολογίας του ΕΥΔΑ αφότου το ΔΕΕ αποφανθεί επί του ερωτήματος που έχει υποβληθεί.

ισχύουν εδώ και όσον αφορά την έκφραση πολιτικών πεποιθήσεων στη χώρα καταγωγής.

- **Παρακολούθηση δραστηριοτήτων στην αλλοδαπή εκ μέρους των αρχών.**

Ο τρόπος με τον οποίο οι αρχές της χώρας καταγωγής παρακολουθούν τις δραστηριότητες της διασποράς σε ξένο έδαφος μπορεί να αποτελεί καθοριστικό παράγοντα. Ορισμένα καθεστώτα έχουν αναπτύξει μηχανισμούς παρακολούθησης ευρείας κλίμακας μέσω των διπλωματικών τους αποστολών, μέσω συνδεδεμένων οργανισμών (όπως πολιτιστικά ή θρησκευτικά ιδρύματα) και μέσω της εισχώρησης σε πολιτικές εκδηλώσεις και εξόριστες ομάδες της αντιπολίτευσης. Η παρουσία της τοπικής κοινότητας στη χώρα ασύλου και το μέγεθός της μπορούν επίσης να έχουν πιθανό αντίκτυπο όσον αφορά την υποβολή αναφορών στις αρχές της χώρας καταγωγής. Οι αρχές ενδέχεται επίσης να λαμβάνουν γνώση των δραστηριοτήτων του αιτούντος παρακολουθώντας διαδικτυακές δραστηριότητες (βλ. ενότητα [Πολιτικές πεποιθήσεις εκφραζόμενες στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης](#)).

- **Εξέταση των επαναπατριζόμενων**

Σε συγκεκριμένες χώρες καταγωγής, οι υπήκοοι που επιστρέφουν στη χώρα τους ενδέχεται να περνούν από μια διαδικασία εξέτασης από τις αρχές για τον απλό και μόνο λόγο ότι διέμειναν για ένα διάστημα στην αλλοδαπή ή/και λόγω συγκεκριμένων προσωπικών τους περιστάσεων (π.χ. φοιτητές, παράνομη έξοδος, αναγκαστική επιστροφή). Η εξέταση των επαναπατριζόμενων ενδέχεται επομένως να αυξάνει την πιθανότητα να ερευνηθούν οι αρχές το παρελθόν του αιτούντος και να ανακαλύψουν τις επιτόπου δραστηριότητές τους. Επιπλέον, άλλα μέλη της διασποράς ενδέχεται να ανακριθούν μετά την επιστροφή τους και οι αρχές μπορούν με τον τρόπο αυτό να αποκτήσουν πληροφορίες σχετικά με πολίτες οι οποίοι είναι πολιτικά ενεργοί στην αλλοδαπή. Για συγκεκριμένες οδηγίες σχετικά με την επιστροφή, βλ. ενότητα [Πολιτικές πεποιθήσεις που αποδίδονται λόγω \(αντικανονικής\) παραμονής στην αλλοδαπή](#).

- **Γενική μεταχείριση συγκεκριμένων ομάδων**

Εάν ο αιτών ανήκει σε συγκεκριμένη ομάδα, η οποία αποτελεί ήδη αντικείμενο των δραστηριοτήτων παρακολούθησης εκ μέρους των αρχών, όπως π.χ. μια εθνοτικοθρησκευτική μειονότητα, αυτό μπορεί επίσης να αυξάνει τις πιθανότητες προσδιορισμού των δραστηριοτήτων του αιτούντος από τις αρχές.

Ενώ οι προσωπικές δηλώσεις και περιστάσεις του αιτούντος είναι εξαιρετικά σημαντικές κατά την αξιολόγηση του στοιχείου των «δραστηριοτήτων», είναι εξίσου σημαντικό να μελετώνται και οι σχετικές ΠΧΚ κατά την εξέταση των στοιχείων που αφορούν τις ίδιες τις αρχές (π.χ. παρακολούθηση, εξέταση και γενική μεταχείριση συγκεκριμένων ομάδων).

Κύρια σημεία που αξίζει να συγκρατήσετε

Όταν ο υπεύθυνος δίωξης δεν είναι κρατικός φορέας (όπως π.χ. παραστρατιωτικές ομάδες, ομάδες της κοινότητας, πολιτικά κόμματα), οι παράγοντες που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη ώστε να αξιολογείται το εάν έχουν πιθανότητες να γνωρίζουν σχετικά με τις δραστηριότητες του αιτούντος ενδέχεται να διαφέρουν σημαντικά από εκείνους που αφορούν κρατικούς υπεύθυνους, ανάλογα με τα μέσα που χρησιμοποιεί ο μη κρατικός υπεύθυνος. Εάν οι μη κρατικοί υπεύθυνοι δεν είναι καλά διαρθρωμένοι ή έχουν περιορισμένη μόνο εξουσία στην εδαφική περιοχή ή στην κοινότητά τους, ο αιτών ενδέχεται να πρέπει να εξηγήσει πιο αναλυτικά το πώς αυτοί οι υπεύθυνοι έχουν πιθανότητες να μάθουν σχετικά με τις δραστηριότητές τους.

3.6.3. Θέματα προς διερεύνηση κατά τη διάρκεια της προσωπικής συνέντευξης

Πέραν της διερεύνησης των θεμάτων που αφορούν διάφορες μορφές πολιτικής έκφρασης, τα ακόλουθα θέματα μπορούν να παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τις *επιτόπου* αιτήσεις λόγω πολιτικών πεποιθήσεων.

Παραδείγματα θεμάτων προς διερεύνηση σχετικά με τις αρχικές αιτήσεις (συνεχιζόμενες ή νέες δραστηριότητες)

- Χρονοδιάγραμμα, τόπος, φύση και προβολή όλων των πολιτικών δραστηριοτήτων του αιτούντος.
- Εάν ο αιτών αναφέρει προγενέστερες δραστηριότητες στη χώρα καταγωγής, έχει αντιμετωπίσει τυχόν προγενέστερα προβλήματα με τον υπεύθυνο δίωξης; Ποιοι είναι οι λόγοι για τους οποίους ο αιτών δεν έφυγε, κατά τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή, από τη χώρα παρά τα προβλήματα;
- Εάν ο αιτών αναφέρει προγενέστερες δραστηριότητες στη χώρα καταγωγής, τις οποίες όμως είχε διακόψει πριν την αναχώρησή του, ποιοι ήταν οι λόγοι αυτής της διακοπής;
- Εάν ο αιτών δεν ήταν πολιτικά ενεργός στη χώρα καταγωγής, ποιοι ήταν οι λόγοι για αυτό;
- Ακόμη και αν ο αιτών δεν εξέφρασε ποτέ τις πολιτικές του πεποιθήσεις στη χώρα καταγωγής, υπήρξαν τυχόν καταστάσεις/περιστατικά τα οποία τον οδήγησαν στο να συνειδητοποιήσει την «πολιτική συνείδησή» του στη χώρα καταγωγής (π.χ. σύγκρουση με τις αρχές, άδικη μεταχείριση, πολιτικά γεγονότα); Εάν ναι, ποιοι είναι οι λόγοι για τους οποίους συγκρατήθηκε από το να γίνει πολιτικά ενεργός;
- Εάν ο αιτών αναφέρει φόβο απέναντι στις αρχές, ερευνήστε τον βαθμό στον οποίο αυτός έχει γνώση για τυχόν μεταχείριση των πολιτικά ενεργών προσώπων εκ μέρους των αρχών, περιλαμβανομένων παραδειγμάτων πολιτικά ενεργών προσώπων και της τύχης τους.

Παραδείγματα θεμάτων προς διερεύνηση σχετικά με τις μεταγενέστερες αιτήσεις (νέες ή εντεινόμενες δραστηριότητες)

- Εξηγήσεις σχετικά με το χρονοδιάγραμμα του πολιτικού ακτιβισμού: αιτίες και αποφασιστικοί παράγοντες πίσω από νέες ή εντεινόμενες δραστηριότητες.
- Εάν ο αιτών δεν ήταν πολιτικά ενεργός στη χώρα καταγωγής, ποιοι ήταν οι λόγοι για αυτό;
- Ακόμη και αν ο αιτών δεν εξέφρασε ποτέ τις πολιτικές του πεποιθήσεις στη χώρα καταγωγής, υπήρξαν τυχόν καταστάσεις/περιστατικά τα οποία τον οδήγησαν στο να συνειδητοποιήσει την «πολιτική συνείδησή» του στη χώρα καταγωγής (π.χ. σύγκρουση με τις αρχές, άδικη μεταχείριση, πολιτικά γεγονότα); Εάν ναι, γιατί δεν τις εκδήλωσε εμπράκτως;
- Εάν ο αιτών ισχυρίζεται ότι ήταν πολιτικά ενεργός πριν από τη μεταγενέστερη αίτηση αλλά δεν το είχε αναφέρει στο στάδιο της αρχικής αίτησης, που είναι οι λόγοι για τους οποίους δεν αποκάλυψε τις δραστηριότητές του νωρίτερα;
- Εάν υπάρχουν αντιφάσεις με τις δηλώσεις που έκανε ο αιτών κατά το στάδιο της αρχικής του αίτησης (π.χ. δηλώσεις σχετικά με τις πολιτικές πεποιθήσεις ή δραστηριότητες, αντιφατικά χρονοδιαγράμματα, λόγοι αναχώρησης από τη χώρα), ζητήστε του διευκρινίσεις.

Παραδείγματα θεμάτων προς διερεύνηση σχετικά με τη γνώση εκ μέρους του υπεύθυνου δίωξης

- Τι κάνει τον αιτούντα να πιστεύει ότι οι αρχές έχουν γνώση ή είναι πιθανό να αποκτήσουν γνώση των δραστηριοτήτων του;
- Έχει ο αιτών γνώση τυχόν αντιδράσεων των αρχών για τις δραστηριότητές του; Διαθέτει τυχόν αποδεικτικά έγγραφα ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία;
- Εάν ο αιτών αναφέρει παρακολούθηση πολιτών στην αλλοδαπή, τι γνωρίζει σχετικά με τις μεθόδους παρακολούθησης που χρησιμοποιεί ο υπεύθυνος δίωξης;
- Γνωρίζει ο αιτών για τυχόν άτομα που συμμετείχαν σε παρόμοιες δραστηριότητες στην αλλοδαπή, οι οποίες προκάλεσαν το ενδιαφέρον των αρχών; Τι γνωρίζει ο αιτών σχετικά με την τύχη τους;

3.7. Πολιτικές πεποιθήσεις εκφραζόμενες στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης

Είτε *επιτόπου* είτε στη χώρα καταγωγής τους, οι αιτούντες μπορούν να χρησιμοποιήσουν το διαδίκτυο για να εκφράσουν τις πολιτικές τους απόψεις. Το διαδίκτυο είναι ένα ισχυρό εργαλείο έκφρασης, καθώς η δυναμική εμβέλεια του περιεχομένου που δημοσιεύεται εκεί μπορεί να είναι μεγάλη.

Η γνωστοποίηση πολιτικών απόψεων μέσω του διαδικτύου μπορεί να προκαλέσει γρήγορη και εύκολη προβολή, καθώς και έκθεση του συντάκτη, ανεξάρτητα από τον πραγματικό βαθμό πολιτικής συμμετοχής του. Ωστόσο, δεν φτάνουν όλες οι δημοσιεύσεις στο διαδίκτυο το δυνητικό τους κοινό με τον ίδιο τρόπο και μπορούν να έχουν πολύ διαφορετική βαρύτητα όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο τις αντιλαμβάνεται ο υπεύθυνος δίωξης.

Κάθε ατομική περίπτωση είναι μοναδική και οι κανόνες αξιολόγησης των αποδεικτικών στοιχείων ισχύουν και για την έκφραση πολιτικών πεποιθήσεων διαδικτυακά. Η παρούσα ενότητα δεν αποσκοπεί στο να επαναλάβει στοιχεία που έχουν ήδη θιγεί στις προηγούμενες ενότητες ή στον επικείμενο πρακτικό οδηγό για την αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων ⁽⁶⁸⁾. Θα βρείτε ωστόσο εδώ ορισμένους δείκτες που ισχύουν ειδικά για το συγκεκριμένο θέμα:

- για την αξιολόγηση του εάν μια πεποίθηση που εκφράζεται στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης μπορεί να θεωρηθεί πολιτική από τον υπεύθυνο δίωξης;
- για την αξιολόγηση του εάν ο υπεύθυνος δίωξης μπορεί / είναι πιθανόν να γνωρίζει ή γνωρίζει σχετικά με την πεποίθηση που εκφράστηκε στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

3.7.1. Η πεποίθηση που εκφράζεται στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης εκλαμβάνεται ως πολιτική πεποίθηση από τον υπεύθυνο δίωξης;

Η σωστή γνώση της κατάστασης που επικρατεί στη χώρα καταγωγής είναι καθοριστική ώστε να σας βοηθήσει να αποφασίσετε εάν ο δυνητικός υπεύθυνος δίωξης θα εκλάμβανε τη δημοσίευση στο διαδίκτυο ως έκφραση πολιτικής πεποίθησης.

Κύρια σημεία που αξίζει να συγκρατήσετε

Έχετε υπόψη ότι κάτι που μοιάζει να μην έχει πολιτική χροιά εκ πρώτης όψεως μπορεί να θεωρηθεί, σε ένα δεδομένο κοινωνικό και πολιτικό πλαίσιο, ως έκφραση πολιτικής στάσης (βλ. ενότητα [Τι συνιστά πολιτικές πεποιθήσεις στο πλαίσιο της διεθνούς προστασίας](#)). Για παράδειγμα, η δημοσίευση στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης της εμπειρίας ενός ατόμου από την παροχή ιατρικής υπηρεσίας σε ένα δημόσιο νοσοκομείο κατά τη διάρκεια μιας πανδημίας μπορεί, στο εθνικό πολιτικό και κοινωνικό πλαίσιο, να θεωρηθεί από τις υγειονομικές αρχές ως επίκριση κατά της ικανότητας των εθνικών αρχών να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους προς τους πολίτες, και να εκληφθεί ως πολιτική πεποίθηση.

(α) Ποια είναι η επίσημη ρητορική του υπεύθυνου δίωξης σχετικά με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης; Ποια είναι η επίγνωσή του όσον αφορά τον κυβερνοχώρο;

Ο τρόπος με τον οποίο ο δυνητικός υπεύθυνος δίωξης χρησιμοποιεί, διαχειρίζεται και βλέπει τα κοινωνικά δίκτυα αποτελεί πολύτιμη ένδειξη του τρόπου με τον οποίο αντιλαμβάνεται τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης εν γένει και τις δραστηριότητες που αναπτύσσονται στα μέσα αυτά από τα άτομα: Ποια εργαλεία χρησιμοποιούνται για την παρακολούθηση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης; Ποια είναι τα εργαλεία που αναπτύσσονται και οι στρατηγικές που χρησιμοποιούνται από τον υπεύθυνο δίωξης όσον αφορά τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;

⁽⁶⁸⁾ EASO, [Πρακτικός οδηγός: Αξιολόγηση αποδεικτικών στοιχείων](#), Μάρτιος 2015 (επικείμενη επικαιροποίηση).

Ποιο είναι το επίσημο αφήγημά του όσον αφορά τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης; Θεωρούνται π.χ. στρατηγικό εργαλείο επικοινωνίας ή πολιτικό εργαλείο;

(β) Υπάρχει ένα συγκεκριμένο νομικό πλαίσιο για τη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης;

Οι αρχές ενδέχεται να ασκούν εκτεταμένο έλεγχο επί του περιεχομένου που διατίθεται στο διαδίκτυο και μπορεί να φτάνουν ακόμη και μέχρι τη διακοπή της δυνατότητας σύνδεσης στο διαδίκτυο για την επικράτειά τους ώστε να αποτρέπουν την κοινοποίηση ή κοινολόγηση απόψεων ή πληροφοριών, είτε εντός της χώρας είτε εκτός αυτής.

Όταν η χρήση (ορισμένων) μέσων κοινωνικής δικτύωσης περιορίζεται από τον νόμο ή ποινικοποιείται, αυτό συνιστά ισχυρή ένδειξη της (πολιτικής) σημασίας που αποδίδει ο υπεύθυνος δίωξης στην έκφραση πεποιθήσεων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Εάν η βάση τέτοιων περιορισμών θεωρείται ότι είναι η εθνική ασφάλεια ή η δημόσια τάξη, τότε αυτό συνιστά ισχυρή ένδειξη του ότι η απαγορευμένη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης εκλαμβάνεται ως πολιτική δραστηριότητα. Αυτό ισχύει επίσης σε περιπτώσεις όπου η κατάχρηση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης ποινικοποιείται, ανάλογα με το τι θεωρείται ότι συνιστά κατάχρηση στην πράξη.

(γ) Παρακολουθούνται οι δραστηριότητες στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;

Δυνητικοί υπεύθυνοι δίωξης ενδέχεται να χρησιμοποιούν εργαλεία και να εφαρμόζουν διαδικασίες για την ανίχνευση, παρακολούθηση και παρεμπόδιση ανεπιθύμητων πολιτικών στάσεων. Οι διαδικτυακές δραστηριότητες που παρακολουθούνται από τον υπεύθυνο δίωξης μπορεί ενδεχομένως να θεωρηθεί ότι έχουν κάποια (πολιτική) σημασία, αναλόγως του γενικού και ατομικού πλαισίου.

3.7.2. Έχει ο υπεύθυνος δίωξης γνώση της δημοσίευσης ή των δημοσιεύσεων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;

(α) Επιτήρηση δραστηριοτήτων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης από τον υπεύθυνο δίωξης

Το πεδίο εφαρμογής της παρακολούθησης και η αποτελεσματικότητά της αποτελούν δείκτες της πιθανότητας ορισμένες δημοσιεύσεις να γίνουν στόχος και να υποπέσουν στην προσοχή του υπεύθυνου δίωξης. Οι δραστηριότητες επιτήρησης μπορεί να είναι γενικευμένες, γεγονός που σημαίνει ότι όλες οι πιθανές «ανατρεπτικές» δραστηριότητες παρακολουθούνται, ή να στοχεύουν σε συγκεκριμένες ομάδες που θεωρείται ότι έχουν κρίσιμα προφίλ, όπως δημοσιογράφοι, ακτιβιστές και influencers.

Ο υπεύθυνος δίωξης μπορεί να χρησιμοποιεί είτε στοιχειώδη τεχνικά εργαλεία παρακολούθησης είτε, αντιθέτως, να διαθέτει υψηλά ανεπτυγμένα συστήματα της τεχνολογίας των πληροφοριών και αλγορίθμους. Όσο πιο εξελιγμένα είναι τα χρησιμοποιούμενα εργαλεία, τόσο περισσότερες οι πιθανότητες ο υπεύθυνος δίωξης να έχει ή να μπορεί να έχει γνώση των διαδικτυακών δραστηριοτήτων που παρακολουθεί.

(β) Ποια είναι η κάλυψη της δημοσίευσης;

Οι δημοσιεύσεις στο διαδίκτυο μπορούν να έχουν σημαντικό δυναμικό θέασης. Ωστόσο, το γεγονός και μόνο ότι υπάρχει αυτό το δυναμικό δεν σημαίνει ότι κάθε δημοσίευση στο διαδίκτυο έχει και ευρύ κοινό και ότι αυτό το κοινό περιλαμβάνει και τον υπεύθυνο δίωξης. Θα πρέπει επομένως να ελέγχετε την εμβέλεια της διαδικτυακής δημοσίευσης του αιτούντος. Η εν λόγω εμβέλεια εξαρτάται από α) τη συμπεριφορά του υπεύθυνου δίωξης (εάν αναζητεί δηλαδή ενεργά τέτοιες δημοσιεύσεις) και β) τη δημοσιότητα που δίνεται στη δημοσίευση από τον συντάκτη (δηλαδή το πώς και πού έγινε η δημοσίευση και ποια είναι η εμβέλειά της ακόμη και για τον πιο παθητικό θεατή). Στη συνέχεια, γ) η προσβασιμότητα και δ) η διαθεσιμότητα της διαδικτυακής δημοσίευσης μπορούν επίσης να είναι καλοί δείκτες του εάν ο υπεύθυνος δίωξης μπορεί να λάβει γνώση της ύπαρξής της.

Θα χρειαστεί να λάβετε υπόψη όλες τις σχετικές γενικές και προσωπικές περιστάσεις, καθώς και τυχόν εξηγήσεις που μπορεί να παρέχει ο αιτών, προτού καταλήξετε σε συμπεράσματα σχετικά με την πιθανότητα να γνωρίζει ο υπεύθυνος δίωξης σχετικά με μια δημοσίευση. Η διαδικασία εξέτασης βασίζεται στον συνδυασμό όλων των παραγόντων και πρέπει να αξιολογείται λαμβανομένου υπόψη του πλαισίου της χώρας καταγωγής.

- (α) Όταν ο υπεύθυνος δίωξης εφαρμόζει **πολιτικές ενεργού παρακολούθησης** των διαδικτυακών δημοσιεύσεων όπως εκείνων που γίνονται από τον αιτούντα, οι πιθανότητες να γνωρίζει ο υπεύθυνος δίωξης σχετικά με αυτές είναι υψηλότερες. Αυτό ισχύει ακόμη και όταν η δημοσιότητα που δίνεται από τον αιτούντα στις δημοσιεύσεις του είναι αναλογικά περιορισμένη. Εάν ο υπεύθυνος δίωξης επιδεικνύει πιο παθητική συμπεριφορά, οι πιθανότητες να γνωρίζει για τυχόν δημοσίευση είναι χαμηλότερες και εξαρτώνται περισσότερο από την προώθηση της ίδιας της δημοσίευσης παρά από τη συμπεριφορά του υπεύθυνου δίωξης.
- (β) Η **δημοσιοποίηση/προβολή της ίδιας της δημοσίευσης** μπορεί να εξαρτάται από διάφορους παράγοντες. Θα χρειαστεί να αναζητήσετε ενδείξεις οι οποίες θα σας επιτρέψουν να γνωρίζετε πόσο πιθανό είναι η πληροφορία να έχει φτάσει ή να μπορεί να φτάσει στον υπεύθυνο δίωξης. Το ερώτημα είναι «Πρόκειται μάλλον για εμπιστευτική δημοσίευση (με περιορισμένο αριθμό προβολών ή περιορισμένο δυναμικό) ή στοχεύει, βάσει των χρησιμοποιούμενων μέσων και διαθέσιμων εργαλείων, σε μεγάλο αριθμό ανθρώπων ή μήπως με άλλον τρόπο έχει η δημοσίευση διαδοθεί μέσω του διαδικτύου ανεξάρτητα από την πρόθεση του συντάκτη;».
- Ορισμένες σελίδες στο διαδίκτυο σας επιτρέπουν να δείτε τον **αριθμό των προβολών, likes** κλπ. Αυτό μπορεί να δίνει μια ιδέα του αριθμού των ανθρώπων που έχουν δει την εκάστοτε δημοσίευση. Έχετε υπόψη ότι, σε ορισμένες σελίδες, ο αριθμός των «προβολών» αντικατοπτρίζει όχι τον αριθμό των διαφορετικών ανθρώπων που είδαν τη δημοσίευση αλλά τον αριθμό των επισκέψεων στη σελίδα. Αυτό σημαίνει ότι τυχόν πολλαπλές επισκέψεις από το ίδιο πρόσωπο, συμπεριλαμβανομένου του ίδιου του συντάκτη, θεωρούνται διαφορετικές «προβολές». Ο αριθμός των προβολών είναι ένας παράγοντας που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη, αλλά η «σημασία» του αριθμού εξαρτάται από το εθνικό πλαίσιο και, ίσως, επίσης από άλλους παράγοντες, όπως το πόσο πρόσφατες είναι οι προβολές (π.χ. τυχόν μεγάλος αριθμός προβολών πολλά χρόνια πριν μπορεί να

θεωρηθεί λιγότερο ενδιαφέρων σε σύγκριση με έναν μικρότερο αριθμό προβολών που είναι όμως πιο πρόσφατες).

- **Ο αριθμός των «ακολουθών» του συντάκτη**, εάν συντρέχει περίπτωση, μπορεί να δίνει μια ιδέα του αριθμού των πιθανών προβολών. Το γεγονός ότι ακολουθείται κανείς από μεγάλο αριθμό ανθρώπων συνεπάγεται μεγαλύτερες πιθανότητες προβολής των δημοσιεύσεών του, όπως και γνώσης και κοινοποίησης των απόψεών του.
- **Η σημασία του τύπου του χρησιμοποιούμενου μέσου και του αντίκτυπού του.** Στο διαδίκτυο δεν έχουν όλα τα μέσα ισοδύναμο αντίκτυπο και εμβέλεια. Πρέπει να λαμβάνετε υπόψη το μέσο στο οποίο δημοσιεύεται μια δημοσίευση. Δημοσιεύτηκε στη διαδικτυακή σελίδα μιας δημοφιλούς εφημερίδας ή σε ένα ιδιωτικό ιστολόγιο; Εάν γνωρίζετε πώς λειτουργούν τα διάφορα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (Facebook, YouTube, Instagram, TikTok κλπ.) και τον αντίκτυπο του κάθε μέσου στη χώρα καταγωγής, θα είστε σε θέση να αξιολογήσετε την πιθανή εμβέλεια της δημοσίευσης. Δεν είναι το ίδιο να δημοσιεύσετε σε ένα προσωπικό ή ιδιωτικό ιστολόγιο απ' ό,τι να γράψετε ένα άρθρο στο ιστολόγιο ενός κόμματος της αντιπολίτευσης. Αυτό το τελευταίο θα ακολουθείται πιθανότατα από περισσότερους ανθρώπους (ιδίως δε από τον υπεύθυνο δίωξης), ενώ το πρώτο μπορεί να παραμένει αρκετά εμπιστευτικό.

(γ) **Δυνατότητα πρόσβασης** Ποιος έχει πρόσβαση σε αυτές τις πληροφορίες και πόσο εύκολη είναι αυτή;

Οι δημοσιεύσεις στο διαδίκτυο δεν προορίζονται πάντα να είναι προσβάσιμες από τον καθένα. Πρέπει επομένως να ελέγχετε εάν η σελίδα είναι δημόσια και σε ποιον βαθμό, ή εάν έχει παραμείνει ιδιωτική ή προορίζεται για προβολή από περιορισμένο αριθμό χρηστών (π.χ. για (ορισμένους) «φίλους», συνδρομητές σε ενημερωτικό δελτίο), και σε ποιον βαθμό μπορούν οι δημοσιευόμενες πληροφορίες να κοινοποιηθούν σε επιπλέον χρήστες (π.χ. εάν υπάρχει δυνατότητα ηλεκτρονικής κοινοποίησης της σελίδας).

Ένα ακόμα ερώτημα που μπορείτε εξετάσετε είναι εάν μπορεί κανείς να πέσει τυχαία πάνω στις πληροφορίες, είτε ακούσια είτε μέσω απλής αναζήτησης, ή εάν είναι τόσο δύσκολο να τις εντοπίσει κανείς ώστε μόνο όσοι έχουν πολύ λεπτομερείς πληροφορίες για τη δημοσίευση να μπορούν να την εντοπίσουν ή να τη δουν.

Παράδειγμα

Για παράδειγμα, εάν ο αιτών έχει μία μόνο δημοσίευση και χρειάζεται να εισαγάγει κανείς πολύ συγκεκριμένες ή μακροσκελείς πληροφορίες ή λέξεις-κλειδιά σε μια μηχανή αναζήτησης ή να αναζητήσει συγκεκριμένες φράσεις (τοποθετώντας τον όρο της αναζήτησης σε εισαγωγικά) προκειμένου να βρει τη δημοσίευση ή εάν είναι απαραίτητο να γνωρίζει τη διεύθυνση URL για να αποκτήσει πρόσβαση στη δημοσίευση, είναι απίθανο για όποιον δεν έχει στη διάθεσή του όλες αυτές τις πληροφορίες να συναντήσει τυχαία αυτήν τη δημοσίευση. Δεν πρόκειται επομένως για πληροφορίες στις οποίες έχει δοθεί υψηλή δημοσιότητα.

(δ) **Διαθεσιμότητα** Εξακολουθεί να είναι διαθέσιμη η σελίδα στο διαδίκτυο; Ο συντάκτης ενδέχεται να αφαιρέσει μια σελίδα ή να τροποποιήσει το περιεχόμενό της μετά την αρχική δημοσίευση. Όταν ο αιτών αναφέρεται σε διαδικτυακές δημοσιεύσεις, πρέπει

να δίδετε προσοχή στον τρόπο με τον οποίο σας παρέχεται αυτή η πληροφορία από τον αιτούντα. Σας έχει προσκομίσει ο αιτών απλώς την εκτύπωση μιας διαδικτυακής σελίδας; Εξακολουθεί να είναι διαθέσιμη αυτή η σελίδα στο διαδίκτυο και, εάν όχι, γιατί; Εάν δεν είναι πλέον διαθέσιμη στο διαδίκτυο, μπορεί να σας ενδιαφέρει να εξετάσετε τους λόγους για τους οποίους θα μπορούσε να παρουσιάζει ακόμα ενδιαφέρον ως απόδειξη ενός ουσιώδους στοιχείου ή για το ότι μπορεί να εξακολουθεί να υποδηλώνει κίνδυνο για τον αιτούντα μετά την επιστροφή. Έχετε υπόψη, ωστόσο, ότι τα ηλεκτρονικά αποδεικτικά στοιχεία αφήνουν ηλεκτρονικό αποτύπωμα στον κυβερνοχώρο και μπορεί να έχουν απεριόριστη διάρκεια ζωής, γεγονός το οποίο σας επιτρέπει να εντοπίσετε ή να ανακτήσετε δημοσιεύσεις ακόμη και αφότου διαγράφηκαν από τον συντάκτη.

Κύρια σημεία που αξίζει να συγκρατήσετε

Δεν πρέπει να ξεχνάτε ότι όλα τα κριτήρια πρέπει να εξετάζονται από κοινού. Για παράδειγμα, μια δημοσίευση που έχει διαγραφεί κατά τη στιγμή της φυγής ή που παρέμεινε επί γραμμής (online) για σύντομο χρονικό διάστημα ενδέχεται να είναι γνωστή στον υπεύθυνο δίωξης αναλόγως του βαθμού παρακολούθησης που εφαρμόζει.

3.7.3. Πρότυπα καταστολής ως δείκτης μελλοντικού κινδύνου

Ο κίνδυνος μετά την επιστροφή που συνδέεται με δημοσιεύσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης εξαρτάται, μεταξύ άλλων, από τις δραστηριότητες παρακολούθησης (βλ. ανωτέρω) και τα πρότυπα συμπεριφοράς του υπεύθυνου δίωξης, τα οποία μπορείτε να προσδιορίσετε βάσει των ΠΧΚ, έναντι ορισμένων (ή του συνόλου των) διαδικτυακών δραστηριοτήτων. Επαναλαμβανόμενες ενέργειες καταστολής αποτελούν ενδείξεις του πώς αντιδρά ο υπεύθυνος δίωξης στη χρήση μέσου κοινωνικής δικτύωσης που θεωρείται ανεπιθύμητο. Τα εν λόγω πρότυπα μπορεί π.χ. να περιλαμβάνουν μεθόδους όπως κράτηση, κακομεταχείριση, κατάσχεση συνδεδεμένου εξοπλισμού (υπολογιστές/τηλέφωνα), αιτήματα για απόκτηση κωδικών πρόσβασης σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης, υποχρέωση περί μη χρήσης μέσων κοινωνικής δικτύωσης ή την προσφυγή σε ποινικές διαδικασίες.

3.7.4. Πρακτικά ζητήματα που αφορούν τη συγκέντρωση πληροφοριών και την αξιολόγηση αποδεικτικών στοιχείων

(α) Πριν από τη διενέργεια της προσωπικής συνέντευξης

Εάν ο αιτών έχει ήδη αναφέρει συγκεκριμένες δημοσιεύσεις στο διαδίκτυο ως αποδεικτικά στοιχεία κατά το στάδιο της καταγραφής/υποβολής, μπορείτε να κάνετε προπαρασκευαστική έρευνα.

Η αναζήτηση της διαδικτυακής δημοσίευσης ή δημοσιεύσεων πριν από την προσωπική συνέντευξη από εσάς (ή μέσω ειδικής υπηρεσίας του οργανισμού σας, εάν υπάρχει) θα σας βοηθήσει να ετοιμάσετε τις σχετικές ερωτήσεις που θα θέσετε στον αιτούντα όσον αφορά το περιεχόμενο και τους λόγους της δημοσίευσης. Θα σας επιτρέψει επίσης να αξιολογήσετε το πόσο εύκολα προσβάσιμες και διαθέσιμες είναι αυτές οι πληροφορίες, ενώ κατά τη διάρκεια της συνέντευξης θα είστε σε θέση να παρουσιάσετε στον αιτούντα τα στοιχεία που βρήκατε προηγουμένως στο διαδίκτυο. Εάν έχετε περιορισμένη πρόσβαση στο διαδίκτυο κατά τη διάρκεια της συνέντευξης, ενδέχεται να είναι δυσκολότερο να κάνετε έρευνα και

αξιολόγηση κατά τη διάρκειά της. Οτιδήποτε μπορείτε να κάνετε πριν από την προσωπική συνέντευξη θα σας βοηθήσει ουσιαστικά.

Είναι σημαντικό να λαμβάνετε όλες τις απαραίτητες προφυλάξεις ασφαλείας που ισχύουν στον οργανισμό σας πριν από την πρόσβαση σε διαδικτυακό περιεχόμενο. Συνιστάται να επικοινωνείτε με την υπηρεσία τεχνολογίας πληροφοριών και επικοινωνιών του οργανισμού σας για να ελέγχετε τι επιτρέπεται και τι όχι. Ακολουθούν παραδείγματα τέτοιων προφυλάξεων.

- Το σύστημα ασφαλείας της διάταξης που χρησιμοποιείται για την πρόσβαση στις πληροφορίες είναι επικαιροποιημένο.
- Είστε και οι ίδιοι προστατευμένοι από τυχόν έκθεση. Για παράδειγμα, συνιστάται να χρησιμοποιείτε ψεύτικους λογαριασμούς για επίσκεψη σε λογαριασμό μέσου κοινωνικής δικτύωσης και όχι τα δικά σας στοιχεία, ώστε να μην μπορούν να σας αναγνωρίσουν προσωπικά.

(β) Αποδεικτική αξία

Κατά την αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων που έχετε συλλέξει από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, πρέπει να λαμβάνετε υπόψη τα χαρακτηριστικά τους προτού καταλήξετε σε συμπεράσματα σχετικά με την αποδεικτική τους αξία. Υπάρχει ενδεχομένως κίνδυνος να έχουν ανακριβές, μεροληπτικό, ηθελημένα παραπλανητικό ή ύποπτο περιεχόμενο. Επιπλέον, το περιεχόμενο των μέσων κοινωνικής δικτύωσης παράγεται συχνά από τους χρήστες. Κατά την αξιολόγηση πληροφοριών που συλλέγονται από λογαριασμούς στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στον εντοπισμό της πηγής και στη διασταύρωση του περιεχομένου ⁽⁶⁹⁾. Η ταυτότητα του συντάκτη μιας ανάρτησης και οι ιδιωτικοί λογαριασμοί μπορούν εύκολα να υφαρπάζονται. Οι πληροφορίες στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης μπορούν επίσης εύκολα να αλλάζουν. Συμπληρωματικές πληροφορίες για το συγκεκριμένο θέμα μπορείτε να βρείτε στους πρακτικούς οδηγούς του ΕΥΑΑ για την αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων και τη χρήση των ΠΧΚ από τους υπεύθυνους χειρισμού των υποθέσεων ⁽⁷⁰⁾.

(γ) Βίντεο και εικόνες στο Διαδίκτυο

Ο αιτών μπορεί να υποβάλει βίντεο ή εικόνες που έχουν αναρτηθεί στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης προκειμένου να τεκμηριώσει την αίτησή του. Τα εν λόγω βίντεο ή εικόνες, όπως και οποιοδήποτε άλλο περιεχόμενο το οποίο δημοσιεύεται στο διαδίκτυο, μπορεί να είναι είτε μια δημοσίευση από τον ίδιο τον αιτούντα (ένα βίντεο ή εικόνα που είναι δικό τους έργο) είτε μια δημοσίευση στην οποία ο αιτών ισχυρίζεται ότι έχει εκτεθεί ως υποκείμενο των εικόνων (π.χ. ο αιτών ισχυρίζεται ότι μαγνητοσκοπήθηκε ή φωτογραφήθηκε κατά τη διάρκεια πολιτικής διαδήλωσης). Η πρώτη περίπτωση καλύπτεται κυρίως από την ενότητα [Ποια είναι η κάλυψη της δημοσίευσης;](#) (παρότι αυτή ισχύει και για τις δύο περιπτώσεις). Το περιεχόμενο

⁽⁶⁹⁾ ΕΑΣΟ, [Πρακτικός οδηγός για τη χρήση πληροφοριών της χώρας καταγωγής από τους υπευθύνους χειρισμού υποθέσεων κατά την εξέταση αιτήσεων χορήγησης ασύλου](#), 2020, σ. 56.

⁽⁷⁰⁾ ΕΑΣΟ, [Πρακτικός οδηγός: Αξιολόγηση αποδεικτικών στοιχείων](#), Μάρτιος 2015 (επικείμενη επικαιροποίηση). ΕΑΣΟ, [Πρακτικός οδηγός για τη χρήση πληροφοριών της χώρας καταγωγής από τους υπευθύνους χειρισμού υποθέσεων κατά την εξέταση αιτήσεων χορήγησης ασύλου](#), 2020, σ. 56.

της παρούσας ενότητας αφορά τη δεύτερη περίπτωση, όπου ο αιτών ισχυρίζεται ότι θα μπορούσε να εντοπιστεί σε βίντεο ή εικόνες που έχουν δημοσιευτεί στο διαδίκτυο.

Θα πρέπει να ελέγξετε με ποιο ουσιαστικό στοιχείο συνδέεται το βίντεο ή οι εικόνες ως αποδεικτικό στοιχείο. Στη συνέχεια πρέπει να αξιολογήσετε τι μπορεί κανείς να δει και τι συμπέρασμα μπορεί να συναχθεί από τις εικόνες. Εάν είναι εφικτό, θα πρέπει να βλέπετε τις εικόνες μαζί με τον αιτούντα ώστε εκείνος να μπορεί να τις περιγράψει και να μπορείτε και εσείς να του θέσετε ερωτήματα και να αξιολογήσετε την αποδεικτική αξία των βίντεο/εικόνων.

Αναρωτηθείτε εάν οι περιστάσεις του γεγονότος κατά τη διάρκεια του οποίου ελήφθησαν οι φωτογραφίες μπορούν να προσδιοριστούν και ποια είναι τα σχετικά στοιχεία που θα σας επέτρεπαν να καταλήξετε σε αυτό το συμπέρασμα. Έχετε υπόψη πως ό,τι βρίσκεται στο διαδίκτυο πρέπει να αξιολογείται προσεκτικά.

Για παράδειγμα, η ύπαρξη ενός βίντεο ή εικόνας που απεικονίζει κάποιους ανθρώπους να διαδηλώνουν κρατώντας μια σημαία δεν σημαίνει κατ' ανάγκη ότι εκείνοι που κρατούν τη σημαία διαδήλωναν όντως κατά το συγκεκριμένο γεγονός στο οποίο αναφέρεται ο αιτών. Θα πρέπει να βρείτε και άλλες ενδείξεις προκειμένου να προσδιορίσετε το πλαίσιο εντός του οποίου ελήφθησαν οι εικόνες, προτού καταλήξετε σε συμπέρασμα σχετικά με τα προσκομιζόμενα αποδεικτικά στοιχεία και τη σχέση τους με το ουσιαστικό στοιχείο το οποίο υποτίθεται ότι υποστηρίζουν.

Συμβουλές

- Για να διευκολυνθείτε κατά την παρακολούθηση ενός βίντεο, μπορείτε να ζητήσετε από τον αιτούντα να σας υποδείξει το ακριβές χρονικό σημείο κατά το οποίο εμφανίζονται οι σχετικές εικόνες στο βίντεο (ώρα, λεπτό και δευτερόλεπτο). Πράγματι, οι αιτούντες αναφέρονται ενίοτε σε εικόνες οι οποίες δεν μπορούν εύκολα να προσδιοριστούν στο βίντεο, ειδικά όταν το σχετικό πρόσωπο(-α) δεν είναι εύκολα αναγνωρίσιμο(-α) και το βίντεο είναι μακροσκελές.
- Συνιστάται, κατά την έρευνά σας στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, να λαμβάνετε στιγμιότυπα οθόνης σχετικών αναρτήσεων, διασφαλίζοντας ότι η ημερομηνία κατά την οποία προβλήθηκε η εικόνα είναι εμφανής. Τα εν λόγω στιγμιότυπα οθόνης μπορούν στη συνέχεια να εισάγονται στον φάκελο του αιτούντος. Αυτό αποτρέπει το ενδεχόμενο να χαθούν αυτές οι πληροφορίες, εάν ο αιτών (ή κάποιος άλλος) διαγράψει αναρτήσεις πριν από τη διενέργεια της προσωπικής συνέντευξης ή την έκδοση της τελικής απόφασης.

Όταν ο αιτών ισχυρίζεται ότι εμφανίζεται σε ένα βίντεο, πρέπει να αξιολογήσετε εάν αυτός μπορεί να αναγνωρισθεί. Αναρωτηθείτε εάν είναι εφικτό να αναγνωρίσετε τα φυσικά χαρακτηριστικά του αιτούντος και εάν ο αιτών μπορεί να ταυτοποιηθεί (δηλαδή εάν θα μπορούσε ο υπεύθυνος δίωξης να γνωρίζει ότι το εν λόγω πρόσωπο είναι ο αιτών). Ακόμη και αν ο αιτών μπορεί να αναγνωρισθεί και να ταυτοποιηθεί από οικείους του, αυτό δεν σημαίνει ότι κάποιος τρίτος θα μπορούσε να αναγνωρίσει ένα πρόσωπο που δεν το αναζητά ενεργά. Σε ορισμένες περιπτώσεις, στοιχεία αναγνώρισης μπορούν να υπάρχουν αλλού (π.χ. μέσω ενδείξεων στο βίντεο, ενδείξεων στα περιγραφικά στοιχεία του βίντεο, σχολίων).

Υπηρεσία Εκδόσεων
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

